

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDÄN

GÖSTA EKMAN
som Mosca
i VOLPONE,
på Oscarsteatern

Almberg & Preinitz

Läs i detta nummer:

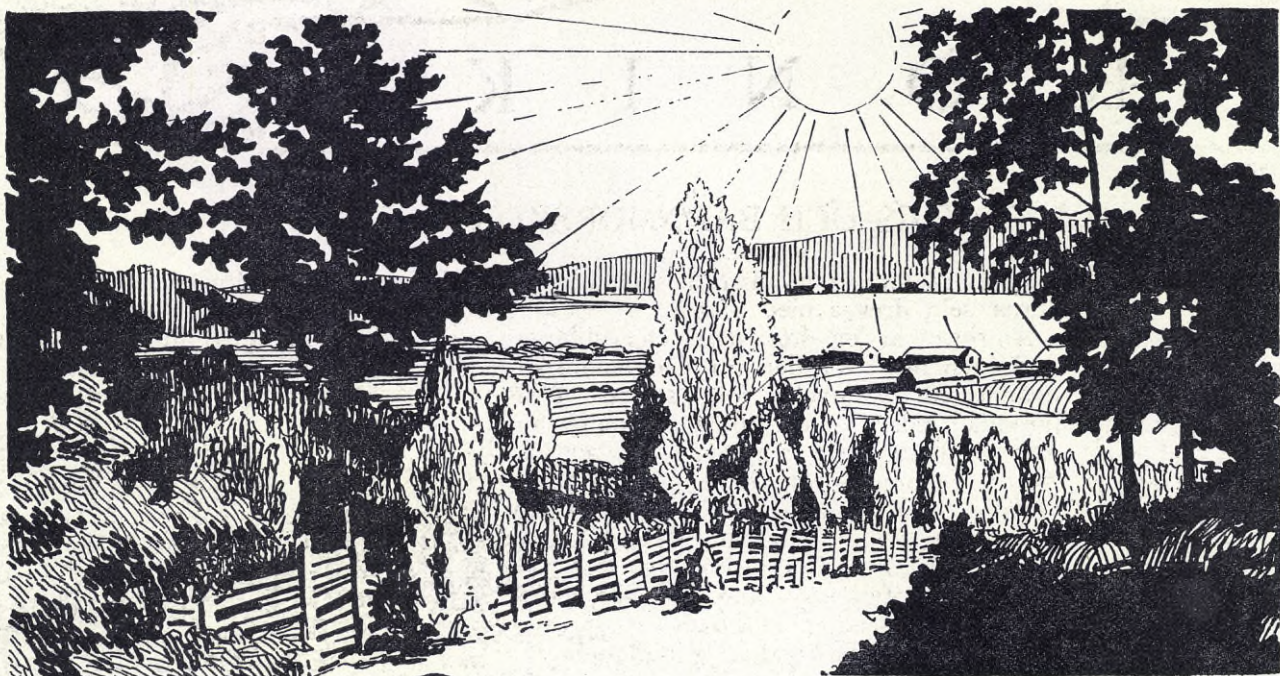
LÄTTARE UPPFOSTRA BARN
I STADEN ELLER PÅ LANDET?

Flera mödrar uttala sig.

KLÄDEDRÄKTEN,
SOM FÖRFÖLJDE KVINNLIGHETEN
av Olga Raphael Linden

EINAR NERMANS
VACKRA BARN OCH FULA GUBBAR

Kläder, konstnytt m.m.

Solen i Karlstad — i Värmland, ja i varje värmländskt hem

är Nya Wermlands-Tidningen, som på grund av sitt gedigna och omväxlande innehåll, sin snabba nyhetsförmedling, sina vederhäftiga notiser och artiklar samt sin intresseväckande annonsavdelning är från år fortsätter sin frammarsch såsom Värmlands ledande tidning.

Även 1929 kan Wermlands-Tidningen inregistrera en väcker ökning i antalet fasta prenumeranter. Wermlands-Tidningens hela upplaga är för närvarande 16,000 ex., en siffra, som endast få läntidningar i landet kunna uppvisa. Detta betyder också att Wermlands-Tidningen är ett verkligt effektivt annonsorgan för den, som vill nå den köpande allmänheten icke blott i Karlstad utan i hela Värmland.

Annonsera i

NYA

WERMLANDS-TIDNINGEN

Huvudkontor:
KARLSTAD

Grund. 1836.

Telefoner:
1393, 1394

*"Med eld det röjdes i forna dar,
Eld har det på härd och i hjärta kvar
och därför det Wermeland kallas."*

SÅ HAR EN VÄRMLÄNSK POET och musiker gett en tydning av namnet; träffande och god är den, men djupare och egendomligare får meningen sökas och namnet tolkas. Adolf Noreen, språkmanen och värmlandssonen har funnit den.

Mitt i landskapet ligger en underfull, väcker sjö, som i dag kallas Värmeln. Den äldsta odlade bygden omkring denna sjö hette allra tidigast Wermilskogen, det är bygderna kring Wermil, såsom sjön äldst kallades. Men Wermil betyder "det oroliga, det rörliga vattnet",

eller enklast "virveln" — Värmilland, det är landet omkring det rörliga vattnet.

Ett rörligt, ett i allra högsta grad rörligt och oroligt folk har ock odlat detta land. De gamles Wermilaner, våra dagars värmlänningar blevo inga stugusittare eller enstöringar, vida och famnande gingo och gå deras vägar. Således blev det ingen tillfällighet att det vart en värmlänning, som byggde väg på havet — John Ericsson; en annan som byggde vägarna på land — Nils Ericson; och en tredje, som gav oss telefonerna i dess bästa form — Lars Magnus Ericsson.

Snart sagt över allt möter man landskapets barn: vid de otaliga värmländska sågverken; i timmerskogarna; på musikestraden.

72-årig Lotten Dahlgren, en 70-årig Selma Lagerlöf äro goda exempel på värmländsk vitalitet.

Liksom ett folk får den ledare det förtjänar, får också en provins den tidning den förtjänar. En 96-årig odalman i Nordmarken, Västra Värmland, vilken i 80 år läst Nya Wermlands-Tidningen och var prenumerant på densamma, kallade den "min tidning" och tillade: "den är sådan vi vill ha den". "Självläser jag den" skrev Selma Lagerlöf härom året samt tillade: "även folket här läser den".

Det är så; man läser sin tidning och deltagar i den på ett alldeles särskilt sätt, ty den lever med folket och folket lever med den.

Man ser dem och deras andes och händers verk inom litteratur, måleri, bildhuggeri och musik — oroliga, vittfamnande.

Kontakten med bygden förlorade de aldrig. John Ericsson vände åter i dröm och arbete, Geijer ville ge alla Englands parker och Themsens för en flik av sin hembygds mark; Lagerlöf drevs av sin längtan till släktens gård, Tegnér återvände i dikten till hem och torva, och alla de som fördes av sin oroliga själ långt i främmande land "drogos av tusen trådar hem".

Man kan förstå att ett slikt folk har stora krav på dagens press. Och den tidning, som skall vara länken emellan icke blott stora världen och hembygden utan ock emellan hembygden och folket i förskingringen, har en svår uppgift. I snart hundra år ha dessa krav tillgodosetts av Nya Wermlands-Tidningen, som därtill varit språkröret för folket självt.

Liksom värmlänningen, trots sin vandringslusta och sitt oroliga väsen, dock är djupt rotad i bygden, dess traditioner och dess kultur, vilket faktum oftast är det i grund och botten enda påtagliga för en "utsocknes", så är ock Nya Wermlands-Tidningen fast rotad hos folket. Kanske mest därför att den aldrig stelnat till utan med åldern fått den värmländska ålderdomens vitalitet, den andliga spänstighet, som synes vara ett specifikt värmländskt lynnesdrag.

I Arvika levde för några år sedan en härads-skrivare vid namn Axel Schröder, yngre bror till den otroligt flitige och spänstige författaren Gustaf Schröder. Vid 92 års ålder tog Axel Schröder sig före att skriva "En värmlänningens minnesuppteckning"; ett verk i fyra digra band, och höll på med ett femte, då han 99-årig avled; En 70-årig Christian Eriksson, en

OM NEMESIS OCH BARNMORSKOR

ALLT GÅR IGEN. DET MAN SÅR, får man skörda. Även om man inte är en Strindberg, kan man se »makternas» mystiska ingripande. Vedergällningens lag är obönhörlig. Det gäller individer, det gäller folk.

Den amerikanska tidskriften »Nature» ger några siffror, som visa, att de tåliga svarta brödernas martyrium — som icke slutade med deras frigörelse — snart kommer att ändas i en seger, som de vita aldrig drömt sig.

Negrerna i staterna föröka sig procentuellt mycket mer än de vita, vilka ständigt gå tillbaka i antal. Om allt fortsätter som det börjat — och mycket tyder på att det skall fortsätta — komma pionjärernas ättlingar, de gamla holländska och engelska familjerna, snart att vara lika sällsynta som indianer och bufflar.

Det föraktade folket, det förtrampade folket, det med slappiskor hetsade folket, blir det segrande folket.

Vid högskolorna studera nu sex gånger så mycket negrer som för tio år sedan. Ökningen på detta område är dessutom tre gånger större för den svarta än för den vita delen av befolkningen!

Negerlitteraturen, för att inte tala om negerteatern, niggerdansen gör nu sitt segertåg över världen. Och ändå är inte »Onkel Toms stuga» vidare uråldrig. Filmatiseringen av den är helt ny. Så samma vecka kan man, om det vill sig väl, bevittna hur blodhundarna plumsa bland isstyckena på jakt efter den förrymda negerkvinnan med barnet i armarna — och skämmas över att höra till de vita — och sedan kan man, i synnerhet om man är bosatt på kontinenten, delta i ovationerna för någon chokladfärgad negerdiva eller kolsvart neger-sångare. Och kanske då ha tillfälle att något förvånas över de vita. (Om man nu ligger åt det filosofiska hållet.)

Det finns, som var man vet, särskilda svarta hotell, svarta spårvagnar, svarta skolor, allt för att den fina vita rasen icke kan stå ut med beblandning med den svarta. Det blir komiskt, när det i framtiden blir vita hotell, vita spårvagnar, vita universitet, där de vita få vara snälla och hålla sig. Så att de inte genera de fina svarta. Dock, kanske negrerna, som ju äro kända för foglighet och mild lynne, tåla vid att ha makten? Utan att bli översittare.

Ånej, det är inte att hoppas, den som makten haver, missbrukar den. Alltid och allestädes. Så länge makten varar.

Man minnes Amritsarmassakern. När engelske generalguvernören i Pendjab, sir Michael O'Dwyer, skulle rekrytera infödda regementen för vidare befordran till världskrigsskådeplatsen, lät han, för att stimulera rekryteringen, tillfångataga kvinnor och barn i avvaktan på att deras söner och bröder frivilligt skulle anmäla sig för att rädda dem undan misshandel. Man klädde av kvinnorna och samlade ihop törnesnår och

taggiga växter genom vilka de nakna kvinnorna se'n drevos med piskor.

Amritsar är en stor stad, en vallfartsstad, och det var tiden för den hinduiska nyårsfesten, då mycket folk samlats. Två infödda ledare hade blivit häktade av engelsmännen. En deputation begav sig då till generalen, som hette Dyer, för att anhålla om deras frigivande. När detta nekades, uppstod ett upplopp vid vilket ett fåtal européer dödades. Härefter förbjöds offentliga möten. När ändå ett möte hölls samma dag förbudet utfärdades — generalens order var icke känd av befolkningen — lät Dyer utan någon varning sina soldater omringa mötesplatsen och ge eld på den flyende folkmassan. På tio minuter lyckades de 90 soldaterna, som placerats på murarna runt mötesplatsen, att döda 500 människor och såra 1,500, vilka lämnades utan vård på platsen där de fallit.

Att mordandet upphörde, berodde utslutande på att soldaterna skjutit bort all sin ammunition!

General Dyer erhöi för sitt uppträdande de amplaste lovord av generalguvernören.

Han är nog inte den ende vite mannen, som erhållit de amplaste lovord för de grymmaste handlingar. Mot infödingar. D. v. s. mot försvarslösa. Mot dem, man är satt, eller man satt sig, att beskydda.

*

Jag ser att prinsen av Wales uppgivit ett varningsrop, riktat till de engelska affärsmännen. Han angriper deras konservatism, deras motvilja mot reklam, deras struntförnäma (icke prinsens, utan mitt uttryck!) handelspolitik, som har som valspråk »take it or leave it», vilket varken antyder affärssinne eller folkvett.

Kunna inte svenskarna i någon mån ta åt sig The smiling prince's anklagelser? Åtminstone har det ofta förefallit mig, som om våra affärsmän, våra biträden, våra kontorschefer ända ner till våra springpojkar helst av allt vilja vara i fred. Inte bli besvärade. Inte vara tvungna att svara på brev. Och andra såna där moderna påhitt.

Eller är det bara jag — och den amerikanska damen som klagade på oss i somras — som har svårt att få begärda upplysningar även om porto bifogas?

För mig är damen i en viss lumpbod ganska typisk för svenskt affärssinne. (Ett ganska sympatiskt sinne förresten, ehuru knappast affäriskt.)

Jag gick in för att köpa en ram, som jag såg hänga i takets mörker.

Damen, som ägde affären, drack kaffe.

— Jag undrar om ni har några ramar?

— Nä.

— Men den där i taket då?

— Den är så besvärlig att ta ner.

— Ja, men om ni tar en stol?

— Nä. Förresten är den inte till salu.

— Ja, men det står ju »fem kronor» på den?

Damen såg på ramen med trötta Garboögon och sade:

— Den tas i alla fall inte ner. Varpå hon definitivt ägnade sig åt sitt kaffe.

*

Man brukar säga, att om barnen skulle födas växelvis av pappan och mamman skulle det aldrig bli mer än tre. Första barnet, mamman, andra, pappan, tredje, mamman. Och så blev det inte något mer! Ty pappan skulle vägra att vara med på äventyret ännu en gång.

Jag tror det. Och vad jag är absolut övertygad om är, att, om det varit så ordnat att det var männen, som födde barnen, så skulle barnmorskorna vara minst professorer, med sådana kunskaper, värdighet och — lön! Barnafödandet skulle då vara det förnämsta av allt, liksom det mest riskfulla! Och det skulle ingalunda ha i århundraden anförtrots åt mer eller mindre kloka gummor.

Det är inte så längesedan, det var något alldeles oerhört att en bildad flicka ägnade sig åt barnmorskeyrket. Elisabeth Sebardt, som i dagarna fyllde sextio år, var här en av pionjärerna, en av de första kvinnor med högre flickskolebildning som ägnade sig åt detta ringaktade kall. Många bildade flickor har sedan följt hennes exempel. Till stor tröst och båtнад för kvinnorna, som trots barnafödandets »naturlighet och lätthet», icke så sällan finna proceduren ganska påkostande. Nog för att de gamla snälla obildade barnmorskorna kunna vara alldeles utmärkta i sitt yrke; det gives dock situationer i det mänskliga livet då en bildad kvinnas förståelse och hennes behagliga sätt (då hon är som hon ska) äro ovärderliga. Eller hur?

Fröken Sebardt har oavbrutet arbetat för barnmorskornas höjande, icke minst i ekonomiskt hänseende.

Jag träffade en gång en barnmorska uppifrån de norrländska obygderna. Hon var på väg söderut för att försöka återvinna sin hälsa, som blivit åtskilligt skamfilad av oavbrutet arbete och alltför svåra strapatser. Hennes liv var långa resor på obanade vägar, nattvak och tungt grovarbete i fallfärdiga stugor, där mannen kanske var långa vägar borta i skogsarbete och enda hjälpen var en handfull vettskrämda barn.

Hon hade, utom sig själv, att försörja två små fosterbarn, som döende ogifta mödrar besvurit henne att ta sig an. Hennes arbete, hennes ansvar och hennes lön stå även i dag för mig som något av det mest disproportionerliga jag någonsin råkat ut för i denna säregna värld.

Vagabonde

Både kameran
och filmen
bör vara
av märket

KODAK
EASTMAN KODAK COMP.

Alla fotografiska artiklar,
framkallning & kopiering genom
HASSELBLADS FOTOGR. A.-B.
Göteborg - Malmö - Stockholm

BARNEN PÅ LANDET —

VAR SKULLE MAN HELST

Friherrinnan Märtha Koskull.

Till vården av fädernas arv.

Friherrinnan Märtha Koskull, född Schnell, Svenneby, har framhållit en alldeles speciell synpunkt på barnens uppfostran. Det är de barn, som få växa upp på en gammal gård med traditioner och som skola taga dessa goda gamla traditioner i arv. Friherrinnan Koskull skriver:

— Säkert är det mycket lättare att uppfostra barn på landet. Åtminstone tycker jag det, men jag måste erkänna, att jag försöker uppfostra mina barn till en alldeles speciell uppgift i livet. Den nämligen att taga i arv och vårda den gamla fädernegården. Mitt försök till uppfostran äger således högst liten allmängiltighet och dessutom äro barnen ännu så unga att deras uppfostran befinner sig på ett mycket ofullbordat stadium. Således blir min erfarenhet av ytterst ringa värde.

Jag försöker, att uppfostra mina barn att känna att de äro en del av allt detta som lever och rör sig på en gammal gård — att de liksom höra ihop med själva marken, med skogen, med sjön, med folket. Jag låter dem gå i kyrkoherdens söndagsskola om somrarna. På så sätt bli de verkliga vänner till folket och lära sig känna sitt ansvar mot dem. Jag försöker uppfostra dem att vårda sig om djuren och tycka om dem. Jag önskar lära dem, att på denna jorden finns ingen så stor lycka och förmån som att få trampa sin egen jord — att få äga en av dessa gamla svenska herrgårdar till vilka äro knutna så många goda traditioner, vilka det är en plikt att så mycket som möjligt följa, trots alla nya vanor — all ny tid och allt jäkt.

Men naturligtvis behövs det även på landet litet mer uppfostran än detta. Det är dock ej alls svårt att få en skicklig och intresserad lärarinna för barnens bokliga och musikaliska studier.

På landet är det så mycket lättare att komma ut alla småstunder än i staden — detta »djävulens sanatorium» som en av våra kända författarinnor kallar Stockholm — där man ju först måste göra sig fin — åtminstone sätta hatten på.

Talet om tråkigheten på landet kommer säkert från staden. Har man sinne för naturen är det aldrig tråkigt på landet.

Var är det bäst för ett barn att få växa upp? I staden, på landet eller i det mellanting mellan båda, som heter villastad? Frågan är av stort intresse även för dem, som icke kunna välja omgivning för sina barn under uppväxt-åren. Idun har frågat sig för hos dem, som ha erfarenhet av att ha barn i lands- eller stadsmiljö och även dem som själva vuxit upp på landet och prisa resultatet av tidiga inflytelser. Som framgår av nedanstående uttalanden finns det mer än en sida till denna sak. »Allting har två handtag», heter det och både land och stad ha funnit sina förespråkare.

För barnen finns det ju alla möjliga tillfällen till sport, som jag då tager i dess vidsträcktaste betydelse. På vintern skidor spark och skridsko för att ej tala om nöjet att tolka efter vedlassen, när de med fart köra tomme över sjön. På våren gräver man kanaler för att leda av vattnet från gård och vägar — eller också hjälper man sjön att bliva isfri — eller går man på promenad efter murklor — eller gör man en avstickare till huggormsboet för att se om det till äventyrs fanns en ännu vinterstel huggorm att slå ihjäl. Och tänk så ljuvligt att finna de första blåsippona!

Visst är livet på landet mycket sundare och friskare både för kropp och själ än livet i det numera rent otroligt jäktiga Stockholm. När jag tänker på de barn som gå i Stockholmsskolorna, utsatta för smittor, bleka och jäktade av både läsning och nöjen, då utfaller enligt min åsikt jämförelsen bra mycket till förmån för fostran på landet. Naturligtvis händer det ofta att livet ställer människor på en helt annan plats än den till vilken de uppfostrats — men jag tror, att landsuppfostran är en god grund att bygga på.

Visst är det viktigt att barnen ej isoleras från umgänge med sin egen klass. Man får ju aldrig så goda vänner som barnomsvännerna. Visst måste de lära sig att ej vara blyga och för all del den nu för tiden så viktiga saken att dansa väl, men allt detta möter inga svårigheter på landet. Men nu kommer det: barnen få intet avgångsbetyg om de ej gå i skola — således har det väl även sina nackdelar med uppfostran på landet.

Jag håller i alla fall med min lilla nio-åring som, när hon hörde Iduns fråga, genast sade: »Det kan väl mamma förstå, att det är bättre att uppfostra oss här på landet för här uppfostra vi oss ju själva!»

»Ja, men Brita är en präktig flicka!»

Fru Sigrid Stjernsward, Vittskövle, har givit en karaktäristik av hur en karaktär formas genom tidiga intryck. Det är ett helt litet uppfostringsprogram, men landets avigsidor blottas obarmhärtigt:

— Vi lantfolk måste le, när vi höra städernas innevånare diskutera frågan: vilket är bäst för barnen, att uppfostras i staden eller på landet? Det finns inte tu tal om den saken, och ingen av städernas invånare har en aning om de försakelser, som vi lantfolk göra för att bereda våra barn tillfälle att komma in i städerna, bli delaktiga av skolgång, kamratskap och världsvana.

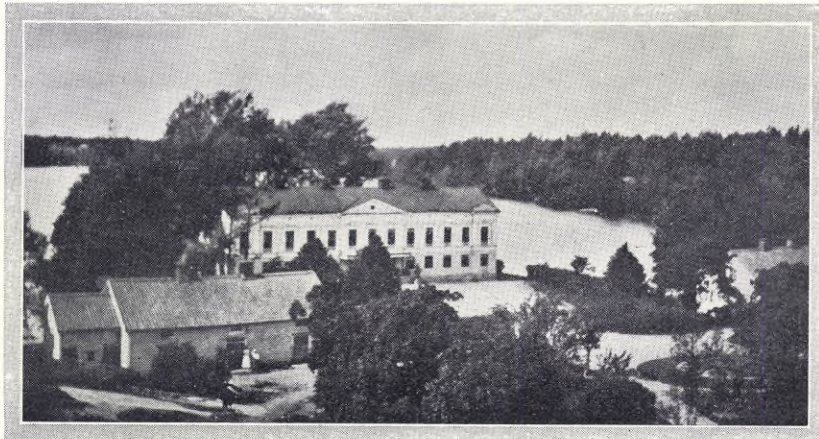
Barnen måste ut i världen redan tidigt, ty människor lära icke allenast ur böcker; uppfostran består i konsten att leva, att umgås med sina medmänniskor, att sätta sig in i deras tankar, och icke minst i vår tid: att utrustas för striden för tillvaron. I allt detta, som kamratskapet i skolan lär, äro lantbarnen ohjälpligt bakefter stadsbarnen.

Det kan inte hjälpas, det är synd om barnen, som uppfostras enbart på landet. De äro orättvist handicappade i livet, i umgänget med människor, obevandrade i konsten att förvärva vänner och gynnare, oförmögna att göra sig gällande bland andra mindre begåvade, mindre dugliga, men mera världsvana kusiner i staden. Och ändå är det obestriddigt, att man oftare påträffar personligheter, karaktärer, stora förmågor bland dessa små underliga, konkret drömmande lantbarn.

»Jamen, Brita är, säga vad man säga vill, en riktigt präktig flicka», är en fras vi nog så ofta höra och uttala. Och vad menar vi med detta? Knappast en kompliment.

Naturligtvis är lilla Brita en präktig flicka, det skulle bara fattas annat. Hon har vuxit upp på landet, haft en förträfflig lärarinna, som bibringat henne goda, solida kunskaper, antagligen i det fallet överlägsen sin kusin Greta från staden, som slarvat igenom sitt 8-klassiga läroverk. Brita har haft tillfälle att läsa mycken och god litteratur; hon har tänkt över det lästa; hon har en öppen blick för naturens skönhet; hon är fullständigt kapabel att reda situationen, när pappa kommer hem med sex herrar ur Vägstyrelsen och kokerskan brutit benet; hon vet precis, vilka åtgärder, som skola vidtagas, när kvarka utbrutit i stallet; hon kan hämta hem hästarna från hagen, när de hastigt behöva spännas för en vagn och hämta doktorn; hon kan i nödfall ersätta denna viktiga person. Hon kan vara en mycket helgjuten liten personlighet, men när utomstående fälla sitt omdöme, så blir det: Brita är en präktig flicka. Voilà tout!

Britas föräldrar äro kanske väl-situerade, och Brita får resa upp till staden för att roa sig. O, vad hon längtat efter detta! Det har svindlat för hennes tanke, när hon drömt om Carlbergsbaler, om Amaranten, om Innocencen, om lyckan att få bli brudtärna och vandra efter brudparet uppför den rikt smyckade, festligt upplysta kyrkan; hon har drömt om att möta sin lyckas

Svenneby gård, som friherrinnan Koskull berättar om.

BARNEN I STADEN

VILJA SE SINA BARN VÄXA UPP?

prins. Lilla, söta, rara Britas drömmar krossas obarmhärtigt. Hon blir aldrig bjuden på Carlbergsbalen; hon tas in i Amaranten av någon därtill tvingad kusin, som släpper henne fortast möjligt; på Innocencen finner hon ingen kavaljer till supén, på andra danser får hon sitta. Och hennes drömmars prins, ja, honom finner hon ej. Allt under det att den kanske mindre vackra, mindre eleganta, men mera världsvana kusinen Greta roar sig kungligt, och gifter sig med vem hon vill, för att snarast möjligt sedan åter skilja sig.

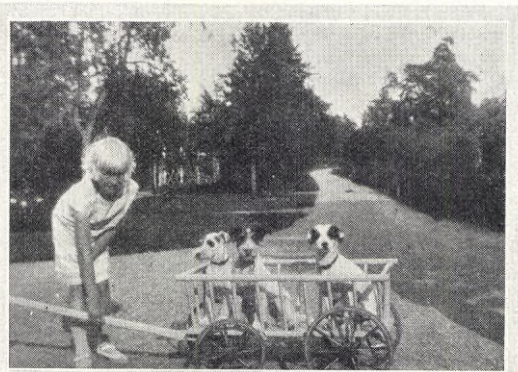
Livets allvar börjar; Brita tvingas av omständigheterna att söka sig en plats. Hon vandrar med bävande hjärta upp till sin fars gamla vän och skolkamrat, som har ett stort kontor och alltid i behov av nya biträden. Omdömet blir det vanliga: »Jaha, naturligtvis är gamle Johans dotter en präktig flicka i alla fall, men... det är nog i alla fall mera ruter i Greta...» Greta, som kanske är i verkligheten oändligt underlägsen får platsen. Hon förstår klä sig, föra sig, hon förstår konsten att umgås med människor.

Ingen har en aning om vilka verkliga tragedier, som kunna utspelas i våra prästgårdar på landet, där barnaskaran varit stor och tillgångarna små. Allt, som kunnat sparas undan de dagliga utgifterna har brukats att bereda sönerna den bästa möjliga uppfostran; flickorna är det inte så viktigt med. Inte alltid finns det någon till äktenskap ledig adjunkt, som är villig överta försörjningsplikten, när en gång föräldrarna falla ifrån. De gå ut i livet utan att vara rustade för kampen för tillvaron; de äro halvgamla, tunga, originella... De passa rakt inte in i det brusande livet utanför sockengränsen. Många lyckas genom energi och arbetsförmåga slå sig igenom i något praktiskt yrke, men slutna, blyga, skygga och kantiga, underligt klädda och utan förmåga att möta människor och vinna deras vänskap och tillgivenhet, bli de ensamma. Livet består icke endast av bröd, till nödtorften hör också värme, sympati och samhörighet med medmänniskorna. Kanske också dessa underliga varelser en gång börjat livet med drömmar, förhoppningar; en gång ha de varit unga och önskat leka med de unga.

Pojkarna? Tänk er en ovädersdag på rama landsbygden. Lille Klas kan inte gå ut; han är hänvisad till nöjen inomhus, och blir otålig; han har en snäll och be-

skedlig mamma, som genast är färdig att spela R Å V med sin pojke; men mamma är en durkdriven gammal räv, och hon vinner alla partier; Klas blir missnöjd och ber mamma ta fåren, men samma resultat uppstår. Mamma är för skicklig, och Klas börjar gråta; vad är naturligare än att mamma låter sin Klas vinna alla partier. I samma ögonblick upphör spelet att vara för Klas utvecklande. Han behöver en jämnårig kamrat med vilken han kan pröva sina krafter, vinna tankeskärpa och säkerhet. Under alla omständigheter är Klas handicappad, när han en gång träffar en medspelare av sin egen ålder, och detta inger honom en känsla av underlägsenhet bland sina gelikar.

Klas leker med kuskens och trädgårdsmästarens barn. Klas regerar, Klas befäl- ler och Klas blir åtlydd, ty detta, att vara godsägarens eller kyrkoherdens sons lek- kamrat är en befattning, som kan inbringa många sköna måltider, avlagda kläder och kanske vad som skattas högst, den ut- valde kan få deltaga i den undervisning, som Klas åtnjuter. Men den dagen kommer, när Klas måste ut bland sina likar, han blir inte längre åtlydd, han är inte längre en symbol för utkomst och under- siöd. Han blir i stället i bästa fall åthudad,

En åktur i parken.

eller också en, som alltid får betala för vännerna, får skriva på växlar, med ett ord som blir utnyttjad. Han har inte förmågan att reda sig, hans kanter ha inte avslipats i kamratlivet i yngre år; han blir antingen ohjälpligt tafatt och osäker, eller översittare.

Det allra viktigaste i uppfostran är ingalunda lärdom och kunskaper; det förnämsta av allt är en god karaktär, ärlig och utan svek, en god kamrat, och det näst förnämsta är ett behagligt sätt. En uppfostran i staden utesluter icke på något sätt att denna den förnämsta egenskapen utvecklas, men man står ofta frågande, huruvida en uppfostran på landet utvecklar den näst förnämsta.

Det är inte ett kriterium på duglighet och pålitlighet att visa ett buttert översitteri, bruka illasittande och fula kläder, vara ohövlighet och obelevad i umgänget med människor; det händer tvärtom ganska ofta, att personer, som se trevliga ut, ha fläckfria, välsittande kläder, hela skodon, rena naglar, ett vinnande sätt och ett angenämt väsen även äro dugliga, arbetsamma och ordentliga. Detta innebär icke ett förklenande av det underliga som ibland dyker upp från landets mörker och visar fram sina brister i skenet från stadens många ljusreklamer.

Fröken Carin Hermelin.

Uppfostrans A och O vilar innerst på kamratskapet mellan barn och föräldrar; föräldrarna meddela omedvetet så många små lärdomar både vid middagsbordet och andra gånger, när de tillfälligtvis mötas; när de avgiva omdömen om ungdomarnes kamrater, sättet att flyga in och kasta sig över middagsbordet, slänga i sig maten och rusa sin väg med ett snäsigt ord på läpparna och andra dylika bagateller. Huvudsakens A är att föräldrarna inte själva äro STREBERS, och icke inviga sina barn i snobberiets hemlighet, vilket är ganska vanligt i städerna; huvudsakens O är att föräldrarna inte äro alltför präktiga, som mången gång är fallet på landsbygden.

En lovsång till barndomstiden på landet.

Lantlivets lov i hänförda tonarter, sjunger fröken Carin Hermelin, som vuxit upp i en stor syskonskara på en gammal gård i Småland. Förresten på Gripenberg, som skildrades i Iduns förra nummer. Fröken Hermelin har numera utpräglad stadssysselsättning — tidningsarbete. Det framgår otvetydigt av hennes ord, att skolan som uppfostringsmedel inte tilltalade henne nämnvärt.

Jag går så långt i min uppskattning av den lantliga uppfostran att jag skulle vilja säga: antingen skall man bo på landet eller också inga barn ha. Självt tycker jag mig i varje fall ha fått så ovärderlig starthjälp i min barndom och uppväxttid på landet, att jag har svårt föreställa mig hur jag utan den skulle ha klarat mig.

Det spelar ingen roll om lantlivet är litet fattigt på nöjen. I brist på »färdiga» nöjen skaffar man sig förströelser, som överflöda av skaparglädje och som ge kropp och själ, förstånd och fantasi allt vad de behöva för sin växt. Hela världen ens privata egendom, hela naturen ens rikhaltiga verkstad, full av lek och arbete, som knappast kunna skiljas från varandra. Rovrensning och höräfsning, trädgårdsarbete och pinnplockning vid röjningarna under riktiga karlars överinseende. Ridning och simning, tennis och rodd, skidor, skridskor och kälke, snålskjuts på slädar, rykning och vattning av hästarna äro kända erfarenheter långt före tioårs- åldern.

Och härliga sagor, hos »Bäckmannen» bland strandisens slottsformationer, i den gamla prämen man gjort sig till stuga, i höskullens bedårande skumrask, skaffar man sig självt.

Jag tror ingen bio i världen kan framkalla en sådan rysning av lycka eller

(Forts. sid. 243.)

Barn och djur trivas bra ihop.

DAMEN MED LAMPAN

FLORENCE NIGHTINGALE PÅ SCENEN I LONDON

Mary Evans, Florence Nightingales framställarinna.

LONDON HAR FÅTT ETT NYTT successtycke. Det regnar applåder från scen till scen. Efter sista ridåfallet förgäter publiken ytterkläderna och minut efter minut dånar bifallet. »God save the king» tages in toto av orkestern, icke som i vardagslag bara första takterna. Man stramar upp sig, står stum och högtidlig. Historiens ängel har gått genom rummet och det patriotiska hjärtat har dallrat.

Som utlänning känner man nästan litet avund. Var finns på annat håll i världen en teaterkonst med rötterna så djupt i folkhjärtat som den engelska? Vi svenskar äga en historia rikare på resliga dramatiska gestalter, öden och episoder än kanske något annat folk. Men, fränsett Strindberg, hur ofta hitta de till scenen? Och hur ofta hitta förresten Strindbergs historiska dramer dit? Vi sakna, som dr Grimberg visat, icke intresse för historia. Vad vi sakna är tydligen dramatiskt handlag, förmåga att skriva levande krönikestycken i engelsk stil.

Är den konsten då så svår? Det förefaller icke så här. Några av de senaste årens största teaterframgångar ha utgjorts av krönike-spel. Det mest minnesvärda är Drinkwater's »Abraham Lincoln». Reginald Berkeley vars »The Lady with a lamp» nu gjort lycka är mindre som diktare än Drinkwater. Han är mera fäsör men han har likafullt gjort rättvisa åt ett betydande tema.

Det är kring Florence Nightingale's karriär han spunnit sin dramatiska väv. Mr Berkeley fick tydligen blodad tand när han för litet sedan skrev scenariot till den berömda filmen »Dawn», vilken handlar om Edith Cavell. Florence Nightingale och Edith Cavell ha mer gemensamt än sjuksköterskedräkten. Den ena som den andra var en stark personlighet med ett inre nödvång att genombryta skrankor. Och över båda dessa kvinnors liv lyser den sanna och blida medmänniskokärleken i förbund med en ytterst aktiv patriotism. Av de två var Florence Nightingale utan fråga den märkligaste. Hon är en av de figurer, som man inte kan gå förbi, då man söker ursprunget till vår moderna tidsanda. Cavell lyser som en brännande episod.

En av världshistoriens mest bekanta kvinnogestalter, Florence Nightingale, engelskan, som i sjukvårdstjänst gick ut i Krimkriget, har blivit ämnet för ett stort krönikespel, som just nu gör stor succés i London. Om den märkliga pjäsen berättar här Iduns Londonkorrespondent.

Nightingale frammanar djupa historiska perspektiv.

Detta har mr Berkeley fått ypperligt fram. Från första ögonblicket framstår hos hjältinnan den glödande handlingsivern, den vaga men oppositionellt betvingande känslan av en kallelse som nödgar henne att trotsa och trampa ned en oförstående miljö's mostånd.

Florence Nightingale tillhörde som bekant en förnäm familj. Livet låg framför henne som en bred och stilla aveny med allt vad en normal människa begär för sin andliga och timliga välfärd. Men ett omätligt verksamhetsbegär drev henne ut. Hon var icke maskulin och det var intet begär att konkurrera med männen som ledde henne. Hon blev en emancipationens pionjär men hon var aldrig feminist i trång bemärkelse.

I den andra av de åtta scenerna får man se henne försänkt i ensamma drömmier kring parkfontänen i familjehemmet. Henry Tremayne tigger om hennes hand. Han är varmt förstående för henne, uppriktigt beundrande och hans kärlek lidelsefull. Denna scen är av största betydelse för klarläggandet av Florences karaktär. Tyvärr svek här i viss grad skådespelerskans illusionförmåga. Miss Edith Evans som gör huvudrollen är en av Londonscenens förnämsta prydnader. Hon behärskar skådespelarkonstens alla medier. Ändock blev den fundamentala kärleksscenen icke gripande nog. Den blev för sval. Miss Evans kanske saknar det där som Glyn kallade »det».

Florence Nightingale ger tillbedjaren nej. Men den olycklige försmådde följer efter henne till Skutari. Återseendet tar form av ett avsked med den unge Tremayne sårad och döende på båren. Detta är styckets centrala scen. Olyckligtvis — på grund av nyss antydda omständigheter — blir den icke medryckande. Den unge mannens obetvingliga kärlekslängtan som drar honom i fördärvet får snarare prägel av en vis efterhängsenhet än tung ödestragik. Kärlekshistorien är emellertid fullt riktigt tillrättalagd av författaren. Hade man fått känna mer av slitningarna i Florence hjärta, skulle allt ha varit utmärkt från dramatisk synpunkt. Ty här uppreser sig ändock, icke utan monumentalitet, Florences hela sorgeöde. Hon var dömd att offra sin lycka och sitt liv åt barmhärtigheten och att på samma gång offra allt och alla som kommo i hennes väg. Hon var en själsplågare, en orostiftare, en hänsynslös kraftutpressare. Hon begärda av sig själv allt och gav allt. Men hon begärde icke mindre av andra och avtvungade dem det. För dem som icke hört några anderöster om en omotståndlig kallelse blev uppoffringen naturligt nog mindre lockande och

tvingande. Florence förblev dock blind för allt utom ett, sin kallelse. Hon besatt geniets festliga men också brutala egoism, det fanns en tragisk motsägelse i hennes öde. Hennes älskade dog osörjd av henne. Hennes bästa vän, krigsministern Sidney Herbert, dör också, mördad för att välja Florence eget uttryckssätt, av överansträngning åsamkad genom hennes trängnhet. Hon arbetar ihjäl sin vän och medhjälpare dr Sutherland. Hon hotar och far hårt fram mot var och en som står henne och hennes verk emot.

Slutaktens två tablåer sjunka ned på ett tamare krönikespels plan. Vad som försonar åskådaren blir här endast och utslutande det förträffliga ironiska perspektivet, icke utformningen, Florence Nightingale får mottaga statens och folkets hyllning när hon blivit barn på nytt, låt vara i gestalt av ett ädelt vitt helgon i sjukstolen. Ingen vet riktigt vad hon uträttat. Icke ens högtidligheternas förrättare ha någon klar och levande känsla för henne och hennes livsgärning. Hon har överlevt sig själv. Hon vet ej rätt själv vad det hela gäller. Männkligheten omkring henne, som hon en gång stred mot och för med blodfull heroism, är nu bara en samling bleka överkliga vålnader. Gärningen är fullbordad. Det var allt hon drömde om. Den egna lyckan var ej hennes del.

Är du lycklig? spørjer Tremayne, när Florence står mitt uppe i sitt verk i Skutari. Jag är icke lycklig, jag är vad som bättre är, svarar hon — »busy»!

Florence Nightingale har furat räddats åt eftervärlden i statygestalt. Där är hon den schablonmässiga personifieringen av den kvinnliga barmhärtigheten. I mr Berkeley's krönikespel får man henne mera sant och realistiskt belyst. Författaren står själv vid sidan och ser på. Han blandar icke in sin egen syn.

ESKIL SUNDSTRÖM.

Florence Nightingale i sista akten.

MAJORSKAN OCH KAVALJERERNA PÅ SKEBO

DE GAMLA HERRARNAS FRISTAD I ROSLAGEN.

Skebo bruks herrgårdsbyggnad i Roslagen har genom donation av dir. I. E. Sandberg i dagarna efter genomgången reparation upplåtits till ett hem för gamla herrar. Hemmet invigdes högtidligen för kort tid sedan och var redan från första stunden fullt upptaget. Det vore önskvärt att flera gamla gårdar kunde komma till användning för samma ändamål.

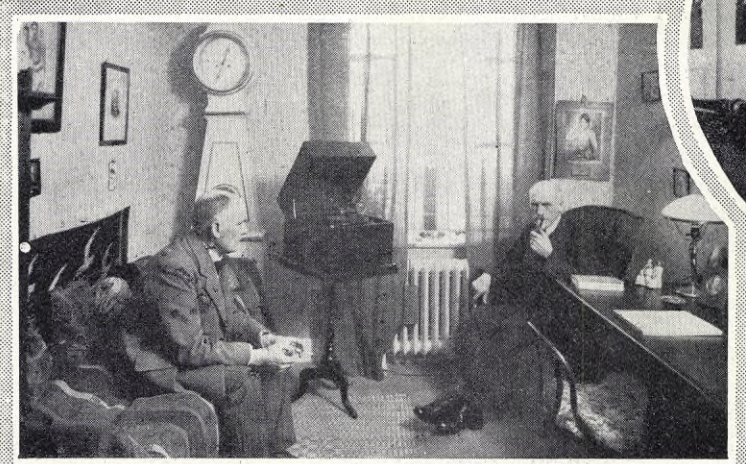
Majorskan Olga Cedercrantz, värdinnan på det första hemmet för gamla herrar.

På väg till den dagliga promenaden. I mitten rolighetsministern i självvald kostym.

Majorskan i kretsen av sina kavaljerer i stora sällsksamrummet.

Ett av de trevliga rummen med oväntat tillbehör, grammodonen.

SOM EN GUL SOLFLÄCK PÅ EN vitullig matta ligger Skebo gamla gård i landskapet.

Skebo bruk styres av de gamla kavaljererna och kavaljererna styres av majorskan — redan vid den korta promenaden från stationen på vita knarrande vägar möts man vid varje steg av Gösta Berling. Men det är något av minnet från en död sägentid över dessa Roslagens vintertysta skogar och bjällertomma vägar. Det nedlagda Skebobrukets röda skorsten pekar som avsatt härskare över tysta domäner mot en sval, blå himmel, och den lilla forsen bullrar utan smedja under bron med en ensam strömstare på iskanten. Skebo herrgårds gula corps-de-logi med vit pelarentré ligger också tyst i det bleka soldiset och tittar ut över gårdsplanen, där invigningsfestens fackelhållare sticka upp som utblommade jättevallmor ur snön. Två låga, gula flyglar ligga inbäddade i snö och reparationsbräder, och en fontän längst i bakgrunden döljer sin konstnärlighet i ett grått plankfodral.

någoting av dött förgånget över sig ute bland de tjugu graderna, så blir den levande nu så snart man stampat av sig snön på herrgårdsmattan. Mitt för entrén lyser frukostbordet genom glasdörrar, knäckebröd i travar och grötångor upp mot det snidade taket. En gonggong skräller och från den breda trappan hörs tramp av målmedvetna fötter. Den första kavaljeren rundar trapphörnet — Kevenhüller med de stränga grå ögonen och pipskägget — och efter honom Rütger Örneclou med den officersmässiga rocken knäppt stramt under hakan — och sedan — men detta är ju inte Selma Lagerlöfs saga utan Skebo gårds verklighet, inte tolv sägenkavaljerer och härskare över Löven som gå ut till landsvägsridderligt rövarliv, utan fjorton gamla herrar som gå ned till frukostbordet.

Liknelsen med värmladssagan haltar med naturnödvändighet och ger åt Skeboveteranerna ett falskt skimmer, som är äkta över Ekeby kavaljerer. Men liknelsen ger något annat som är gott. På Skebo herrgård står

ingen vildögd herre i ett hörn och spelar på brustna strängar, ingen gammal aristokrat ligger bakom vita sängomhängen och stormgnolar cachucha och ingen rund röd patron rider runt gårdsplanens flaggstång på en ko. En liten herre med hängande mustascher trevar fram några satser ur Lohengrin på salongens bruna piano, schackpjäserna dansa en sansad cachucha i bibliotekets hörn och i ett annat rida två säkra röster barbacka genom politikens snårskog. Det, som liknelsen med Ekebyherrarna ger, det är jämförelsen mellan öden. Värmlandskavaljerernas öden voro vilda och underliga och inte två lika varandra. Skebokavaljerernas ha väl varit som de flestas, stillsamma och slitsamma. Men när man ser dessa gamla ansikten med karaktär och linjer som väl inte bara ålderdomen ritat dit, så får man en stark känsla av, att de öden som rymmas under Skebo herrgårds brutna tak inte äro mindre.

Majorskan-värdinnan Olga Cedercrantz kuskar inte omkring i fårskinnspäls och snugga, hon har i all enkelhet influensa, och hon presiderar inte vid blixtrande fest-

(Forts. sid. 246.)

KLÄDERNA SOM FÖR-

"FÄRDIGARD" OCH PUFFBYXOR

RENÄSSANSEN HADE FRIGJORT ANDARNA

Ivar Kåge som Gyllenstierna i Strindbergs Erik XIV.

Strindbergs Erik XIV har som bekant fått en stiltrogen och tilltalande uppsättning vid dess repris på Dramaten. Kurt Jungstedts dekorationer och dräktskisser ge ett mycket stort plus till njutningen av stycket. Jungstedt har också haft en värdefull hjälp i fru Olga Raphael Lindens, som utarbetat dräkterna och övervakat dem i minsta detalj. Fru Lindens stora kulturhistoriska bildning har här kommit till uttryck och här nedan ger hon en intressant skildring, ett stycke dräkthistoria från medeltiden och den första Vasatiden.

bars i början — just av män! Det var under den manliga elegansens blomning kring år 1400 som hovmännen vid de franska och burgundiska hoven buro underliv som snördes i ryggen, för att deras midja mellan de väldiga höga axelpuffarna och hängärmarna skulle se tillräckligt blomlik ut.

1500-talets spanska damer, som voro särskilt måna om en asketiskt danad corpus, lade tunna bräder kring överkroppen, vilka lindades fast med bindlar. På de späda prinsessornas knoppande barm lade man t. o. m. blyplattor, så att icke endast den eftersträfvade plattheten utan dessutom tvettne gropar uppstod i stället för naturens »liljekullar». Kvinnor med mindre fordringar på sig själva, nöjde sig med de snörda liv med insydda fiskben, som redan vid denna tid benämndes »corsets».

Snörlivet fortsattes nedanför midjan av en kjol av tjock filt med insydda band av järn, fiskben eller rotting. Den benämning denna först fick i Frankrike, »vertugale», förvrängdes snart till »vertus gardien».

Plagget kallades i förteckningen på en av vasaprinsessornas brudutstyrelse för »Färdigard». Det tillhörde naturligtvis främst hovets och adelns damer att bära den, Falstaff säger också till fru Ford: »Du bleve en otadlig hovdam och din nätta vrist skulle ge din gång ett utsökt sving i en halvring styvkjortel.» (orig. »Farthingale».) Den bar väl upp de ståtligt broderade kjortlarna och lyckades genom sin stela orörlighet ge sken av att kvinnan inga ben hade, ty kvinnoben vore ju en syndens gåva.

Armarnas tillvaro kunde man dock inte förneka, de behövdes — om inte till annat — för att hålla i bönboken. Men de kunde omformas. Man kunde fuska bort deras naturliga linjer genom styva, stoppade puffar och valkar döljande axelrundningen, kvinnans vackraste parti, man kunde göra ärmerna nedanför puffen så lång och hård att armbågen framstod i vass och avskräckande vinkel. Halsen dölldes under den höga ståkragen, som nu uppenbarar sig för första gången och hakan sjönk ner i det vita pipade kråset, som mot sekelskiftet antog gigantiska mått.

Och håret — ja, den ungdom som ännu var mö, visade stolt som tecken därpå ett slätkammat bart huvud med fläta efter ryggen eller runt huvudet, men hustrun — och kvinnorna gifte sig redan i sin allra första blomning vid denna tid — dolde varje hårstrå under hättan. Vid festliga tillfällen utbyttes denna mot de pärlstickade huvorna vars dyrbara besättning tävlade i glans med ädelstenar kring hals och midja, med guldkedjor alnvis och klenoder pundvis.

När en förmögen mans hustru dog — och det hände lätt nog i de talrika barnsängarna — blev hennes plats ofta snart upptagen av en annan ungdom. En änkekam på 1500-talet var tydligen lika vanlig som i våra dagar en frånskild man — och hans ensamma tid lika kortvarig. Å andra sidan lyckades väl också några av de liyskraftigare kvinnorna överleva sina män och vandrade då i sitt vita änkedok till graven eller till en ny brudstol. Breda vita halsbindlar, hängande till marken, vit slöja över den vita hättan skilde den svartklädda änkan från hennes omgivning. Stundom glänste makens initial i guld och stenar bland halsens gyllene kedjor.

Endast bruden tilläts representera det väna och kvinnliga. En liten ringning av livet blottade nätt och jämnt halsgropen och den brud som hade rätt att bära krona,

DET BEGYNNANDE 1500-TALETS moder höra till dem som tyckas trotsa klimatets och ålderns växlingar. Männen vandrade omkring med benen endast höljda av håsor av tunt tyg eller skinn, eller i de ny-modiga stickade strumporna, men medeltidens fotsida skyddande kappor hade försvunnit och lämnat dem bokstavligen vind för våg. Och kvinnorna — veckrika, tunga kjolar svepte väl om deras fötter, puffar i legio tyngde deras armar, — men hela överkroppen var endast lätt och otillräckligt skyddad mot vindar och blickar. Stundom bar man en skinnfordrad krage över axlar och barm, men hur måtte inte de isiga fläktarna kilat in mellan kragen och det låga livet som under barmen snördes över linnet. Även på den tiden fanns det vintrar liknande vintern 1929!

Reformationen i de nordliga länderna och den dystra andan hos kungahus och prästerskap i de spanska rikena gävo vid århundradets mitt en helt ny karaktär åt kvinnotypen. Den halvt blottade barmen försvann och med den även varje linje som förrådde kvinnlig mjukhet. Kvinnokroppen tvingades in i snörlivet — dock inte för första gången, ty det hade redan länge sporadiskt uppstått dylika tortyrredskap — av järn. Men tänk om de manliga profeter, som för femtio år sedan med sanning och rätt men utan framgång, dundrade mot snörlivet, vetat att detta

Borgarhusstru och adlig brud från Schlesien samt borgare med hustru från Böhmen.

Begär alltid **Kobbs Thé** och godtag ej något annat om Ni sätter värde på en hälsosam och aromrik dryck.

KONTROLLANT: DOKTOR J. E. ALÉN

FÖLJDE KVINNLIGHETEN

PÅ ERIK XIV:S TID

MEN INSNÖRDE KROPPARNA.

lät också sitt hår i all dess glans hänga fritt.

Hur mycket av dessa 1500-tals regler för klädekläder ha inte orubbat kvarlevat i allmogens synpunkter på sättet att kläda sig vid skilda tillfällen; — ända fram till 1800-talets slut — för att inte tala om hur tydligt de återspeglas i sockendräkterna!

Männen voro under sextonde århundradet utan gensägelse dyrbarare utstyrda än kvinnorna. Hur praktfull måtte inte Erik XIV ha sett ut i den »rock av gyllenduk, så täckt av påstickade pärlor i form av rosor och kronor att man inte kunde se mycket av gyllenduken», vari han på sin kröningsdag beundrades av en tysk resenär. Eller i den »ridrock av blå sammet, stickad med silver likt ett pärlsmykke», vari han gjorde sitt intåg i Stockholm.

Bekväma voro de sannerligen inte, dessa praktdräkter. Benen hade en endast skenbar rörelsefrihet, ty de korta byxorna voro hårt stoppade med varjehanda styvt material, blånor, halm, tagel, nöthår, (håret av två kalvskinn gick ledigt åt till ett par eleganta puffbyxor), eller också voro de uppslitsade över något mjukare tyg, varav tjuotals alnar välde ner över vadorna. Detta opraktiska mod bars särskilt av soldaterna och vållade nog vissa svårigheter, om de hade lust att ta till benen.

Det vore emellertid oriktigt att generalisera modet under 1500-talets senare hälvt, då varje lands invånare buro dräkter som i mycket avveko från grannstatens. I Tyskland t. ex. höll sig de vida kapporna med hängarmarna längst, även mannen ur de lägre stånden kunde där ha ett tycke av rådsherre, medan kvinnan var snörd och svarvad som ett träbeläte. England, där genom Filip II:s giftermål med Maria Tudor den spanska dräkten hastigt vann insteg, skänkte denna dock en viss art av festlighet och nonchalans. Och det var lynnet hos tvenne krönte huvuden som gav en specifik karaktär åt modet i Frankrike. Katarina av Medici lärde sina hovdamer att genom små »parisiska» tricks framlocka just det pikanta i den stela dräkten, ty just vad denna så omsorgsfullt dolde, det visste dessa raffinerade fransyskor att betona. Henrik III, en feminin och degenererad typ, bar oftast ett minimum av puffbyxor, en den mest åtsittande tröja, kort fladdrande mantel och över sitt högt friserade hår en brett av samma typ som hovdamernas. Hans manliga omgivning, »les mignons», bar liknande dräkter.

Endast i Italien — och det är typiskt för andan hos dess furstar och prelater — fick solen ännu lysa på kvinnornas hår,

Den tysta hyllningen.

Ett postfestum till de Wahl-jubileet.

Man har bett Iduns red, bereda plats för följande: Tidningar och tidskrifter ha förtalt om alla de hyllningar, som kommit Anders de Wahl till del. För dem, som äro fjärran från det konstens tempel, där hans förkunnelse burit så många bud till människohjärtan, har det varit en tyst hyllning, en minnas högtid, en återupplevelse av mängen oförgätlig stund av tacksamhet inför hans konst. Ett rörande och mäktigt bevis på en sådan tyst hyllning kunde anas i den långa listan på telegrafiska hyllningar, ty mitt bland alla namnen på litteraturrens, konstens och kulturens märkesmän stod att läsa: »Direktör Axi från sångkören i centralfängelset samt fångarna på Långholmen.» Det är kanske det spontanaste tack, som bragtes mästaren. Det säger så mycket om hans konst och om hans personlighet. Mitt i jublet, festen en liten eftertanke tystnad, ett tack från det stora tysta huset och dess invånare. De flesta av dem som bragte sin hyllning kanske aldrig därute i världen mötts av hans mäktiga stämma. Men dit in till dem har den nått. Jag vet icke vad eller vems tankar han tolkat för dem. Men han har haft något att säga dem. Det har varit som när han talat till oss här ute i världen, både lag och evangelium, både ett fatta mod och blygs! Han har visat vad människan är och vad hon borde vara. Detta tack är en konstnärs seger och en människas seger. En människa, som givit kropp och själ åt så många människor i diktens värld. Icke heller fången saknas bland dessa människor. En fånges skepnad var han iklädd då han på sin högtidsdag beträdde tiljan, ty en fånge var han, den olycklige vasakungen, en fånge i sin egen föreställningsvärld redan innan hans broder slöt till fångelsens port om honom. Och en sådan fånge i andens värld är Hamlet och Henrik IV innan de bli det i yttre måtto. Det går en linje mellan dessa konstnärers skapelser och hans gåva av sin konstens rikedom som han skänkt dessa fångar — den linjen heter förställets medlidande och kallelsetro. Få äga den tron så som de Wahl och den tron har burit frukt kanske vackrast i denna hyllning, som var mer än ett tack, den var ett löfte från hjärtan, som rörts av hans konst, att fast de trätt dit in de icke låtit hoppet fara! L. M. F.

Maria Schildknecht som änkedrottningen i Strindbergs Erik XIV. Märk kungens gyllne namnbokstav på bröstet.

klädningen öppnade sig frikostigt över fyliga halsar, under sidenet skymtade oftast de runda formerna utan vertugadinens pansar. Även männen voro bekvämare och vackrare klädda än i det övriga Europa.

Österut, i Polen och i Ryssland, användes för det mesta det speciellt nationella snittet, som där höll sig tämligen oförändrat sekler framåt.

Den starkt nationella prägeln på klädeklädningen inom de skilda ländernas gränser, ja, även inom vissa städer, kan jämföras med skillnaden hos t. ex. våra dalasocknars allmogedräkter. Det finns en replik i Shakespeares »Mycket väsen för ingenting», som ger oss situationen i klar belysning. När fursten, för att beskriva den virrighet som plötslig kärlek åstadkommit hos Benedikt, säger: »Någon lidelse märks inte hos honom, om det inte skulle vara hans lidelse för att kläda sig till utlänning; till exempel i dag till holländare, i morgon till fransos; eller i två lands dräkter på en gång, tysk från midjan nedåt, idel pluderhåsar, och spanjor från ländan uppåt, ingen tröja», då verkade detta helt visst på Globeteaterns publik lika komiskt som det skulle verka på oss, om flickorna på Skansen skulle traska ikring i vingåkersmössa till lappkolt och rättviksförkläde.

OLGA RAPHAEL LINDEN.

Adliga personer från sydtyskland och Flandern. Adelsdamen längst till höger bär ansiktsmask för promenad. 1 och 2 gravyrer ur A. de Bruyn: Omnium pene Europa, Aside atque Americae gentium habitus.

O, så gott!

MAMSANA

(Tomtens majspreparat)

för delikata puddingar, krämer och andra efterrätter. Pris 65 öre.

V A C K R A B A R N

M E S T O M I S A A C G R Ü N E W A L D O C H

ISAAC VAR SKOLANS YNGSTE, EN yngling på sexton år med en fladdrande lila halsduk och korpsvarta lockar, som även de fladdrade åt alla håll. Själv var jag ett år äldre än Isaac, och när han första gången fick syn på mig i min skolmössa, så sa han: »Nå' hörru, inte blir du konstnär i så'n där mössa och så'n där slips heller!» Dagen därpå bar undertecknad en slokhatt med stora brätten och en färgglad kravatt och steg genast åtskilliga grader i Isaacs aktning. Nu sågo vi verkligen ut som artister, och så bestämdes det en dag, att vi skulle bli avfotograferade i grupp, alla kamraterna på skolan. Den händelsen blev en liten historia, som jag tycker är så typisk för Isaac, att jag måste berätta den.

Som sagt, där stodo vi alla uppställda i fin position framför kameramannen. Där var Simon och Ullman, Carlsson Percy, flickorna och alla de andra. Och Isaac naturligtvis, längst fram mitt för oss allesamman. Men där stod han inte länge. Nej, de yngsta målarfröna fingo allt hålla sig i bakgrunden och i korus ropades det: »Bort med Isaac!» etc., och den tilltalade försvann helt snopen till oss de yngsta i de bortre leden. Efter ett par dagar fingo vi skåda provkortet, och döm om vår stora förvåning. Vem tror ni, sitter där först i täten som en liten pascha, omgiven av oss alla. Jo, det var vännen Isaac, det. Just som fotografen hade sagt »stilla!», var det Isaac, som obemärkt smugit sig fram mellan benen på kamraterna och helt lugnt slagit sig ned på den allra finaste platsen, framför hela församlingen. »Mej ska' ingen hindra», tänkte nog Isaac, och jag tycker denna lilla händelse är så betecknande för honom, den oförskräckte, som ingen kan hindra, när han vill slå sig fram. Nej, vad förmå Operachefer eller tågkonduktörer, när Isaac vill något, och mycket ville Isaac.

Richard Bergh hade, som jag nämnt, haft ateljén på David Bagares gata före oss, och i en liten skrubb innanför densamma hade han ännu en del av sina tillhörigheter kvar. Det var kanske litet oförsiktigt av honom, ty en vacker dag beslöto vi oss för att beskåda de dolda skatterna, och så plockades det fram i dagsljuset både skisser och tavlor, som beundrades och kritiserades. Han hade där förstudier till de flesta av sina berömda arbeten som »Riddaren och Jungfrun», »Konstnärsförbundets Styrelse» o. s. v., och alla voro de i detalj utarbetade, mera som färdiga tavlor än som studier. Där funnos ungdomsarbeten av Nordström, Eugen Jansson, Kreuger och andra av Förbundets medlemmar. Av hans fader, Edvard Bergh, fanns även en landskapsstudie. Vi mönstrade, och vi synade, och vi hade allt ett gott öga till skatterna i skrubby. »Den som ändå ägde en så'n där tavla», tänkte vi i våra stilla sinnen, och när så Bergh i ett svagt ögonblick begåvade Isaac, som han särskilt omhuldade, med några av de bästa skisserna, så vart vi bra avundsjuka på honom allesamman. Bland studierna han då fick, minns jag en förstudie i stort format

Med sitt friska humör berättar här Einar Nerman om sin kamrat från studieåren, Isaac Grünewald och deras gemensamma öden i Stockholm och Paris, där Isaac hade en flott ateljé enligt vad han själv tyckte.

av Berghs bekanta självporträtt, som nu hänger i Uffiziogalleriet i Florens. Ah, den Isaac, varför skulle han ha företräde framför oss andra. Han, den yngste! Nej, vänta bara... Han skulle inte bli ensam om härligheten. Nej då... När Isaac så i skymningen packade ihop sina nya ägodelar och vi andra troppat av hem, så var det en av oss som stannade kvar. Det var Gösta Sandels. Och som Sandels var några år äldre och åtskilligt starkare än Isaac, så blev den förstnämnde helt hastigt ägare till några vackra Richard Bergh-tavlor, och den sistnämnde fick i utbyte ett blått öga och en arm i band... Vi kunde ju aldrig riktigt smälta, att Isaac skulle få så fina presenter av vår lärare, och så kom det sig, att konstsamlingen i skrubby blev allt mindre och mindre för var dag som gick. Det var många av oss, som på så sätt plötsligt lade sig till med sin lilla konstsamling, och när Nordström en gång besökte en av kamraternas lyor och tittade sig om i rummet, blev han inte litet häpen, när han på väggarna igenkände ungdomsarbeten av sig själv, skisser av Marcus Larsson, Edvard Bergh och Förbundets pampar. »Jo, jag tackar», sa Nordström, »de' ä' till att samla konst...». Det fanns tre mera oskyldiga ungdomar däruppe på skolan. Aminoff, en målarinna och en vars namn jag av blygsamhet inte nämner. De hade kastat sina blickar på en utsökt landskapsstudie från Italien, den enda förresten, som nu fanns kvar av hela härligheten. De skulle vara litet ärligare, tyckte de, och drogo lott om konstverket ifråga. Målarinnan drog vinsten, och så skulle hon ödmjukt fråga Richard Bergh, om hon finge

behålla bilden som ett minne av den så uppskattade samlingen. Men som hon inte kunde lita på att få behålla den på skolan, tog hon för säkerhets skull hem den till sin ateljé. När Richard Bergh väl ett halvår därefter en gång besökte målarinnan ifråga för att kritisera hennes hemstudier, tog hon, sedan Bergh beskådat hennes egna arbeten, fram tavlan från Italien och bad så snällt att få den som ett minne. Richard Bergh log sitt godmodiga leende, och Milly Tjäder fick behålla sin tavla. »Jag visste inte, att min konst var så begärlig», var allt han sade...

Men nu kommer jag för långt ifrån Isaac. Han hade det inte heller så lätt alltid, stackars Isaac, på den tiden. Ibland led han av penningbekymmer och Weltschmerz, men då var det fiolen som blev hans tröst, men det blev inga polskor eller glada toner, när vi då kröpo ihop längs väggarna, utan då trollade han fram de mest vidunderligt sentimentala ballader och sorgliga låtar. Då sutto vi där i skymningen och drömde om allt underbart, som låg och väntade i det kommande fördolda.

När hans kassa tröt som värst, sökte han kursa bort sina studier till oss kamrater för en femma eller tia, men som kamraterna inte heller voro vid särdeles stark kassa, blev det just inte så vidare lysande affärer för honom. Det var heller icke alltid han fick äta sig mätt på den tiden, men »bättre rådlös än brödlös», tänkte Isaac, och gick ned till Slussautomaten och tog sig ett skrovsmål på knäckebröd och senap, ty det fick man gratis där nere. Men se'n fick Isaac mecenater. En del av hans »trosfränder» hade på Richard Berghs rekommendation slagit sig ihop, och så blevo hans sista år på skolan tämligen bekymmerslösa, och när det tredje året gick till ända, bestämde herrar mecenater, att Isaac skulle få vidare utbildning i Paris. Och så for Isaac ditut med en god reskassa, fiolen och sitt goda humör.

William Nording.

Isaac spelar.

MAISON ORRE

HAUTE COUTURE

Grevturegatan 1^{II} Hiss. Stockholm.

Telefon 78284

O C H F U L A G U B B A R

RESAN UT I VÄRLDEN

En mörk novemberkväll år 1908 rullar Kölnexpressen in på Gare du Nord i Paris. I en av tredjeklasskupéerna sitta tre unga svenska konstadepter. Det är Carlsson-Percy, William Nording och undertecknad. Tåget susar förbi dystra husgavlar och fabriker, sotiga skorstenar dansa förbi oss, smuts och elände. Är detta Paris, våra drömmars stad, Konstens paradiset! Det är inte utan att våra tankar vända åter till det vackra Stockholm, Mälardrottningen i sol och snö. Men här vänta oss nya öden och äventyr. Bort med sentimentaliteten! Det mörknar mer och mer. Världsstadens ljus börja tändas. Liksom eldslågor susa de förbi oss. Spårvagnar skramla och boulevardernas alla ljud och oljud nå våra öron. Passagerarna börja ordna sig för avstignandet; om några minuter är man framme.

Tre ynglingar kånka i väg med sina kappsäckar, och när de efter sju resor och elva besvärigheter lyckats få fatt i sina poletterade koffertar, sitta de tre snart i en skranglig fransk hästdroska. Det bär gata upp och gata ned, ekipaget svänger över Pont d'Alma. Vi se Eiffeltornets välkända silhuett sticka upp ur kvällsdiset. Vi kуска genom Montparnasse, och så stannar det fullastade ekipaget framför en smal byggnad vid Boulevard Raspail. »Voilà!» säger kusken och pekar på en smutsig och dyster port.

Vi hade förutom hotelladressen ännu en adress på en liten lapp. Det är Café Versailles, som vi hört skulle vara de svenska artisternas tillhåll. När vi nu snyggat upp oss en smula efter resan, rättat på våra artisthalsdukar och kammat våra luggar, tåga vi alla tre med glatt mod till Café Versailles, som endast ligger några minuters väg från hotellet. Vem möter där, om icke Isaac själv, som anlant till Paris några veckor före oss. Han och Einar Jolin taga hand om nykomlingarna, själva äro de ju redan parisare, och nu få vi höra om allt farligt, som väntar oss här i detta Sodom

och Gomorra. I portgångarna blir man infångad med lasso av farliga apacher, och åker man buss, så händer det allt som oftast, att den stjälp. Tusen faror hota oss. De tre ynglingarna känna sig nog litet ynkliga till mods, och ju mer vi förfäras, dess morskare berättar Isaac och Jolin. »Men nu, pojkar, ska' ni se ett riktigt nattkafé, och det är inte värt ni visa er tama!» Och så vid tolvtiden vandra fem unga svenska målare uppför Boulevard Montparnasse. Uppe vid Place de l'Observatoire togo de av till vänster och doko in på Boulevard St. Michel. »Här ha ni Paradiset», säger Isaac, och innan vi veta ordet av, sitta vi där inklämda i en liten underjordisk källare. Det är Olympias beryktade nattkafé. Jag måste medge, att allt var nog litet mer än vi väntat oss.

Isaac är hemma här, och unga skönheter med cinoberröda läppar kasta slängkyssar åt honom. Alla tycks känna varandra. Den där dansören måste vi hälsa på. Det är Per Krogh, en ung norsk målare, och flickan där i den stora schalen är »Ofelia», den tokiga modellen. Ja, här var liv och leverne. Flickor dansade »la machiche» med varandra. Den ende kavaljeren som tilläts dansa med en dam var Per Krogh, han var flickornas vän och förtrogne. Innan vi gävo oss därifrån, fingo vi bevittna ett slagsmål mellan två flickor. Hårtufsarna röko, och publiken jublade.

Vad allt var nytt och främmande. När så vi kommo till vårt hotell, drogo vi i ringledningen och ropade »cordon» allt vad vi orkade. Men antagligen voro vi icke energiska nog, eller också hade allt det nya tagit för hårt på våra krafter. Ingen öppnade, inte ett ljud hördes från ho-

Isaac från elevtiden i Stockholm.

tellet. Vad skulle vi göra? Isaac fann på råd. »Ja», sade han, »jag har en flott ateljé tillsammans med Jolin. Vill herrarna komma hem till mig så mycket gärna. Vi bo bara 10 minuters väg härifrån, och sängar ha vi två, så om sänjan är god, ska 'vi nog alla slumra gott i natt, eller va' säger ni, pojkar». Det var ju ett fint förslag, tyckte vi, och om en stund bädda vi åt oss, så gott vi kunde i Isaacs »palais». Paläet hade fyra väggar, men tre av dessa jämte taket voro av glas. Det var, som sagt, i november, och hade vi inte haft en spisel mitt i ateljén, från vilken ett krokigt rör förde värmen ut i det fria, hade vi väl legat där som isbitar på morgonkulan. Nå, vi delade troget allt som fanns i »säng och madrassväg», och jag minns, hur jag själv, insvept i en hästfilt och min resulster, med sportmössan neddragen över öronen, låg i kaminens närhet på själva golvet. Inte sov jag mycket den natten. Jag låg och kisade mot en stjärna, som blinkade ned mot mig, och i mitt stilla sinne tänkte jag, »ack, den som vore hemma i Stockholm».

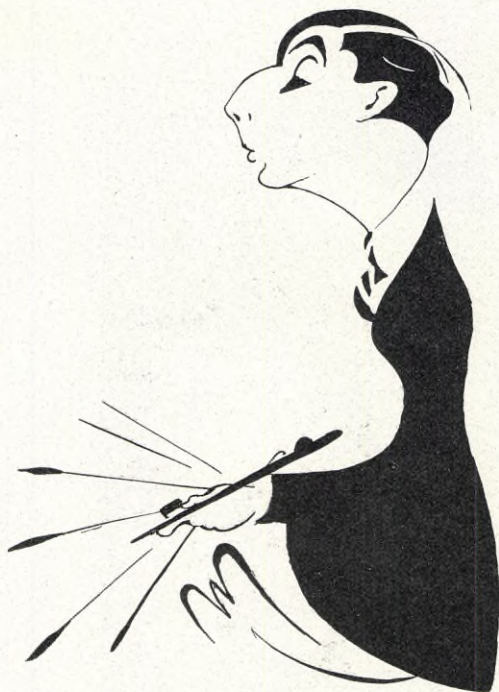
När Isaac på morgonkvisten förklarade för oss, att flottare ateljé fanns det inte i hela Montparnasse, då var det vi tre, som hyrde oss var sitt vindsrum högt uppe i ett hus. Tre rum med vanliga fönster och en riktig eldstad...!

Ja, det var Isaac på den tiden. Alltid en god kamrat. Nu ha 20 år gått se'n dess, och Isaac bebor nu jämte maka och son Paris kanske »flottaste» ateljé, där en gång för länge sedan den store mästaren Watteau arbetade. En och annan gång stöta vi ihop i Paris eller Stockholm, och för mig är Isaac alltid densamme, den glade kamraten, den originelle konstnären, vännen och bohëmen.

Einar Nerman

Sandels med skägg.

Per Krogh.

Ekströms

Fästmjöl

Örebro Kem. Tekn. Fabrik

KVINNORNA UTE I VÄRLDEN

TURKIETS KVINNOR AV I DAG UTAN SLÖJA OCH ROMANTIK.

NÄR DET GÄLLER ANDRA FOLKslag, länder och förhållanden äro vi människor ganska benägna att anlägga romantiska eller sentimentala synpunkter. I vår krassa tid och med vår invecklade kultur finns i människonaturen en outrotlig längtan tillbaka till det osammansatta och primitiva, resulterande i forskningsresor och jägarbragder samt sympatin för de naturfolk, vilka i fråga om seder och samhällsliv äro så vitt skilda från vårt eget som möjligt.

En engelska, miss Rosalind Toynbee, som under åtskilliga år vistats i Turkiet och särskilt studerat den turkiska kvinnan och hennes utveckling under de senaste decennierna, ironiserar också över sina landsmäns blick på orienten. Den kan vara stämplad av västerlänningens känsla av främlingskap, parad med en smula förakt, men vanligare är att man hör uttrycket »öst är öst, och väst är väst», och det yttras med ett visst drömmande tonfall. Man tänker på minareter och böneropare, på röda solnedgångar och fontäners sorl, på beslöjade kvinnor och på den skönhet i form och färg som vår överorganiserade civilisation i mångt och mycket är berövad. Skulle österlandet undergå någon förvandling, då vore det som att vakna upp ur en vacker dröm. Det bör förbli sådant det är — för västerlänningens skull.

Typiskt för sådana känslsynpunkter är ett möte som för någon tid sedan ägde rum i London, då en framstående kines talade om den nya rörelsen i Kina. Han talade entusiastiskt om hur den makt som utövats av det patriarkaliska familjeväldet i Kina var på väg att brytas. Då reste sig den ene efter den andre av hans åhörare upp och beklagade upplösningen av de gamla familjebanden, varför kinesen fann sig manad att ge dem en skildring av sin egen ungdom som blivit förkvävd genom släktens tyranni. Det fanns icke en enda i detta auditorium som skulle tolererat något liknande från sin familjs sida, men det föreföll dem så annorlunda när det gällde — Kina.

På ungefär samma sätt anser miss Toynbee att man på en del håll betraktar den förvandling Turkiet undergått. Vi tyckte om landet sådant det var, eller också avskydde vi det, beroende på vars och ens individuella läggning, men det land som vi måste ta ställning till, med män, iklädda västerländska huvudbonader och kvinnor som sitta på kontor, det är oss främmande och vi känna oss osäkra om var vi skola placera det.

Vad den rent yttre aspekten beträffar, så är det naturligt att man på de romantiska stadsgatorna i Turkiet måste sakna de röda fezerna och kvinnornas slöjor, så mycket mera tilltalande än den vanliga, europeiska klädedräkten. I sammanhang härmed kan det ha sitt intresse att erinra om hur lagen om att kvinnor endast fingo uppträda beslöjade kom till stånd. Ursprungligen begagnade sig icke de turkiska stammarna av denna sedvänja, som icke kom till stånd förrän år 1757, då sultanen Osman III, under inflytande av en religiös reaktion, utfärdade ett påbud om att alla kvinnor skulle vara beslöjade. Dåtidens kvinnodräkt

Den moderna turkiska kvinnan närmar sig allimera den västerländska och har som denna kommit in på arbetsmarknaden. Det är en förändring både på gott och ont, men mest till det goda, som man kan se av nedanstående artikel på Iduns regelbundet återkommande avdelning "Kvinnorna ute i världen".

bestod av en lång sidenmantel samt tyg i samma färg som draperades kring huvudet och täcktes med vit musslin. Det var en mycket vacker dräkt, men opraktisk att bära utomhus, och så småningom ersattes den med siden i en mörkare färgton, manteln blev efter hand allt kortare och slöjan försvann från ansiktet. Abdul Hamid gjorde ett försök att återinföra den gamla klädedräkten, men trots det stränga påbudet med ty åtföljande arresteringar och trakasserier, blev det omöjligt att besegra kvinnornas passiva motstånd.

Den huvudbonad som Turkiets kvinnor i allmänhet bär, är en slags toque, virad som en sidenturban kring huvudet, emedan de finna hattarna obekväma.

Vanligtvis anse västerlandets kvinnor att de intaga en privilegierad och avundsvärd ställning i jämförelse med orientens, men ett yttrande av en ung, turkisk flicka visar hur mycket vanan spelar in i människors livsförhållanden. Denna flicka betraktade det som en kränkning att de västerländska kvinnorna skulle vara nödsakade att bära sin makes namn. »Vi ha våra egna namn», sade hon, »och dem förlora vi icke i och med det att vi ingå äktenskap. Hur kan ni tåla en sådan kränkning? Det är ju som om ni inte hade någon egen personlighet.» Så olika kan man se på saker och ting.

Men vad västerlänningen reagerat starkast emot, och betraktat som den stora

gränslinjen mellan österländsk och västerländsk uppfattning, har varit månggiftet. I våra dagars Turkiet är emellertid månggiftet förbjudet, men långt innan lagen kom till stånd, var det mycket sällsynt att en turk av medelklass hade mer än en hustru. Ur rent praktisk synpunkt blev det för dyrbart att försörja tvenne hustrur, men oavsett detta, betraktades det som opassande att sålunda utöka sin familj, och det var endast sultanen och vissa paschor som utgjorde undantag från regeln. År 1916 stiftades en lag som gav den turkiska kvinnan större frihet inom äktenskapet än någon västerländsk kvinna är i besittning av. Den benämndes »Familjelagen» och den tillerkände kvinnan rätt att vid äktenskaps ingående stifta vissa förbehåll och upprätta ett kontrakt. På så sätt kunde en kvinna skaffa sig rätt till skilsmässa om mannen tog ännu en hustru.

Miss Toynbee hyser den uppfattningen att förändringarna i Turkiet skett långsamt och gradvis, utan alltför plötsliga omvälvningar, och det har nästan inneburit en överraskning för henne att se med vilken fin och säker takt den turkiska kvinnan format sig efter omständigheterna och efter tidsandans krav.

Den första moderna flickskolan grundades i Stambul för omkring femtio år sedan. Abdul Hamid öppnade de följande flickskolorna, både i Konstantinopel och i andra städer. 1908 och 1909 startade ungturkarna en del skolor jämt två lycéer efter franskt mönster för flickor. Under världskriget undergick kvinnans ekonomiska ställning en avsevärd förvandling. Männens befundo sig vid fronten, samhällsmaskineriet måste fungera och kvinnorna grepo in. Finansdepartementet var det första som engagerade kvinnlig arbetskraft och sedan följde postverket samt en del andra statliga institutioner. 1916 vunno kvinnorna tillträde till vissa universitetskurser och 1918 öppnades för dem de medicinska och juridiska fakulteterna.

Sedan den nya regimen gjort sitt inflytande gällande är den turkiska kvinnan mera synlig än fordom. Hon gör sig bemärkt i det sociala livet, och hon går på teatrar, restauranger och danstillställningar, vilket förr var henne förmenat. Det är ju ganska naturligt att med det västerländska frihetsbegreppet även insmugit sig vissa västerländska olater, men man måste ta det onda med det goda, och de fördelar som den turkiska kvinnan vunnit ligga i öppen dag, när man betänker det instängda och personlighetshämmande liv hon fordom levde i mannens harem. Hon har nu blivit mannens jämlike, hon saknar icke möjligheter att ekonomiskt säkerställa sig och hon är inte uteslutande beroende av en mans gunst och nåd.

På de turkiska affärskontoren sitta flickorna och knacka på maskin. Det är just icke förenligt med våra föreställningar om orientens paradys, men utvecklingen går sin väg obönhörligt fram, föga aktande på om dess juggernaut krossar våra små individuella önskemål och romantiska skönhetsdrömmar.

GURLI HERTZMAN-ERICSON.

Lisa Nilsson, vår unga sängerska som varit Battistinis elev. Hon gör sin stockholmsdebut d. 27 febr.

ARBETSDAGEN. AV ASTRID VÄRING

ÅTER BÖRjade EN ARBETSDAG. Storstaden, som under gårdagen legat söndagsstill och människotom, mornade sig och vaknade småningom till liv, folk skyndade sömndruckna och vresiga efter vilodagen, som använts till allt utom vila, tillbaka till arbetet, spårvagnarna rasslade i väg med ny fart och lastbilarna dånade tungt och otympligt fram över den fuktgrå stenläggningen.

Vid sitt fönster högt uppe i femte våningen av det moderna kontorshuset stod Nina Brander, kassörskan hos Bolling och kompani, engrosfirma i kokosfett m. m., och såg ner på gatvimlet. Strängt taget hade hon inte tid till det, strängt taget borde hon ögonblickligen ta itu med alla de uppgifter, som lågo kvar och väntade henne efter den opåräknade semestern. Ty naturligtvis hade den andra, vikarien, bara skummat de angelägnaste dagsuppgifterna och lämnat bottenlammet kvar åt henne. Årets mest ansträngande tid stod dessutom för dörren med inventering och bokslut och obetalt extraarbete till långt in på småtimmarna. Och ändå satt hon här och lät handen vila på böckerna och kunde inte komma sig för.

Vad var det nu också för idé att ta ut en vecka av semestern så här i förväg inpå nyåret? Så hade hon aldrig gjort förut utan tappert knogat på i selen året runt, tills sommarledigheten automatiskt kom och man hade lov att sjunka ihop. Men i år hade hon känt sig så nere, så förbi, att hon inte tyckt sig orka vänta till dess utan äntligen fattat mod och begärt en veckas tjänstledighet av chefen. Helt naturligt hade han inte riktigt lyckats dölja, att hennes begäran kom så olägligt som möjligt, att han helst velat säga nej, men efter ännu en blick på hennes bleka, trötta ansikte hade han i alla fall sagt ja och till och med tillagt ett vänligt: »Lycka till att återkomma med stärkta krafter, fröken Brander!»

Den rediga och rappa kassörskan var nämligen ett värde att räkna med i firmans tillgångar, hon var absolut kontorets bästa räknemaskin och något litet fick man ju offra för att spara på slitaget.

Så gav sig Nina då i väg till sin egen och de andras förvåning och hamnade på ett stort pensionat uppe i Jämtland till en hel veckas solglittrande frihet ute på snö-

täckta fjällstigar. Hon hade inte vetat det förr, men nu visste hon, att det var just efter detta hon längtat under många års släp och slit vid en grå Stockholmsgata.

Att tiden liksom rummet bara är ett relativt begrepp, veta vi ju alla — det visste man instinktivt långt innan vetenskapen upptäckte det. Tiden göres mig lång, kvad redan skön jungfrun i folkvisan, när hon hade tråkigt. Men den moderna kvinnan Nina Brander, hon tyckte tvärtom — den glada vecka hon tillbragte på fjällpensionatet var betydligt längre, drygare och mera livsuppfyllt än alla de snabbt förflutna veckor och månader, absolut tomma på personligt innehåll, som hon jäktat igenom därnere i arbetshetsen under höstens lopp. Hon hade inte bara hunnit hämta krafter, hon hade också hunnit så otroligt mycket mer.

Men hur välvilligt relativ hennes semestervecka än var, så tog den i alla fall helt snöpligt slut ändå som alla andra veckor. Och här satt hon nu igen på sin plats, nyreparerad och i gott skick, med alla muttrar väl tillskruvade och alla fjädrar spända som hon ironiskt tänkte, det var bara att sätta i gång. Hur det var tycktes maskinen emellertid klicka.

Det är farligt att låta en gammal lastbil köra i kapp med lyxvagnar, tänkte hon bittert, det är alltid nån skruv, som lossnar!

Vad hade hon egentligen haft att skaffa bland alla dessa övermodiga ungdomar, för vilka friheten var en given sak och sporten det hårdaste arbete de utövade? Hon, som aldrig förr vetat vad frihet var, därför att hon fått ta den på bestämd och fastslagen tid. Nu visste hon, hur den skulle komma, för att vara värd sitt pris — som en oväntad gåva, ett gyllene inslag i livets gråa vardagsväv. För en vecka hade hon ägt den, hon som de andra, men hon hörde inte till deras värld. Inte till hans heller, vad det beträffade, en man av hans ställning, en gift man! Han hade varit en siffrornas arbetsträl som hon, men han hade själv skapat sig en ställning, nu tillhörde han storfinsans — vad hade hon, kassörskan hos Bolling och kompani, att göra med storfinsans, hon fick vackert hålla sig till kokosfettet, hon.

— Ja, hit hörde hon, till den slamrande, trånga bakgatan, som grävde sig som en tunnel mellan två breda, ljusa affärsstråk.

Där ute, i solen, lågo butikslokalerna och mäklarfirmorna, här lågo affärskontoren. Där hon stod vid sin höga arbetsstol kunde hon följa arbetets gång i de många kontoren i sexvåningshuset mitt emot. En enda stor, surrande, slamrande bikupa av arbetsbin var det, utan en enda drönare, ja, kanske utan någon drottning med. Den enda monark, som där regerade var väl den tjockbukade, stelmynte gud, som ingen annan tålde jämte sig, och han visste att sätta fart på sina slavar. Som hon satt där kunde hon se otaliga skrivmaskiner gå, papper vifta, skåp öppnas, människor röra sig fram och tillbaka som i feber och hets. Var dag såg hon samma bleka, opersonliga profiler av män och kvinnor i alla fönsterhålen mitt emot, samma vita flitiga händer, som tåligen vände bladen i nyttans tjocka böcker. Sågo de någon gång i plötslig ohäga ut genom fönstret, de där ögonen hon aldrig fick se, grepo de någonsin tag i något eget, dessa skugglika händer, vände de någonsin ett blad i livets bok? Som hon stod där och såg på dem alla hade hon svårt att tro det, svårt att tro på det mänskliga hos dessa mammons våldresserade robotar, men hon visste ju, att det hon såg trots allt bara var en kuliss, som dolde det intressantaste spelet.

Just så som hon såg dem och huset mitt emot, så måste ju de se henne och huset hon arbetade i. Samma trista, grå sexvåningsbyggnad, samma stillsamma profiler i alla fönsterhål. Och i deras, firman Bollings ena fönster, henne, den korrekta 33 års kassörskan, som sällan höjde blicken från sina böcker. Tänk, om de lyfte blicken ett ögonblick ändå, tänk om de fingo syn på henne där i fönstret, håglös och slö redan vid arbetsdagens början, tänk vilket dåligt exempel för trettioåttan! Men tänk också, om hon då öppnade fönstret och ropade över till dem, att det plötsligt gått upp för henne, att det fanns irrationella värden i livet, som inte kunde förmås att stämma ihop i några huvudböcker. Kanske slängde de då böcker och maskiner som hon, kanske öppnade de också fönstren och ropade ut sina hemligheter.

Men nej, sådant gjorde man inte, åtminstone inte här. Det var bara där uppe i den höga, rena fjälluften man kunde lockas till att säga för mycket, där var

(Forts. sid. 250.)

DE ÅTTA TILL BRÖLLOPET I OSLO

FYRA SVENSKA OCH FYRA NORSKA TÄRNOR VID PRINSESSAN MÄRTAS BRÖLLOP.

De norska tärnorna i översta raden från vänster: Fröken Harriet Wedel Jarlsberg, dotter till hovmarskalken kammarherre P. Wedel Jarlsberg, fröken Elsabeth Broch, dotter till ryttmästare Broch, fröken Ragnhild Fearnley, dotter till godsägaren N. Young Fearnley, fröken Irmelin Nansen, dotter till Fridtjof Nansen. — De svenska tärnorna i nedre raden från vänster: Fröken Elsa Steuch, dotter till överste A. H. Steuch, prinsessan Ingrid, fröken Madeleine Carleson, dotter till kammarrådet Conrad Carleson, fröken Alfhild Ekelund, dotter till framlidne brukspatron Gunnar Ekelund.

»SKÄRA LYTE TÄRNORNA KRING BRUDEN», står det hos Fröding.

Men dessa åtta tärnor, som utvalts att uppvakta den furstliga bruden i Oslo, komma att bära ljusblå tyllklädningar. Materialet har skänkts av prinsessan Märtha. Skisser till klädningarna har jämte tyget skickats till Oslo och där skall arbetet utföras på själva kungliga slotet under drottningens överinseende. Det låter som i sagan, då drottningen satt och sömmade med sina tärnor.

DET SOM ÄR VÄRT ATT MINNAS

AV VERA von KRÆMER.

FÖR UNGEFÄR TIO ÅR SEDAN skrev Elin Wägner i Idun en uppmaning: Skriv dagbok!

Då började den som skriver detta och har hållit i alltsedan. Elin Wägner har än en gång ganska nyligen upprepat sin mening — det kan vara så att för henne denna dagbok en gång blir det märkligaste hon har gjort, detta som hon skrivit helt för sig själv. Ty även de som av anlag och träning bli vana att skriva så att utomstående kunna läsa det eller tänkas läsa det, ha ett privatliv, som de ge fritt uttryck åt i en bok, som ingen får se. Förrän långt efteråt. Men andra, som alltid äro helt privata människor, borde också skriva för sig själva om vad som händer dem, vad de tycka och tänka — inte förrän många år efteråt skola de bli varse vad som var det förvånande i det de skrev, vad de hade glömt, vad som kom att besanna sig, vad som var barockt, vad som i en blink belyst saker och ting, som de verkligen voro! Låt sedan vara, att boken kanske brändes.

Om man började nu, vad skulle man då ta med?

Man skulle t. ex. skriva: »Såg i en fransk tidskrift en ultramodern fransmans hem med strängt linjerena nyttomöbler. Och jag mindes den gången jag i flera timmar var på Stockholms sjukhem, när tant Augusta

låg sjuk, och måste gå och få mig litet mat, jag gick in på ett ölkafé på Flemminggatan, det var samma enkla järnbord och samma Wienerstolar.» Ingenting mer behöves det stå.

Då minns man sedan sjukhemmet, tant Augustas sjukdom, ens fördomsfulla oro att gå in på ölkaféet, publikens respektfulla nyfikenhet över den ovana kunden, det ångande varma och mycket goda kaffet, de färska franska bröden, som smakade bra för att man varit uppe i ottan och därför att man underligt nog ofta blir hungrig när man är ledsen och orolig. Och så kommer som extra påbröd detta med stolarna! Man minns — det var ju en tid, det där, när man trodde att allting skulle bli nytt och annorlunda och klart och... ja, från året nittonhundra och tjugutalet skulle allt ändras, äktenskap, kärlek, (den skulle tas enklare, var det meningen) möbler, hus, städer, skådespel, film, böcker. Sinnena, trodde man väl. Det kan ju bli lustigt att se en gång i framtiden att kvar står bara en hop möbler, som slående påminna om järnborden på ett ölkafé, lätt avtvättade med en trasa.

Skriv för all del dagbok.

Naturligtvis skulle ni skriva om edra barn. Deras små söta drag, som ni sedan kunde se vad de blivit till. Deras stygghet, som blev till något bra, för att den be-

tydde en egen mening, en instinkt, som var riktig. Allt det som speglar, läst med avståndets bedömning, den tid de växte upp i och som ni kanske inte riktigt rådde på.

Det hände sig så här hos oss härom dagen.

Vi sitta vid middagsbordet och som det ofta går till, hålla vi då, när vi äro i en samlad krets, ett stilla förhör med barnet om hennes leverne.

— Du bör inte vara osams med Lindegull, säger jag. Det är dumt och onödigt. Du har säkert begått fel själv. Och dessutom... jag känner Lindegulls mamma, Lindegulls pappa med, vi tycka det är förargligt, förstår du...

Barnet svarar glatt:

— Det skiner jag i.

Vi fälla kniv och gaffel. Vi sitta målösa en stund, svälja, hämta andan och slutligen säger jag, på allvar häpen:

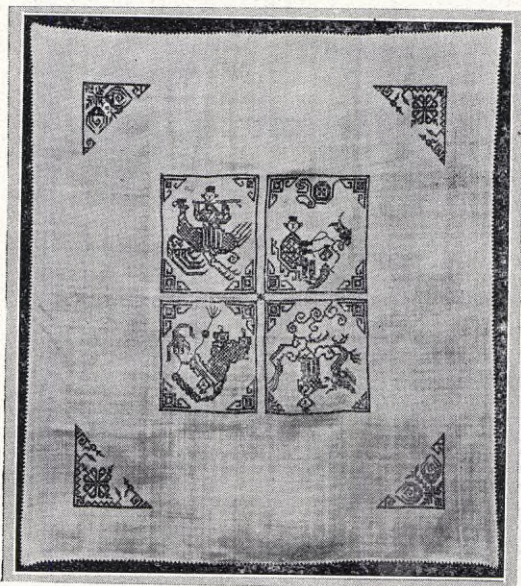
— Vad är det du säger?

— Skiner, sa jag. Skiner, vad är det för fel på det? Regnbågen skiner. Vad trodde ni jag menade? Vad menade ni? Fy, pappa och mamma, så fula tankar ni har!

I dagboken behöver det bara stå: Skiner.

Det räcker. Då stiger middagsrunden fram från den gången och barnets klara ögon och leende mun.

I D U N S H A N D A R B E T S S I D A

Teduk i kinesiskt korsstygnsmonster.

Korsstygnsmonster i Kina.

Fröken Ruth Nathorst, som sedan flera år utför ett storartat arbete i missionens tjänst har också intresserat sig för kvinnlig slöjd och sänt oss en beskrivning på kinesiska korsstygnsmonster.

Det är av stort intresse att besöka de kinesiska kvinnorna i deras hem här i provinsen Hunan och finna hur utbredd korsstygnsömmen är. En del mönster äro desamma, men man finner också många variationer. Man tycker bara det är synd att se vilken möda ofta är nedlagd på ett stycke groft bomullstyg. I trakten kring Yiyang har jag besökt många hem och sett många vackra mönster. Det är mycket vanligt att brodera på huvudkuddarna, vilka äro avlångt runda. I regel syr man med svart garn på vitt tyg. Ofta finner man också ett broderat tygstycke över sängen. Kinesernas sängar äro mycket lika våra gamla med sänghimmel, samt med tygstycken, ofta en sorts myggnät, vid långsidorna och gavlarna. Vid framsidan skjutes tyget undan likt ett par gardiner, och ofta hänges en vacker brode-

rad kappa däröver. — Mera sällan ser man vuxna personer med broderade kläder, men jag har sett några få överklädnader och förkläden med korsstygnsmonster. Däremot är det synnerligen vanligt att småbarnen har förkläden och hakklappar vackert broderade. På mönstren återfinns man de vanligaste kinesiska symbolerna, blommor och djur, som representera långt liv, lycka, höga äreställen.

På senare år har det särskilt bland de kristna missionerna uppstått en korsstygnsindustri med export på utlandet. I regel söker man använda kinesiska mönster, ehuru man ofta omarbetar dem eller sätter dem tillsammans, så de passa för ett ändamål. I regel är det lätt att urskilja vad som är äkta kinesiskt och vad som ej är det.

Se på duken med det gamla kinesiska mönstret här-ovan. Denna duk har ingen beröring haft med utlänningar, ehuru idén till att använda mönstret på en duk kan ha blivit inspirerad av våra vanor. Duken fick jag i present av min kocks hustru, en kvinna, som bor flera kilometer inåt landet utanför all beröring med utlänningar, med undantag av det hennes man upplyser henne om på tillfälliga besök i hemmet. Antagligen användes mittelpartiet i vanliga fall på örngottsvar. Motiven i rutorna föreställa:

b) Illustration till ett stycke kinesisk poesi, med följande innehåll: "En gäst kommer från fjärran plats och giver mig ett par karpar. Jag säger till tjänaren att tillreda dem. När han öppnar dem finner han ett brev, skrivet på ett stycke silke, en fot långt. Fall på knä och läs det! Vad står det i brevet? Överst: 'Ät mera ris varje måltid', nederst: 'Jag tänker på dig alltid.'" Bilden av mannen med de båda karporna symboliserar således en väns trofasthet. Historien har så gått in i folkmedvetandet, att man i det mer högtidliga språket ofta använder ordet karp för brev.

c) "En svarson som snart kommer att rida på draken" (Shen long k'uai si). En önskan om uppnående av höga ämbeten.

d) En illustration till en saga om en trollkunnig man, Liu Hai, som när han svängde ett snöre med penningar i luften, ägde så stor makt, att till och med ett odjur, en grodliknande varelse, som lever i månen, fångades!

Det ovan anförda exemplet med ett mönster är som en droppe i havet, när det gäller studiet av kinesiska folkliga traditioner i samband med hemslöjd. Det är en upplevelse att komma till ett enkelt kinesiskt hem, en lerkoja, där vinden blåser in genom springorna och finna ett stycke solkigt tyg, med ett arbete i utsökt mönster, vittnande om gam-

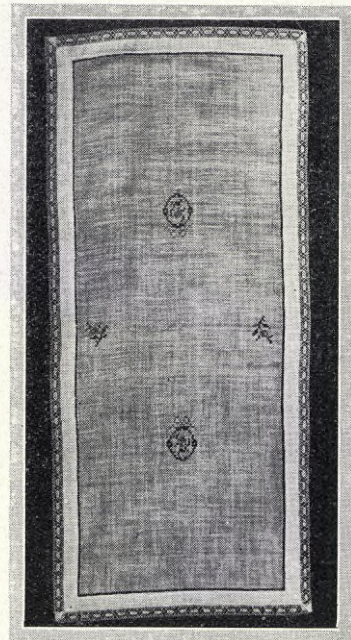
mal förnämlig kultur, som trängt ner även till de bredaste lagren, där något av den lyckats hålla sig kvar trots fattigdom och okunnighet. Här finnes ett ännu utforskat fält för den intresserade. Det vore skada om spåren av all denna gamla förnäma folkkultur skulle gå förlorade innan den ens blivit "upptäckt", och utforskad vilket man har alla skäl att befara, med den nuvarande smaklösa riktningens stora och hastiga landvinningar.

Ruth Nathorst.

Byråduk.

Löpare eller byråduk i vitt merceriserat tyg i storlek 80x35 cm. Sydd med hälsöm och korsstygns i grått och rosa med handknypplad spets runt om är den lätt att passa in i omgivningen.

Duken kostar med mönster, material och spets kr. 9.25. D:o utan spets kr. 4.50. Rekvireras genom Iduns Handarbetsavdelning, Stockholm. Sändes mot postförskott.

Byråduk. Mönster från Julie Wener.

NY OCH GAMMAL K

MODERNT FRANSKT OCH EN SAMLARES DYRGRIPAR.

Ung flicka med fjäril. Statyett av Patrisse. Från Franska Konsthantverkets utställning i Nordiska Kompaniet.

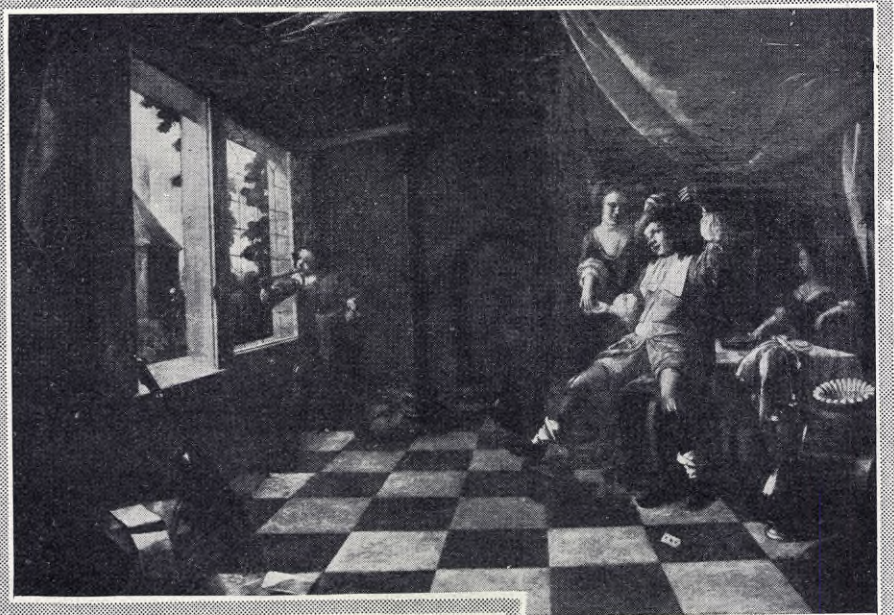
Utställningssäsongen är livlig i Stockholm. Nu pågår dels den utsökt vackra utställningen av modernt franskt konsthantverk, mest keramik och silver på N. K., dels visas en samling av äldre mästars tavlor på Konstakademien. Den senare, där en del världsberömda namn som Rubens, Jan Steen, Greuze och Roslin äro representanter, är på mycket kort tid hopbragt av advokaten Birger Svenonius.

Jean-Baptiste Greuze: Porträtt av ung flicka. Från utställningen på Konstakademien av Birger Svenonius samling av äldre mästare.

Sassoferrato: Madonnan med barnet. Från utställningen på Konstakademien av B. Svenonius samling av äldre mästare.

Jan Steen: Den förlorade sonen. Från utställningen på Konstakademien av B. Svenonius samling av äldre mästare.

Marie-Suzanne Gironsi, gift Roslin: Porträtt av H. W. Peill, direktör för Ostindiska Kompaniet. Från utställningen på Konstakademien av Birger Svenonius samling av äldre mästare.

N I S T I N S T O C K H O L M J U S T N U

KVINNOPORTRÄTT FRÅN TVÅ ÅR- HUNDRADEN.

Svensk-franska konstgalleriet har ur privatägo och samlingar ställt ihop en del kvinnoporträtt från 1700-talet tills nu. De visa det evigt kvinnliga sett genom olika konstnärstemperament, växlande som tiderna de stamma från. Här har Idun utvalt några porträtt av unga flickor från olika tidsperioder.

La petite élégante. Målning av Otte Sköld.

Isaac Grünewalds porträtt — i blekt grönt — av fröken Margaretha d'Otrante.

Ung flicka. Målning av A. U. Wertmüller.

Kerstin, målning av Richard Bergh.

Flicka i röd klädning. Målning av Mollie Faustman.

IDUNNS PORTRÄTTGALLERI

MARIE LOUISE GYLLEN-CREUTZ.
Fröken, Drättinge. Dotter till överjägmästaren C. J. Gyllen-creutz o. hans maka, f. König.
90 år den 1 mars.

ELSA TISELL.
F. Wahlund, Örebro. Änka efter kaptenen vid Värmlands regemente Halvar A. Tisell.
85 år den 4 mars.

MATHILDA EKELÖF.
F. Beskow, Stockholm. Änka efter kommandörkaptenen J. A. Ekelöf.
85 år den 6 mars.

HILMA EKMAN.
F. Petersson, Uppsala. Änka efter ärkebiskopen teol. och fil. d:r J. A. Ekman.
75 år den 2 mars.

ANNA MONTELIUS.
Fröken, Stockholm. Dotter till hovrättsrådet O. A. Montelius och hans maka, född Norin.
75 år den 2 mars.

GUNDA JOHANSON.
F. Thörncreutz, Stockholm. F. d. seminarie lärarinna. Maka till folkskolläraren Frits Johanson.
70 år den 3 mars.

HELEN RAMSAY.
Fröken, Wilhelmsro, Kortebo. F. d. föreståndarinna vid Wilhelmsro anstalt för fallande-sjuka.
70 år den 3 mars.

ULLA BERGMAN.
F. Wahlgren, Lund. Maka till f. d. kronofogden, vice häradshövdingen Rudolf A. Bergman.
70 år den 5 mars.

ANNA KEMPE.
F. Olson, Munkedal. Maka till f. d. provinsialläkaren d:r Sven Kempe, Munkedal.
65 år den 1 mars.

MARIA HELLSING.
F. von Stockenström, Säffle. Änka efter provinsialläkaren d:r Emil Hellsing, Säffle.
65 år den 6 mars.

HILMA THÖRNGREN.
F. Holmberg, Istrum. Maka till komministern i Öglunda J. Theodor Thörngren.
65 år den 6 mars.

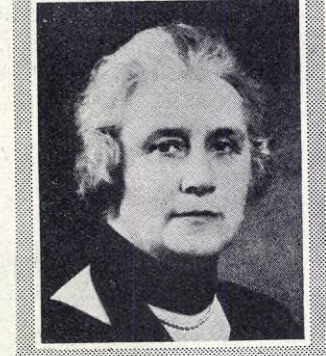
AGNES BRANDT.
F. Lundberg, Lund. Maka till folkskoleinspektören A. Theodor Brandt.
60 år den 1 mars.

ESTER NORDFELDT.
F. Nelson, Ingatorp. Maka till kyrkoherden i Ingatorp K. Alfred Nordfeldt.
60 år den 3 mars.

HELFRID LAMBERT.
F. Sundqvist, Ulriksdal. Skådespelerska. Maka till premiäraktören Knut Lambert.
60 år den 5 mars.

BEDA SETH.
F. Dahlqvist, Göteborg. Maka till maskiningenjören Gustaf Seth, Göteborg.
55 år den 28 februari.

MARTINA ÅKERMAN.
F. Björnstjerna, Stockholm. Maka till generallöjtnanten Joachim Åkerman.
55 år den 1 mars.

MASCHA BESKOW.
Fröken, Stockholm. Röda-korsssystem. Dotter till kamreren A. B. Beskow.
55 år den 3 mars.

RAGNHILD BROANDER.
F. Helligren, Oskarshamn. Maka till överstelöjtnanten J. Axel Broander.
50 år den 1 mars.

ELLEN FREUDENTHAL.
F. Öhrnberg, Örebro. Maka till tandläkaren Kåre Freudenthal, Örebro.
50 år den 3 mars.

ANNA GEIJER.
F. Frykman, Katrineholm. Maka till bergsingenjören Gustaf O. Geijer.
50 år den 5 mars.

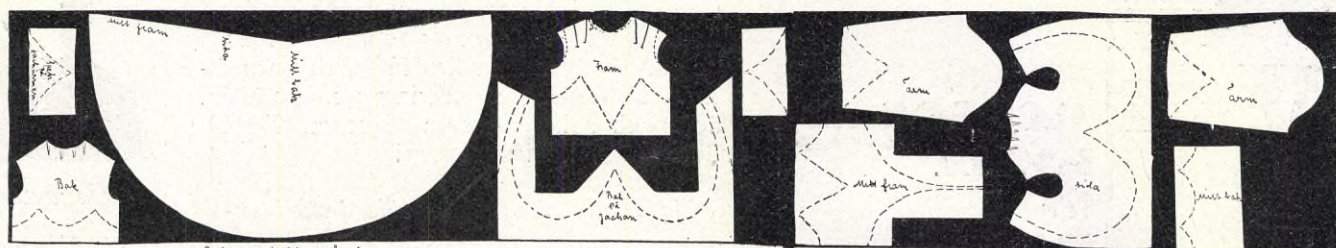
RUMFORD BAKPULVER

Användes av millioner husmödrar dagligen.

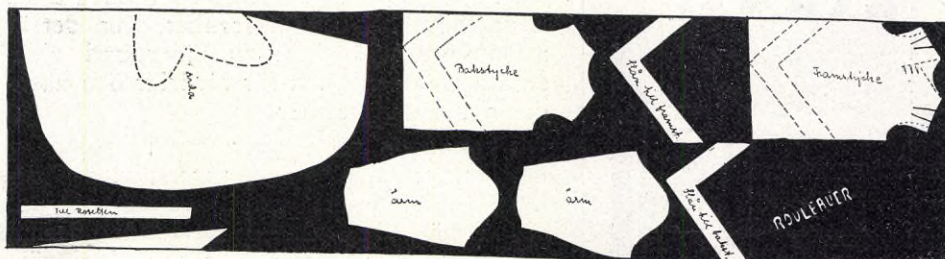
TVÅ ANVÄNDBARA KLÄDNINGAR JUST NU

I.

I.

II.

II.

Förmiddagsklädning i georgette. Livet är mycket kort, och uringningen är uppdragen under en rosett på ena sidan. Kjolen är mycket klockad och hänger i ena sidan fram och i motsatt sida bak.

Klädning i crêpe georgette med infällda spetsar. Hela kjolen är i spets, skuren i klock — kort fram och längre i sidorna och bak. Fram är en besparing i spets infälld, så att mönstret på spetsen kommer fram.

Klädningen kan också användas med jacka i georgette med infällda spetsar i långa stycken i kanttarna som utgå från axlarna och bilda en bård nedtill och gå sedan upp och bilda en snibb i ryggen.

Barn på landet — barn i staden.

(Forts. fr. sid. 229.)

komma en att vakna så många timmar förtidigt en morgon som spänningen över groddrommens utveckling i fönsrets glasburk eller nässel-fjärilslarvernas vidlyftiga äventyr från den stund man fann dem, tills de behagade förpuppa sig.

Livet på landet är heller inte ensamt och isolerat, ty med de människor som finnas lever man i det gemensamma intressets goda förhållande och kommer på det sättet från början nära det verkligaste och väsentligaste. Ett ord av min unge broder — kanske då i treårsåldern — kan förklara vad jag menar. — Skall du inte

ta fram dina byggklossar litet? — Nej, jag skall inte arbeta i dag, jag har ju frivecka. — Inspirerande jämlikhetskänsla från början.

Sedan vet jag av erfarenhet hur man stramar upp sig och i flera bemärkelser stänger sig själv inne, när man kommer till staden under skoltiden. Men vad man då redan upplevat under sin lantliga barn-dom finns ju kvar till ens innersta tröst.

Barn bli snälla på landet.

Föreståndarinnan för Råppe skolhem för gossar, fru Anna Ullman, skulle vilja att alla barn finge växa upp på landet:

— Om man har bakom sig erfarenheten av att uppfostra sina barn i staden och på landet, så kommer nog ingen mamma att hålla på staden. På landet har man ju miljön given, denna miljö, som betyder så mycket, icke minst för våra barn. Man har hela Guds fria natur till barnkammare, sol och luft i överflöd och tusen ting, som kan väcka intresse och hålla en liten energisk människovarelse ivrigt sysselsatt under timmar.

Vanan att vistas ute så gott som hela dagen och att röra sig fritt giver ett barn hälsa och krafter. Barnet lär sig att tidigt taga vara på sig själv, det blir initiativrikt, det har alltid full sysselsättning. Av sådana barn bli duktiga människor. Och friska barn äro vanligen lättfostrade barn, det vet också varje mamma. — Ja, landet är sannerligen en barnets naturliga barnkammare! Men så kommer förr eller senare den tid då barnet når skolåldern, det relativt rymliga lanthemmet måste kanske utbytas mot en trång stadsvåning, trädgården omkring det egna hemmet mot skolgården, stadsparken eller storstadens gator. Rörelsefriheten blir minimal. När frihetens timme slår är den bästa delen av dagen gånngen, barnet får ofta sysselsätta sig inomhus den lilla tid det har sin frihet. Ett rörligt och livligt barn måste känna sig bundet och olyckligt i våra bekväma, men ack, så trånga våningar; när det väl hunnit upp i tonåren, så går det ut med kamraterna, och hemmets uppfostrande inflytande kommer kanske mången gång helt till korta.

Hit ner till vår underbart vackra ö har under årens lopp kommit många trötta och nervösa, klena och bleka små pojkar från de stora städernas kanske i socialt hänseende mest lyckligt lottade hem. Några månader gå, kanske ett par terminer, resultatet uteblir dock aldrig. Av den lille håglöse och olustige pojken blir så småningom en vaken och frimodig ung människa, som när han återvänder till hemmet på ferierna, förvånar föräldrar och syskon genom sitt goda humör och hela sin sociala inställning, så att säga. Ja, detta är verkligen icke resultatet av något särskilt uppfostringssystem, det är bara verkan av livet på landet, hemmet och skolan fjärran från städernas nöjesliv och oro.

Det är icke svårt att fostra även s. k. »svåruppfostrade» barn på landet. »Ett

I Katolska kyrkan i Stockholm sammanvigdes måndagen den 11 februari löjtnanten vid Andra afrikanska jägarregementet Maurice Renard du Verger och fröken Herwor Dehlgren, dotter till Dagens Nyheters chefredaktör kapten Sten Dehlgren och hans maka, född Swanlund. (Lenkert, foto.)

I Kungsholms kyrka i Stockholm sammanvigdes onsdagen den 6 februari Aftonbladets tekniske chef herr Arne Sohlman och fröken Barbro Silfversparre, dotter till friherre Carl Silfversparre och hans framlidna maka, född Kempff. (Håkan Lindqvist, foto.)

Guldmedalj
Nässjö 1922

Guldmedalj
Falun 1927

H. M. Konungens Hovleverantör

Dirigold

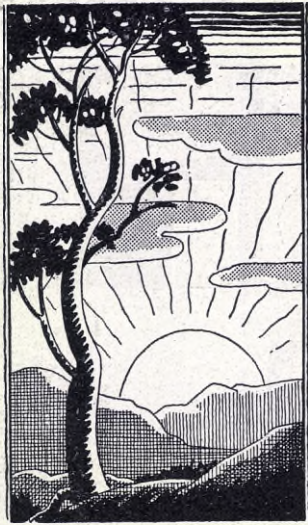
tillhör varje med stil och kultur inrett hem. Det vilar en särskild förnämitet över ett bord dukat med DIRIGOLD. DIRIGOLD har sin givna plats, där den goda smaken får råda. Säljes med garanti.

Begär prospekt från
DIRIGOLDS FABRIKER - ÖREBRO
(ALCOMETALLER)

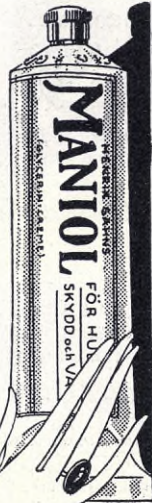
Försäljning i Stockholm: Birger Jarls g. 26
(mellan Sture- och Engelbrektsplan)

GAHNS
UPSALA

M. 6.
MORGN och
KVÄLL
för
UNG och
GAMMAL

Om Ni trots arbete vill bevara Edra händer vita och vackra, bör Ni varje dag gnida in dem med litet Maniol. Detta beprövade preparat läker förvånande fort narighet och sprickor i huden. GAHNS MANIOL avlägsnar hudrodnad, och ingen är för ung eller för gammal att använda detta ofarliga medel. Skaffa Eder en tub redan idag.

friskt barn är alltid ett lyckligt barn.» Livet på landet är ju så enkelt för oss stora. Vi hinna med så mycket, vi hinna med att glädja oss åt så mycket, som ej finns i en stad. Orosämnen äro få. Och barn älska att ha det lugnt omkring sig. De älska glädje och sol. Just som vi stora. De bli snälla då. Alldeles som vi.

Villasamhället en alltför välordnad barnkammare.

Fru Elsa Lagercrantz född Palme, Djursholm, har rik erfarenhet, hur det är att uppfostra barn i en välordnad villastad och öppen blick för fördelar och nackdelar i deras liv där.

Ungdomen, som växer upp i villastäderna, lär varken känna den genuina svenska landsbygden eller livet i städerna. De se ej på nära håll de skiftande årstidernas arbete på åkrar och i skog och få ej göra lantbarnens bekantskap med hästar och nötboskap. De få ej från späda år någon uppfattning om sågverk eller bruksrörelse, som betyder så mycket för vårt land. Då de ej vistas i en stad, som naturligt vuxit upp kring handel och industrier, sakna de även i detta avseende åskådningsmaterial för att bilda sig en konkret uppfattning om näringslivet i det samhälle, i vars verksamhet de en gång skola ingå såsom kuggar i det stora maskineriet.

Villasamhället är en välordnad barnkammare, där de små människoplantorna vårdas under andligen som lekamligen hygieniska förhållanden, men deras mognad till förstående och ansvarskännande samhällsmedlemmar försinkas, tror jag, i många fall. De ha det för bra och få se så litet av livet.

Men allting har två sidor. De skyddas från mycket. De få ej som många herremansbarn på landet en från början felriktad social värdering, emedan de stå isolerade bland arbetarbarn. Här ha alla familjer sitt eget hem och äro oberoende av varann och högfärden slår då ej lätt rot i barnasinnets. De höra ej talas om så mycket nöjen, se ej så mycket bjäfs som i städerna och därför splittras ej deras intressen och uppmärksamheten inriktas ej så tidigt på all stadens flärd. Här ute i villastaden förbli barnen längre barn.

Från lärarhåll klagas ofta över att villasamhällsbarn äro ett mera svårarbetat material än storstadsbarn. Jag tror det har sin förklaring i att barnen här ute ha fler med skolan konkurrerande intressen, de ha sporten, som ger hälsa, men ofta tager för mycken tid och kraft, de ha kojor i skogen, tama djur på tomten, grodrom i diken och märkvärdiga bon bort i några trädtoppar. De förfärdiga kälkar och båtar, sätta upp telefoner och radioapparater. De bli mycket mer tilltogsna och händiga än stadsborna och deras hjälp tages säkert

- Steinway & Sons -
Lundholms
Pianomagasin

Stockholm
Jakobsbergsgatan 39
Göteborg **Malmö**

Jofurol-Bad, en nikotinhalig vätska, befriar Edra rumsväxter snabbt och effektivt från de skadegörande parasiterna. Sedan gammalt det enda verkliga utrottningsmedlet.
GÖR ETT FÖRSÖK!
Finnes i flaskor från Kr. 0:75 i alla frö-, färg- och kemikalieafärer.

HUSMODERNS
Tvättinrättning
Jungfrugatan 54.
Tel. 746 94.

Modernaste metoder.
All slitning utesluten.
Snabb behandling. Billiga priser.

Begär alltid Vitrum tillverkningar:
Maltextrakt Vitrum, bästa näringsmedel. Nedsatt pris.
Maltextrakt Vitrum med fiskolja, bästa vitaminpreparat. Nedsatt pris.
Mineralvattensalter Vitrum.
Laxermarmelad Vitrum, bästa avföringsmedel.
Sodapastiller Vitrum, bästa medel mot halsbränna.
FERROL Vitrum, det kraftigaste aptitgivande o. mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält fördrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist o. svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lättet tages av såväl barn som vuxna.
Tillverkas å
Apoteket Vasens Apoteksvarucentrals Laboratorium, Sthlm.
Samtliga preparat finnes på alla apotek.

Advokaten Eva Andén

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund, Herkulesgat. 14, f. d. Lilla Vattugat. 14
Tel. 7575. STOCKHOLM. Tel. 7576.
Specialitet: Familje- och arvssaker, Botredningar och testamenter. Även skriftliga förfrågningar.

Hovmanicuristen
JEANNE BOMANS

myrrhatinktur, crèmes och puder tillfredsställa de högsta anspråk.
Anv. av H. K. H. Prinsessan Ingeborg.

MUGNIER

(uttalas Mynjé)

Apéritif, särdeles *välsmakande, stärkande* och *stimulerande*, rekommenderas av läkare vid kraftnedsättning och konvalescens. Denna apéritif är tack vare sina farmaceutiska egenskaper lika aptitgivande och stimulerande som akvavit, cognac eller whisky. Ett glas avkyld *Mugnier* före maten ersätter brännvinet, samtidigt som det ger måltiden en viss kulturell prägel. Till kaffet har man i *Amusette Mugnier* en typisk pariserlikör, som tillredes av $\frac{3}{4}$ *Mugnier*, $\frac{1}{8}$ halvsöt sherry och $\frac{1}{8}$ Grenadine, vilket allt erhålles utan restriktioner å alla systembolag i landet.

Kr. **3:50** pr $\frac{1}{2}$ but., kr. **2:40** pr $\frac{1}{2}$ lit.

9 diplomes d'honneur.

56 guld- o. silvermedaljer.

Praktiska
Nyheter!

SLOTTSSÉNAP

på hushållsglas i 3 storlekar.

KUNGS-ÄTTIKA

KUNGS-VINÄTTIKA

på karaffer.

Äro marknadens förnämsta fabriker.

Guldmedalj 1924.

A.B. UPSALA ÄTTIKSFABRIK

IDUN

Mästersamuelsgatan 45, Stockholm.

Grundlagd av

Redaktör:

Frithiof Hellberg

Eva Nyblom

Redaktionen: kl. 9-5 | Expeditionen: kl. 9-5
Norr 9803 - Norr 402 | Norr 1602 - Norr 6147
Verkställande direktören | Annonskontoret: Norr 6147
Norr 4304 | Annonschefen: 1646

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spält:

50 öre intill bred textspält, 40 öre å övriga sidor e. t. Helmarg. 55:—, halvmarg. 30:— pr gång. Lediga platser och platssökande 30 öre, minimipris 3:60.

Iduns prenumerationspris:

Uppl. A.

Uppl. B.

Praktupplagan

Vanl. upplagan

Helt år 17:— | Helt år 15:—
Halvt år 9:— | Halvt år 8:—
Kvartal 4:50 | Kvartal 4:25

En knippa rosor.

Av SIGNHILD JENNISCHE.

Just nu, när jag önskat äga
en knippa av vackra ord
som doftande, röda rosor;
att smycka ditt nakna bord;
just nu, när jag önskat skänka dig
solens glans
att värma ditt hjärta, fann jag dem
ingenstans.

Just nu, när du bäst behöver
all kärlek, som jag kan ge,
då skilja oss höga murar
och kanske du ej kan se
den doftande ros, jag lägger
där nedanför,
och visan, jag ville sjunga,
du aldrig hör.

Och sen, när jag kanske äger
en knippa av vackra ord
som doftande röda rosor;
då har du väl intet bord,
och sedan, när jag kan skänka dig
solens glans
att värma ditt hjärta — finns du väl
ingenstans!...

mycket mer i anspråk för villahemmen än i de gamla med tjänare välförsedda lant-hemmen. De älska bestämt här sina hem högre än stadvåningarnas ungdomar och jag tro de fostras i dessa hem säkrare till harmoniska individer, men långsammare till färdiga samhällsmedlemmar.

Idealet — de första tio åren på landet.

Fru Britta Gauffin, maka till chefen för Nationalmuseum, har provat både land och stad för barn att växa upp i — och vill helst ha båda delarna, om det är möjligt:

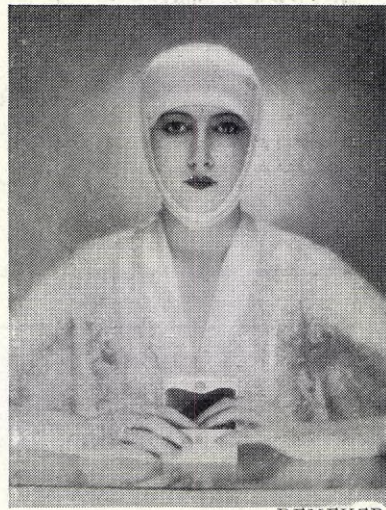
— Ja, det är en svår fråga att besvara. Jag tror ej man kan säga att det är lättare på det ena eller andra stället, det beror ju på, om jag så får säga, hur föräldrarna vilja forma sitt barn. Vilja de först och främst giva det en sund och stark kropp och låta själen utveckla sig i stilla ro, utan för många intryck, då sätter jag naturligtvis utan betänkande landet främst. Men vilja de däremot låta barnen så mycket som möjligt få del av det kulturella livet och redan medan de äro små lära dem att njuta av konst, litteratur o. dyl., då är det ju en stor fördel att uppfostra dem i en stad. En stor lycka vore det ju för ett barn, att under sina första tio år få leva sitt liv på landet, ty så länge kan man ju tänka sig, att det i hemmet kan få för sin ålder tillräckligt god undervisning och bör då ha hunnit skaffa sig en god portion hälsa.

Föräldrar med barn i en storstad ha ju mycket större ansvar än de, som leva i lugn på landet. Det är ej nog att man sätter sina barn i den bäst tänkbara skola, man måste ideligen vaka över dem och följa dem. Man måste se till, att de få så mycket friluftsliv, som deras arbete kan tillåta, vaka över vilka de kamrater äro, som de välja att vara tillsammans med och så småningom bereda deras sinne, så att de kunna mottaga allt det sköna, som kulturen givit oss.

I en stad finns det ju rika möjligheter för ett barn att utveckla sig, men det går ej an, att barnet året runt lever i en stad med all dess oro och jäkt. Allra lyckligast är det barn, som kan få leva sin fritid på rena, rama bondlandet, se hur jorden brukas, hur djuren fodras och skötas, få leva ett fullkomligt naturligt liv. Jag

Önskar Ni vinna andra kvinnors obetingade förtroende?

Den farliga sirenen, vars rivalitet moderna kvinnor frukta är icke längre den utstuderade vampyren, som kräver dämpad belysning, exotiska parfymer och enorma tigerskinn för att höja sin charm. Nutidens kvinnor veta förvisso, att hon ofelbart och snabbt driver den försiktiga, moderne mannen i förfäran till otaliga golfpartier. Den kvinna, som fruktas mest såsom rival är den friska, livskraftiga varelsen vars varje gest och rörelse utstrålar hälsa och glädje. Hon är den mest sällskapliga, mest avväpnande och följaktligen den farligaste för sina rivalers sinnesjämvikt.

DEMEYER.

Den moderna tjuserskan måste vara beredd på alla eventualiteter. Hon måste se lika tilltalande ut i det starka solljuset på tennisplanen som efter en hel dags automobiltur eller då hon, i sällskap med de försenade deltagarna årets förnämsta bal, går att intaga en tidig frukost. För att kunna utstå dylika strapatser måste hon besitta verklig, blomstrande hälsa och icke endast illusionen därav. Intet smink förmår dölja hålor under ögonen klockan fem på morgonen. Hyn måste vara felfri och naturligt fulländad.

Elizabeth Arden rekommenderar dessa preparat för hudens vård i hemmet:

Ardena Hudstärkningsmedel (Ardena Skin Tonic). Stärker, ger fasthet åt samt återskänker huden dess vitthet. Ett mildt blekande och sammandragande preparat att användas samtidigt med och efter Cleansing Cream för att stimulera cirkulationen samt göra huden klar och ren. Kr. 4.25, 10.75.

Purgerande Crème (Cleansing Cream). En lätt, ren crème, som smälter av ansiktets värmen, tränger ned i porerna, där den upplöser och avlägsnar alla de orenheter, som annars förorsaka pormaskar och skrovlighet. Upp-

mjukar och utjämnar huden, samt gör den jämn och mottaglig. Användes varje morgon och kväll såsom ett första steg i behandlingen av ansikte och hals. Kr. 4.50, 8.—.

Crème mot rynkor (Anti-Wrinkle Cream). En närande och sammandragande crème. Dess mjuka fyllighet beror på att ägg använts vid tillverkningen. Den utfyller fina rynkor och given huden en jämn och fast yta. Utmärkt för en eftermiddagsbehandling i hemmet. Kr. 4.50.

Skriv efter "Skönhetskultur", Elizabeth Ardens bok, om hudens rätta vård enligt hennes vetenskapliga metod.

Elizabeth Ardens Venetianska toilettpreparat försäljas hos:

STOCKHOLM
A.-B. Nordiska Kompaniet

GÖTEBORG
Parfumerie Olivia Pihlström,
Grand Hotel Haglund

MALMÖ
Lejonets Parfumeri

ELIZABETH ARDEN

673 FIFTH AVENUE NEW YORK

ELIZABETH ARDEN LTD.

LONDON 25 OLD BOND STREET W1

PARIS

BERLIN

MADRID

ROM

Eftertryck förbjudes.

kan ej säga hur jag njuter, när jag ser min äldsta flicka, som här i staden är ytterst noga med sina kläder, ute på landet komma strålände i galopp, klädd i sin overall, på ryggen av en arbetshäst, eller ock sitta i ladugården och mjölka, som om hon aldrig i sitt liv gjort annat. Eller att se de mindre barnen på toppen av ett hölass, varma och ivriga och doftande av gödsel,

Livet skall levas på landet, det är det enda sunda och riktiga, känner jag då. Men så kommer hösten, staden med sina helt olika plikter kallar och man måste lyda. Man är ju glad och tacksam för det, som där gives för att utveckla de små till att bli människor, som skola taga vid, där vi gamla sluta.

Flämorrhoider

säker fullständig läkning utan operation med de sedan 25 år tillbaka erkända

Anusol-Goedecke

— Suppositorier —

Anusol Goedecke endast äkta i röda askar med firma Goedecke & Co., Chemische Fabrik und Export-Aktiengesellschaft, Leipzig, etikett och plombering. Varning för värdelösa efterapningar och ersättningspreparat. För Anusol-Goedecke finns det ingen ersättning.

Anusol-Goedecke upphäver snabbt de ofta svåra smärtorna och möjliggör en lätt avföring. Det desinficerar, torkar och läker de sjuka stäl-lena. Inga narkotiska beståndsdelar. Lätt att använda. Fås på alla apotek.

Morgonpigö

blir man genom att ta' sig ett glas *Samarin* och det sätter kroppen i fin form för hela dagen. Denna friska och läskande dryck har ett välgörande inflytande på de inre organens funktion, mage och tarmar rensas, blodet renas o. kroppssystemet erhåller en välbehövlig uppräckning.

Pris pr fl. kr. 2:50. Säljes överallt.
Obs! Ej i lös vikt.

Cederroths Tekniska Fabrik, Stockholm.

GEFLE MANUFAKTUR AKTIEBOLAG STRÖMSBRO

Oblekta, Blekta och Färgade Vävnader

Tillse att Ni alltid erhåller märket
»SVANEN»

Kommissionslagrens telefonnummer:
Stockholm 9646 - Östersund 130 - Hudiksvall 532 - Hernösand 13 -
Sundsvall 3003 - Umeå 141 - Skellefteå 93 - Piteå 30 -
Luleå Namnanrop: Aktiefabrik Nyberg.

Svält ej

Edra rumsväxter, giv dem »Plantagen», ett på vetenskaplig grund sammansatt koncentrerat växtnäringssalt. Garanterat äkta endast på originalburkar. Erhålles hos Kemikalie-, Frö- & Blomsterhandlare.

SVENSKA ELDBEGÅNGELSE FÖR- ENINGENS BYRÅ

Norrmalmstorg 2 A, 2 tr., Stockholm.
Öppen 10-4, lörd- o. helgdagsaftnar
10-2.

Tel. Norr 2200 för eldbegångelser
Tel. Norr 2280 för medlemsanmälningar
Urnor - Kolumbarienischer fr. 150 Kr.

Landets äldsta fabrik för tillverkning av s. k.

Springmadrasser

Senaste priskuranten, omfattande alla våra tillverkningar, sändes på begäran gratis franco.

SKAND. SÅNGRESÅRFABRIKEN
Tel. 344. KARLSTAD. Tel. 344.

Kavaljererna på Skebo.

(Forts. fr. sid. 231.)

bord, men nåde den som hoppar över gröten. Lika pampig som salig Ekebyskan är hon i varje fall, när hon sitter i högsätet vid salongsbordet. Och risken att en vredgad kavaljer kastar kråkstek på henne är mycket liten. Hon har den sällsynta värdinneförmågan att sköta ett stort arbete inom köksdepartementet och ändå hinna förekomma lugn och älskvärd i sällskapsrummen.

Efter frukosten försvinna svarta persianryggar i alla riktningar på de vita vägarna. Dock först sedan muntrationsrådet Pettersson, som uttalat sin avsikt att promenera sig i brun nattrock, röd turkfez och en jättelik silverpokal i handen, körts hem på grund av opassande — absolut ej förgälselväckande — beteende. Vi pålsa på oss våra storstadspampuscher och traska med, men det skulle vi aldrig ha gjort, för innan vi kommit förbi den ensamma strömstaren blev det »o, sena tiders kvinnor» i blott en tonart och den var moll.

Efter någon timme stampade åter snöiga fötter på tamburmattan och pälsmössorna lyftes från röda vikta öron. Efter té med pepparkakor »ät pepparkakor, han Pettersson, så kanske han blir en bra människa» på en glasveranda, ljuvlig till sommaren, tågade kavaljererna i slutna led upp till salongen och tidningarna. Där blev på fem minuter tyst som i graven, i var stol en kavaljer, i var kavaljers hand en tidning, i var kavaljers mun ett rökverk och kring var kavaljers huvud ett blått moln. Utanför föll skymningen i blåa skuggor över snön, innanför prasslade tidningarna då och då, någon tassade försiktigt ut eller in, annars inte ett ljud. Till dess rådet Pettersson fann kavaljeren Lohengrins närvaro i kretsen önskvärd och lät honom komma med mera muntra än egentligen taktfasta steg, bemötande varje åskvigg ur de blå molnen »sluta Peterson!» med ett blitt: »nej, det gör jag inte, för jag är en otäck människa».

De gamle herrarnas rum äro som man drömt sig en herrgårds gästrum, förtjusande oregelbundna med alkover och sneda tak. De ha möblerat dem själva och möblerna äro egentligen mer hemtrevliga och litet rörande än vackra. Ingen funktionalism, men gungstolar som det går att sitta i, glatt blårutiga sängtäckten och släktingar i ramar på väggar och bord. Det ligger en fläkt av gammalt förfinat familjeliv över dessa gamla saker, en 100-årig kärleksfullt broderad ljusblå sidenplånbok med röda rosor på ett bord, en liten dotter i sekelskiftets omständliga barnkjol på en vägg, en dubbelbössa lutad mot ett hörn.

Vi bullrade in i biblioteket, där tomma hyllor gapa på donator, satte oss och tittade tvärs genom en tidning och två energiska ryggsidor vid ett schackbräde, kvävde herr Petterssons Lohengrin och slungade ut bland molnen. »Hågkomster och livsintryck?» Fjorton rökverk sänktes, fjorton glada leenden sade på en gång: »Kom igen om tjugu år —» Och tjuguåtta ögon fortsatte att samla nya hågkomster och livsintryck ur fjorton tidningar. Det är ingenting av ålderdom vilande på minnen över dessa gamla herrar, vitaliteten kommer före sentimentaliteten. Några jakthistorier, »när jag var i Amerika» och litet mera, men inte många »jag minns —» De äro veteraner och ha sökt sig bortom bullret, men de äro vakna veteraner och medvetet lyhörda för bullret.

Gonggongen skrällde än en gång. Ute stod vinterkvällen som en mörkblå vägg, men vid de gamla herrarnas bord surrade

Den håller...

Wedevågs Linoleum- fernissa

skänker hemtrevnad,
är
slitstark,
arbetsbesparande.

Finnes i varje välsort. färghandel.

Gemlas Rullstol

N:o 5287.
Patent n:o 57402.

Infordra offert och beskrivning från
GEMLA FABRIKERS A.-B.
— D I Ö —

Plågas Ni av Huvudvärk och Reumatiska Smärtor?

Då bör Ni ej experimentera med tvivelaktiga medel utan med ens tillgripa de beprövade och av så många läkare vitsordade TOGAL-tabletterna. Dessa stilla ej blott omedelbart de olidligaste smärtor utan äro dessutom ofarliga för hjärta och mage. De utskilja dessutom starkt den skadliga urinsyran — roten till de flesta smärtor — ur kroppen, den enda väg som för till verkligt varaktig hjälp mot det onda.

TOGAL-tabletterna finnas, utan recept, å alla apotek till Kr. 2:40 och 0:90. Se till att Ni får äkta Togal och ej efterapningar!

Scherf

Milanese-
underkläder

Alcock's Plåster

Inregistrerat handelsmärke: 25176

EAGLE BRAND

Världens mest
betydande utvärtes
läkemedel.

Hosta, förkylningar, klena lungor.
Alcock's Plåster verkar såväl förebyggande som läkande. Förhindrar sviter av förkylningar.

Reumatism i skuldrorna undviks genom användande av Alcock's Plåster. Atleter använda detsamma som medel mot styvhet och ömhet i musklerna.

Alcock's är ett absolut äkta, poröst plåster. Det är ett universalmiddel, som säljes å alla apotek över hela den civiliserade världen. Kan påläggas varhelst smärta uppstår.

Är Ni i behov av ett piller,

tag då utav **Brandreth's Piller** (Etabl. 1752)

Inregistrerat handelsmärke: 26622.

Användes mot förstoppning, gallsjuka, huvudvärk, svindel, dålig matsmältning etc.

Till salu å alla apotek.

ALLCOCK MANUFACTURING CO., BIRKENHEAD, ENGLAND.

INGEN ROS UTAN TÖRNEN,
INGEN ROSPIGG UTAN

PIX

Framkalla ungdomens vackra hy!

Skänker
skydd och
skönhet.

Behandla Ert ansikte, Edra händer, armar och hals med F. Pauli's äkta Liljemjolk Crème. Hudens porer upptaga med begärlighet de i crêmen ingående, för huden närande och förskönande ämnen.

Efter endast en kort tids behandling finner Ni Er hy vackrare samt Edra händer vita och mjuka, varigenom hela Ert utseende får ungdomligare charme.

F. Pauli's äkta Liljemjolk-Crème

Skär etikett, lätt — för bruk under dagen,

Blå etikett, fet — vid köld och för hundens rengöring.

pratet som försommarmyggor mot taket. Under majorskans älskvärda presidium stego därpå ånyo fjorton rökpelare mot salongens alabasterkupa, och sedan var det tid att gå ur värmen i kylan. I tamburen, när vi stodo med en apelsin i var ficka på kappan, påsatt av fjorton kavaljerer, börjades det: »Säg att vi trivs alldeles förträffligt —» — »Vi äter och sover och pratar och läser och röker och mår bra —» — muntrationsrådet Petterson: »Vi har radio men ingen högtalare utom mig, ut-sändning dygnet runt, ingen licens —» — »Säg att ärkebiskopinnan var förtjusande och att majorskan är underbar» — ända tills att ett taktfast »lycklig resa» dånade från den upplysta balkongen när vi tumlade ut i snön. Och när tåget pep i väg ut i mörkret viftade två svarta pälsmössor och två glada röster sade inte men fingo oss att säga: »De gamla herrarnas hem är ett hem för unga kavaljerer.»

BANG.

Kryssordstävlan i n:r 9.

Vågräta ord: 1. Utan praktisk betydelse. 11. Svensk adelssläkt. 12. Göra pratmakarna. 13. Mena. 14. Att binda med. 16. Dryck och ljud. 17. Kan föregå namn. 18. Visst sätt att föra benen. 20. Förkortad vikt. 21. Namn på gud. 22. Förkortning angivande möjlighet. 23. En herre som vill uppåt. 25. Rest och härad. 27. Är ett klättrande djur. 29. Pronomen. 30. Mått och vikt i Kina. 32. Förkortning av mått. 33. Pronomen. 34. För renen. 36. Användes vid såstillredning. 37. Vikingaskepp. 38. Duger inte till mycket. 40. Novembernamn. 42. Trettiofem sådana beskärdes Oscar II.

Lodröta ord: 1. Släkregister. 2. Bekant från svenska krigshistorien. 3. För två. 4. Femte månaden av judarnas kyrkoår. 5. Omtyckt förströelse för stockholmaren på skärgårdssommarnöje. 6. En som vägleder. 7. Anger den äldre. 8. Bröd och balkanmynt. 9. Stat utanför kontinenten. 10. En som hoppas. 15. Har ynglingen högre än barnet,

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11						12			
13				14	15			16	
17			18				19		20
21									22
		23						24	
25	26						27		28
29			30	31		32			33
34		35		36				37	
38			39			40	41		
42									

lägre än mannen. 18. Livskraftig. 19. Är tunnland en. 23. Förkortning. 24. Inom telegrafien. 26. Gjorde Sibylla. 28. Ajournera eller passa. 31. Äro nu svåra kring våra kuster. 32. Stämmingsfylld. 35. För krafters jämförande. 37. Har en tid varit under tyskt herravälde. 39. Kan man få göra i kortspel. 41. En sorts gräs.

I varje lösning, som skall vara insänd inom 14 dagar efter numrets datering, skall läggas ett 15-öres frimärke och summan av de insända märkena delas mellan pristagarna förutom de av redaktionen uppställda belöningarna — 2 st. à 5 kronor. Sändas flera tävlingssvar i samma försändelse inlägges vart och ett i särskilt kuvert. Prisen utbetalas genom postsparbanken. Kuvertet märkes: »Kryssordstävlan i n:r 9.»

Lösning.

Kryssordstävlan i n:r 2.

Vågräta ord: 1. Boll. 4. Borg. 7. Jute. 9. Tvål. 11. Skuta. 14. Atlas. 16. Tåt. 17. Sfinx. 20. Ont. 21. Rad. 23. Roa. 24. Sno. 25. Réunion. 28. Dyck. 29. Vrak. 31. Putsats. 34. U. p. a. 36. Ems. 37. Kar. 39. Spa. 40. Greta. 42. Nål. 44. Apati. 46. Gädde. 48. Verk. 49. Ögna. 50. Skog. 51. Gröt. Lodröta ord: 1. Bast. 2. Ljuta. 3. Lut. 4. Båt. 5. Ollon. 6. Gäst. 8. Tas. 10. Vax. 12. Kärr. 13. Pion. 15. Anor. 18. Frukt. 19. Naivast. 22.

Drypa. 24. Snask. 26. Ecu. 27. Ort. 30. Lupp. 32. Smek. 33. Bråd. 35. Paavo. 38. Andar. 39. Sams. 40. Gir. 41. Agg. 43. Last. 45. Teg. 47. Äng. De bägge prisen — à 14 kronor — tillfalla Siri Dahlgren, Torsås, och Agnes Türolff, Stora gatan 11, Västerås.

Hjältinnor det tysta.

En liten kvinna.

Till Iduns serie av »Hjältinnor i det tysta» har följande rörande skildring insänts.

I NEDERSTA OCH MEST UNDANGÖMDA hörnet av barnkoloniens trädgård låg Anna-Maja, tolvåringen, och småpratade med sin gamla docka.

»Nocki, Nocki, kan du då inte se lite glad ut! Nocki, i morgon få vi ju besök du och jag. O, du, jag är så glad, och jag är så förskräckligt rädd. Det är förstas bara du som får veta, hur rädd jag är. Hade jag inte dig, vore jag så rysligt ensam. Sommarmamma är så snäll så, men sånt kan jag inte tala med henne om. Hon vet ju ingenting om det. Och Greta, min bästa vän, nej, sånt kan jag inte tala om för henne. Det är bara du Nocki, som får höra det här, du som varit med hela tiden hemma.

Minns du, Nocki, hur mor ibland brukade säga: »Gå ut litet och prata med dockan!» Nu säger de, att jag är för stor för dockor. Greta har gett bort alla sina. Men Nocki, jag ger inte bort dig. För sen hade jag ingen, ingen att prata med om sånt här.

Far kommer i morgon och hälsar på mig, skrev han. Jag blev så glad, att han tänkt på mig men så rädd så rädd. Tänk om! Ja, du vet, vad jag menar. Det finns ingen så präktig karl som far, när han är nykter. Det sa alltid mor. Men så annorlunda,

Pengar i Postsparbanken är Pengar i "Plånboken",

ty samma postsparbanksbok gäller vid **alla** postanstalter och sammanlagt intill 300 kr. pr kalendervecka utbetalas **utan uppsägning**. Ränta 4 %

han var ibland, när han kom hem. Det var då, mor brukade skicka ut mig med dig, Nocki. Och när jag sen kom hem, låg alltid far i sängen och sov.

Ack mor, så snäll hon var! Hon ville inte, jag skulle se far sån. Men jag såg honom i alla fall flera gånger så där på gatan, och de andra flickorna gjorde narr av mig. Mor sade, jag måste hålla av far ändå. Han rådde inte för att han var så svag och inte kunde låta bli brännvin.

När så mor blev så sjuk och skulle dö, lovade jag henne att vara snäll mot far och försöka — ja, bara försöka förstås — hålla honom från brännvinet. Men jag är bara tolv år, Nocki. Och vad nytta gör det, jag försöker! Du vet, där bor en fru längre ner i gatan, som bjuder far på brännvin. De säger, hon vill ha far till sig. Och det gör ingen nytta, jag städar där hemma, när jag kommer från skolan, och gör så fint och lagar riktigt god mat. Det gör ingenting alltihop, för hon fördärvar det för mig.

Och så bestämmer doktorn, att jag ska ut på koloni i sommar, jag, som så väl behövde vara hos far. Det sa' jag också doktorn, men han sa', att om jag inte sörjde för att jag blev frisk och stark i sommar, kunde jag inte hjälpa far till vintern. Och jag skulle äta och bli fet, sade doktorn. Ja, jag har ätit, och här har jag det så bra, så bra, men det gör i alla fall ont nånstans, jag vet inte var. Och nu är jag så rädd. Ack, om jag tordes tala om det för sommarmamma alltihop! Men jag kan inte, jag skäms, och så är det, som jag ville skvallra på far, och jag har ju lovat mor. Ja, jag är så glad, att han vill komma. Men Nocki, är han

inte nykter i morgon, blir jag aldrig glad mer, och jag kan inte tycka om honom mer.»

*

Söndagsförmiddag stod där en liten ängslig tös vid grinden och väntade. Skulle far komma? Skulle han vara — —? Och han kom. Anna-Maja blev nästan stel i kroppen. Hon stod som fastspikad, örörlig, ända tills han kom fram.

»Gomårren, pullan lilla, hur mås det? Ville bara se dig, hur du har det. Bara ett liten tag, sen ska jag gå igen. Jag träffte en trevlig gycke, som bjöd på morrongök, och han kommer och hämtar mig om en stund.

Pullan lilla, är du inte glad, när far kommer? Tusan heller, går inte tösen. Ja, så högfärdiga blir de, när de kommer hemifrån. En stackars far gör allt vad han kan för sin tös, sörjer för att hon kommer ut och får lata sig på sommaren, och så vill hon inte kännas vid far sin. Står som ett stenbeläte när han kommer. Jo, jo, nutidens barn är så'na. Annat var det i min ungdom.

Nä men, kommer inte tösen där igen. Välsignade ungen, har hon inte en kudde med sig. Ja, ja, jag ska visst gå med dig. Får jag inte ligga här, säger du. Nå nå, jag går med dig vart som helst, bara jag får ligga.»

*

Nog visste sommarmamma, att många av hennes skyddslingar hade det svårt, men det var först, när Anna-Maja kom tillbaka efter att ha sett sin far bli hämtad av kamraten, det var först då, hon riktigt begrep,

varför Anna-Majas lilla ansikte såg så gammalt ut och varför hon inte riktigt kunde skratta som andra barn. Och ännu bättre förstod hon det, när hon fick läsa brevet, som Anna-Maja skrev till sin far. Hon förstod, att somliga små flickor aldrig få vara barn, att det av dem fordras mer än av många vuxna.

Anna-Maja skrev:

Käre Far!

Varför kom du ändå full i går? Du har ju lovat låta bli brännvin. I förgår sade jag mig, att om du komme full, skulle jag aldrig mer tycka om dig.

Men i går, när du ändå var sådan, kände jag, att hurdan du än är måste jag ändå tycka om dig. Och jag förstår, att mor kunde ta löfte av mig att i alla fall alltid hålla av dig, liksom hon. Men kan du inte för min och mors skull låta bli det där brännvinet? Nu kommer jag snart hem igen, om ett par veckor, och jag ska städa och göra så fint och laga så god mat, bara du vill bli hemma hos mig om kvällarna.

Din Anna-Maja.

SIGYN CARI.

Fröken Alma Sjöman

som har många minnesgoda vänner ute i landet, har nyligen haft en uppläsning av Selma Lagerlöf i Stockholm, då halva inkomsten tillföll blivande hemmet för gamla i Engelbreds församling. Fröken Sjöman förbereder nu en turné till bl. a. Uppsala och Norrköping, då hon kommer att hålla uppläsning efter ett omväxlande program.

**Vinterns kalla, råa
och ostadiga vindar och väder
fräter på o. förstör Eder hud där-
för bör Ni dagligen använda**

**Oatine^och Oatine^o
Snow**

OATINE är extrakten av Havre med de säregna bitillsatser, som gör varje normal hud så silkeslen, fin och vacker.

Använd dagligen OATINE-HAVRE-CRÈME, den renar, läker och förnyar Eder hud samt gör den motståndskraftig i alla slags väder, den stimulerar och verkar astringerande.

OATINE-SNOW gör huden bländande vit och matt och är outhärlig som dagcrème.

Efter rakningen är huden ömtålig. Alla herrar böra därför använda OATINE.

OATINE och OATINE-SNOW fås överallt i burkar à Kr. 2: 50 samt stor burk med tredubbel innehåll à Kr. 5: —. I tuber à Kr. 1: 25 och 2: 50. I lyxförpackning till samma pris.

Begär uttryckligen OATINE. — Namnet är den bästa garantin.

Tillerkänd 10 Grand Prix och Guldmedaljer.

The Oatine Company A.-B.

London — Paris — Köpenhamn — Stockholm

Fås i Finland i Parfumerie Harrison, 27 Kaserngatan, Helsingfors.

Iduns korrespondensklubb.

Allvarlig studentska, intresserad av konst, litteratur och musik, önskar brevväxla med likasinnad.
Utbyte.

Scen
och Film

Inga Tidblad som Colomba i Volpone.
(Almberg & Preinitz, foto.)

Volpone på Oscarsteatern. En herre, samtida med Shakespeare, har skrivit en sedekomedi, där han gisslar girigheten, svartsjukan, bestickligheten m. fl. vackra mänskliga egenskaper. En annan herre finner cirka trehundra år senare att stycket med vissa retuscher kan göras spelbart för modern teater. Och så kommer Ben Jonson-Zweigs *Volpone*, utstyrd med moderna dekorationer inför teaterpublik av i dag. Av det ursprungliga stycket finns inte kvar mer än tidsstämning eller vad vi uppfatta som sådan. En fläkt av renässansens Venedig med dess inte alltför ädla borgare, sköna kurtisaner, äventyrliga främlingar och inhemska tallrikslickare. Den främste av de främmande äventyrarna är levantinen Volpone, omätligt rik liksom omätligt penninghungerig, den främste av alla infödda skälmar är hans

tjänare Mosca. Volpone, den store räven, blir i alla fall överlistad av Mosca, flugan, som han förtaktade och trodde sig kunna vifta bort, när han ville. Volpone, Carl Ström och Mosca, Gösta Ekman, äro styckets två förgrundsfigurer och bära upp det hela. Volpone är brutal, kraftfull men går till övermått i allt även i slughet, vilket blir hans fall, och som Carl Ström gav honom fick man intryck av en främmande ras med något vilt och skrämmande som verkar på omgivningen med en nästan fascinerande makt. Gösta Ekman's Mosca var en mycket

sympatisk skurk, smidig och fyndig som venetianerna alltid haft rykte om sig att vara. Han surrade som en sympatisk fluga överallt och att han vinner spelet på slutet över Volpone väcker odelad tillfredsställelse. Gösta Ekman gjorde här en glansfull prestation, full av grace och smidighet. Kring Volpone och Mosca gruppera sig en samling karikerad mänsklighet: advokaten, som bevisar vad som helst, procentaren med sina kassakistor, den äkta mannen, som slits mellan girighet och svartsjuka, den hederlige, men enfaldige kaptenen. Voltore, advokaten hade fått saftig färg i John Brunius' framställning, Corvino, den äkta mannen (Rune Carlsten) och Corbaccio, ockraren (Nils Wahlbom) ha av författaren eller författarna försetts med så tjockt pålagd färg i teckningen, att det måste både locka och avskräcka skådespelaren. De framstodo emellertid som lyckade figurer i ett maskspel. Volpone urartar om man så vill stundtals till mera maskspel än komedi. De andra figurerna som t. ex. Colomba (Inga

Tidblad) och Canina, kurtisanen (Mary von Johnstone) gingo inte alltid så väl ihop med omgivningen. Av Grünwalds dekorationer var domsalen med sin stiliserade utsikt över Canal Grande i grävader den vackraste.

Publiken tycktes förtjust med ända från början och hyllade huvudrollernas innehavare nästan ovationsartat efter sista ridåfallet. Men nog kunde blåpennan ha farit fram litet hårdare med den här och var väl mycket renässansbetonade texten.

Eth. K.

Om man ger Vasateaterns avsomnade Nattkavaljer valören Hjärter knekt, så gör det nya programmet skäl för sitt namn, ty *Hjärter dam* betecknar onekligen

ett steg framåt, om också det riktiga trumfesset fortfarande är outspelat. Hjärter dam är en exponent för den mångomtalade anglosachsiska operetten, men för denna konststartens egen skull hoppas man, att den i fortsättningen kommer att bjuda på lödigare representanter. Uppslaget med de bägge herrarna som stredo om chefskapet inom firman var nog fyndigt, men librettisterna förmådde inte roa under hela kvällen — det blev många stunder då

Carl Ström som Volpone.
(Almberg & Preinitz, foto.)

intresset betänkligt slappnade. På Hjärter dams modernitet får man emellertid inte klaga: spelet går fram i verklig amerikansk fart med jazz i orkestern och stöj på scenen, och den ena interiören med skyskraporna skyntande genom fönstren gick t. o. m. helt i funktionalismens tecken.

Tack vare det genomgående goda spel, som presterades av teaterns ordinarie garde med Marritta Marke, Christian Schröder och Lars Egge i spetsen, blev kvällen njutbar. Men det största intresset knöt sig helt naturligt kring *Kiss Gregers* från Scalateatern — hennes hjärterdam var en flicka med ruter i, och let Danske Gemyt kunde näppeligen ha fått en bättre representant än denna lilla smukke och kække Pige, som var både henrivande och dejlig — ja, med ett ord glimrende.

A. E.

"Chicago" gav medvetet mycket av amerikanskt men omedvetet än mer. Därigenom att man aldrig riktigt lyckades bestämma sig för om den var tragisk eller komisk. Den var för övrigt väl-

Phyllosan stegrar kroppens motståndskraft, förnyar blodet, motverkar förkalkning i ådrorna, minskar för högt blodtryck, stärker hjärtverksamheten och giver hälsa och ökad vitalitet oberoende av ålder.

Läkare över hela världen lovorda allmänt dess goda verkningar.

Phyllosan

Framställes enligt föreskrift av med. dr E. Bürgi, professor i farmakologi vid universitet i Bern.

Phyllosan tillhandahålls av apoteken i flaskor om 100 tabletter å kr. 4.85.

ELEFANTENS DROGHANDEL, Stockholm.

DRICK
Stella Cacao
VARJE DAG

ENDAST DET BÄSTA
FÖR EDER HUD!

"ETOILE" gurkcrème
"ETOILE" orient. olja
samt
"ETOILE" dagcrème
äro preparat, som alltid
böra finnas på varje dams
toilettbord.

MARKNADENS FÖRNÄMSTA SKÖNHETSMEDEL!

— ETOILE —

PARFYMERI OCH SKÖNHETSINSTITUT

Kungsgatan 55!

STOCKHOLM

Tel. N. 15539

gjord och, vilket är mer, ganska djärv mot amerikanska olater. Domstolsscenerna voro alldeles briljanta, med en smått fårakig jury som först trodde blint på åklagaren och sedan blint på försvarsadvokaten. Den som talade sist vann alltså, mest tack vare personlig instruktion av den åklagade, som mimiskt illustrerade advokatens timplånga lögnal. Inte vad vi kalla rättvisa men roligt och nyttigt att skåda. B. A.

Arbetsdagen.

(Forts. fr. sid. 237.)

man ju inte den eller den utan bara en människa, som äntligen fann en annan. Här teg man och tog vid, där man slutat sist.

Mekaniskt sjönk hon åter ned på sin stol och grep pennan, men handen vägrade alltjämt att lyda. Det var inte alltid så lätt att fortsätta, det fanns luckor man inte kom över.

Vad var det då för märkvärdigt, som hänt henne under denna lättsinniga vecka, sade hon sig förtretad — hon skulle ta sig precis fem minuter för att reda ut den saken, sedan måste hon verkligen börja arbeta. En förälskelse — bah, det vore i så fall inte första gången, en självständig kvinna i våra dagar kan inte undgå att genomlöpa alla slag av sådana barnsjukdomar, innan hon blir något så när immun. Varför skulle hon förresten inte förälska sig — ännu hade hon aldrig haft brist i kassan för en mans skull. Nej, det var mer och mindre än en förälskelse, det var en sådan där plötslig och oförklarlig sympati, som kan bli till allting, till en vänskap för livet men också till en lidelse och passion, som ingen står emot. Det hade inte blivit till någotdera, det fick inte bli till något mer. Hon visste ju allt om honom redan, om hans arbete, hans lyckliga hem, hans friska, begåvade barn. Han hade fått sträva hårt i ungdomen, nu skördade han lönen för det. Om han kanske inte fick den förstälse han väntat sig av hustrun, så kunde man ju inte få allt. Ett sådant lyckligt och välordnat liv bröt man inte sönder med en blind passion, om man hade en gnista av självaktning, sade hon sig strängt. Och hon själv, hon hade ju fått betala sitt oberoende så dyrt, men så visste hon också, vad självdisciplin ville säga. Det var sannerligen inte ofta hon började sin arbetsdag med att drömma om en man!

Men den där veckans lättjefulla dagdrömmeri i lek och sol hade bragt henne ur gängorna — för första gången i sitt liv hade hon räknat med fiktiva värden, för första gången hade hon tillåtit sig

att ha en fantasi, att dra djärva och felaktiga konklusioner av fakta, som inte existerade. Hennes tankar, som förut varit obönhörligt logiska blevo plötsligt oroväckande fulla av om och men. Om han inte varit gift till exempel — eller om han bara inte varit lyckligt gift — om de träffats förr, då han var fri och fattig som hon — om de då skulle älskat varandra, om de då fått släppa lös allt det inom sig, som nu hölls bundet av konvensans och samhällsmoral, om de då båda blivit lyckliga på ett sätt, som de aldrig anat, om deras liv nu var förfelat? Idel dumma och onödiga frågor, som kommo flygande på henne hon visste inte varifrån.

Och det kom svar också från samma håll, från det undermedvetna och upproriska jag hon förgäves sökte nedtysta. De började alla med ett men — men nu voro de just vad de voro genom livets alla skarpa stötar och hugg, som slipat och utformat dem till personligheter, men nu, först nu hade den stund kommit, då de kunde förstå varann, men ännu var det ej för sent, de voro båda enligt moderna begrepp i sin bästa kraft — men detsamma, som hänt dem, hade hänt otaliga andra, som gripit lyckan och hållit fast den. Men — ännu ett stort men, det största och mest avgörande — hon, Nina, var inte en sådan, som kunde stjåla sin lycka från en annan kvinna och hennes barn. Det han måste genom dem skulle hon aldrig kunna ersätta.

Förgäves sade hon sig, att allt detta var dumma och onödiga skrupler, att hon gjorde sig till ett åtlöje för sig själv med sina inbillningar, hennes instinkt sade

henne något annat. Aldrig hade hon gjort eller sagt något, som inte vem som helst kunnat se och höra, men mellan dem hade gått en ström av allt det tysta och avgörande, som aldrig blir sagt. Det skulle inte heller bli sagt, det gav hon sin lycka i pant på.

Och så gällde det då att ställa sig inför avskedet, att göra det definitivt avgörande, att på något sätt visa, att det hela bara varit en bagatell, ingenting att räkna med. Det medel hon i en hast funnit på hade inte varit alltför snillrikt, men det hade haft åsyftad verkan. Och så hade då den sista kvällen på pensionatet blivit den enda innehållslösa —

Nina hade haft alltför brått för att hinna ägna den kände affärsmannen mer än några flyktiga ord, hon hade varit alltför upptagen av de andra pensionatgästerna av det motsatta könet, först och främst av en ung jägmästare, som var lika grön som sin uniform.

I hans skeptiska och trötta ögon hade hon som i en öppen bok kunnat läsa den gradvisa förändringen i hans uppfattning om henne — för var dans och vart flat-skratt av den unge valpen sjönk hon en grad. Jaså, det var sådan hon var, tänkte han, en flamsa som hundra andra han mött i sin dar, en hysterica, en modern vamp, som alltid ville ha färskt blod! Nå, då så — ingen skada skedd — han hade då inte gjort sig till narr!

Och så hade de skilts med en främmande bugning och en handtryckning och det, som inte skulle bli sagt, blev det inte heller.

Men som Nina nu satt här med pennan i hand stego alla de där underkuvade orden åter upp inom henne, heta och bräddfulla och ville tvinga sig väg ut — handen grep allt hårdare om pennan. Tänk, om hon nu tog ett av dessa vita, oskrivna ark med firmastämpel och skrev ner dem som de kommo för henne och sände dem till honom — vad skulle följden bli? Skulle han bli ond — skulle han skratta åt henne — skulle han kanske bli glad? Åter dessa fruktlösa om, åter dessa maktlösa men — hon ville ha ett slut på dem, ett brev skulle göra allt klart. Vid hans första ord skulle hon veta — nej och tusen gånger nej, hon hade aldrig fuskat och raderat i sina böcker, hon ville

inte heller fuska i livets bok. Den frestelse, som gripit henne var den svåraste hon haft att övervinna i sitt liv, men hon övervann den.

Med sammanbitna tänder lade hon papperet åt sidan och öppnade kassakladden — hon hade segtrat för denna gång, men frestelsen skulle komma igen. Dag efter dag skulle den komma över henne i en svag stund och locka henne att göra ett alltför lättvindigt bokslut. Vad hade hon att ställa upp mot den — det var ju ingen, som behövde henne!

Någon kom och väckte henne ur tankarna — det var chefen.

— Här ha vi er ju igen, fröken Brander, nå det var då för väl, sade han med omisskännlig lättnad. Det är sannerligen på tiden — om ni visste, hur de ställt till det för er på en vecka!

Jo, Nina visste det nog, hon visste det av föregående semesterers erfarenhet, att det skulle ta henne lång tid att reda upp trassel.

Arbetet behöver mig, mitt enkla tarvliga vardagsarbete, tänkte hon med bitter tillfredsställelse, det är inte mycket, men det är alltid något.

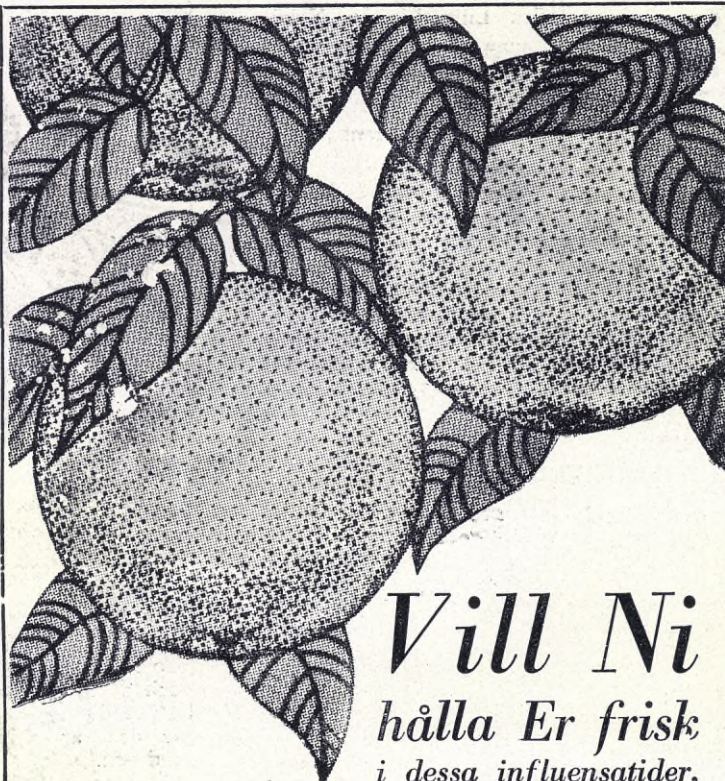
Och med nytt intresse började hon att gräva i pappershögen bredvid sig på bordet. Räkningar, brev, fakturor — det var halmstrån, som skulle rädda henne från att drunkna. Det var rus och bedövning, som gav sömn utan drömmar, det var långa, tomma dagars innehåll. Så småningom grep henne arbetets välkända upphetsning, det låg något både lugnande och eggande i den. Firman Bollings kassörska hade åter kommit i den gamla rivande farten. Papper och sedlar flögo genom hennes flinka fingrar, räkne-maskinen smattrade och sida efter sida fylldes med hennes prydliga, välisciplinerade sifferrader. Först till lunchrasten gav hon sig tid att se upp — en välbehaglig, klarvaken ro fyllde henne, hon hade förtjänat sin rast.

Runt om i huset stillnade skrivmaskinernas smatter, skåp stängdes och dörrar smälde igen. Ur den stora arbetskupan mitt emot skyndade brädslande människor ut i den frostkalla, obarmhärtiga dagern. Trött men belåten lade Nina ihop huvudboken — hon skulle nog snart få sin semesterveckas räkenskaper att stämma. Nöjd gick hon till sin middags-timme, nöjd gick hon också tillbaka.

Välkommen åter, gråa arbetsdag, viskade hon, när porten åter slog igen om henne, du, endast du är min!

"Vill du vara säker om att börja rätt, börja med att spara."

The. Roosevelt.

Vill Ni hålla Er frisk i dessa influensatider, ät apelsiner. De rena blodet.

"En apelsin om dagen är ett säkert skydd mot vitaminbrist."

D:r K. WEIDLING, Epidemijukhuset.

Ät mer frukt

Till Det Soliga Medelhavet

sommar, värme, blommor nu! Iduns läsekrets erbjuder synnerligen fördelaktigt tillfälle att resa söderut under 3-4-7 veckor. 3 veckors resor till Riviera och Paris kr. 595, till Italien 750, till Spanien, Marocko, Algier, Sicilien—Italien kr. 950:—. Framför allt: 28/2-3/4 Italien och Sicilien kr. 1295:—, med Sv. M. 3/4-4/5 till Italien, Egypten och Palestina kr. 995:—, med den Stora Orientresan 52 d. därav 24 d. i Österlandet 3/4-24/5 kr. 1875. Obs. i priset är allt inberäknat från Trälleborg och åter. Dessutom bröllops- och rekreationsresor, studieresor m. fl. Läs "På Resor och Vandringar", årsprent, endast kr. 1:—. Provnnummer gratis.

A/B Alltrafik Resebureau
STHLM, Hamng. 14, N. 11155.

EMULGON

(MED OCH UTAN JÄRN)

är en vitaminrik fiskoljaemulsion, som innehåller Phospho-Energon och kalk.

Är starkt aptitgivande, stärker muskler och benbyggnad.

Synnerligen välgörande för klena och undernärda personer i alla åldrar,

SPECIELLT FÖR BARN.

SÄLJES ENDAST Å APOTEK

Gratis levnadstolkningar

för alla som skriva genast.

Den berömda amerikanske astrologen professor ROXROY har ännu en gång beslutat sig för att alldeles gratis här i Sverige stå till tjänst med ett visst antal levnadstolkningar från sin officin i Holland, detta för att ånyo visa sin förmåga på det ifrågavarande området.

Professor Roxroy är så välkänd här i landet att en presentation är obehövlig. Hans skicklighet att kunna förutsäga en människas liv, på vilket avstånd hon än må befinna sig, påstås närma sig det otroliga.

Till och med andra, mindre berömda astrologer, bosatta i andra länder, erkänna honom som deras mästare och söka gå i hans fotspår. Prof. Roxroy kan tala om för Eder vad Ni duger till och på vad sätt ni kan lyckas i Eder företag; han nämner Eder vännar och ovänner; och han kan beskriva för Eder med och motgångar i Eder liv.

Hans beskrivning av svunna, nu skedande och framtida händelser kommer att förvåna Eder, men också att vara Eder till nytta och gagn.

Hr Paul Stahmann, en erfaren astrolog, bosatt i Ober Nieuwsadem, skriver följande:

"Det horoskop, som professor Roxroy har ställt för mig, är fullständigt överensstämmande med verkliga förhållandet. Det är ett utomordentligt duktigt och samvetsgrant utfört arbete. Då jag själv är astrolog, har jag kunnat kontrollera hans astrologiska beräkningar och förklaringar och kan intyga, att hans arbete är i alla hänseenden korrekt och fotat på de allra nyaste principer."

Om Ni önskar använda Eder av detta speciella anbud och få Eder tillsänd en tolkning av Eder levnad, har Ni blott att sända uppgift på Edert fullständiga namn med adress samt på födelseår, -månad och -dag (alltsammans mycket tydligt skrivet). Därjämte torde Ni uppgiva om Ni tituleras herr, fru eller fröken och angiv samtidigt namnet på denna tidning. Ni behöver icke sända några pengar, men om Ni så önskar kan Ni sända 1 krona i Ert eget lands frimärken eller sedel till täckning av porto och övriga kostnader. Adressera Edert brev till: Roxroy, Dept. 4740 D, 42 Emmastraat, Haag, Holland. Var god bemärk att portot till Holland är 25 öre.

GÖTEBORGS HANDELS- & SJÖFARTS-TIDNING

Postabonnem.: Kvartal kr. 6:—

SVENSKA TRYCKERI-AKTIEBOLAGET

STOCKHOLM

Huvudaffären: Klarabergsgatan 54
Tel.: Norr 32955

Filialen: Riddaregatan 17
Telefoner: 72565. N. 6 47

Utför alla slags
Bok-, Tidnings-, Illustrations- och Accidenstryck

Rekvirera

Lucks

"REKLAM-ASK"

med fin
Choklad & Konfekt
väg. 1/2 kg
endast Kr. 2.— st.

Expedieras till landsorten
mot postförskott.

PERCY E LUCK & Co.
STOCKHOLM.

Redovisning.

Sedan föregående redovisning — i nr 7 — har Iduns förening Födelsedagen mottagit följande bidrag:

Trspt Kr. 6.304:96

Fru Wilhelmina Goldkuhl, Stocksund	2:—
Fru Emy Sandberg, Stockholm	1:—
Doktorinnan Hedvig Göthlin, Uppsala	3:—
Fröken Maria Karlberg, Stockholm	3:—
Fru S. Pålman, Stockholm	1:—
Fru Carin Danielsson, Filipstad	2:—
Fru Hedvig Sethelius, Njurunda	3:—
Skolförestånd. Maria Häggström, Halmstad	5:—
Fru E. Behm, Norderön ..	5:—
Fru Sigrid Wahlström, Kungsbacka	2:—
Fru Signhild Wejdling, Stockholm	5:—
Fr. Maja Bergendahl, Tvååker	2:—
Syster Lilli Bergman, Avesta	2:—
Fru Olga Falk, Hälsingborg	2:—
Fru Nanny Jacobsson, Växjö	1:—
Fru C. H. Welinder, Virserum	3:—
Fru Maria Furst, Härnösand	1:—
Fru Ellen Härleman, Töreboda	2:—
Professorkan Ottonie Rosenberg, Stockholm	3:—
Fru Ingeborg Bjureskog, Vitsand	2:—

Trspt Kr. 6.402:96

HÄLSA

GENOM
DR. HEILBRUNS
VÄRMEKUDDE

TYPE
H

Om den icke finnes på Eder plats, erhålles närmaste återförsäljares adress gm Generalagenten.
Bernhard Rydholm, Stockholm 6.

Fr. Lisa Bergendahl, Göteborg	1:—
Fru Lilly Ploman, Nyköping	10:—
Fru Martina Holmberg, Malmö	3:—
Fru Ebba Lokrantz, Jönköping	2:—
Fröken Gustava Möller, Åstorp	1:—
Fru Elin Bengtsson, Nor ..	1:—
Fru H. Flach, Stockholm ..	1:—
Fru Ida Nilsson, Hälsingborg	5:—
Fru Selma Ek, Gällaryd ..	5:—
Fru Eva Hanzén, Linköping	2:—
Folkskollärare Karl Landerhjelm, Ljungaverk ..	2:—
Fröken Theresa Geijer, Uppsala	2:—
Överstinnan L. Hedenblad, Hälsingborg	2:—
Fru Anna Starck, Stockholm	1:—
Fru Eija von Sneidern, Lerum	1:—
H. B., Näs bruk	2:—
Överstinnan A. Sandberg, Stockholm	2:—
Professorkan Augusta Bergström, Tullinge	5:—
- Trspt Kr. 6.402:96

När Ni firar Er födelsedag, tacksam över det goda, som livet trots allt svårt och mörkt i alla fall skänkt Er, så tänk på de små, vilka borde ha lika mycken rätt — ja mer, eftersom de äro barn — till ljus och sol som vi alla, men för vilka deras födelsedag sannoligen icke var någon lyckodag. Anmäl Er som medlem av "Iduns förening Födelsedagen", och förbind Er att på varje Eder födelsedag anslå minst en krona till samma ändamål, och vi sända Eder då varje år på Er födelsedag en postanvisningsblankett ställd till insamlingen. Vi hoppas så, att insamlingen med tiden skall ge så mycket, att vi kunna upp-rätta något mer bestående, en barnkoloni eller ett barnhem — något i stil med den göteborgska "Födelsedagen".

Skönhetsråd.

Hårskötsel 3. Färgning av brunt hår.

— Jag såg Aina i går — det var alldeles gräsligt —
— Vilket det?
— Har du inte sett hennes hår?
— Jo. Det är brunt och ganska snyggt —
— Nej. Det är grönrandigt. Just nu är det grönrandigt.
— Vad har hon gjort med det?
— Hon tror att hon har färgat det. Närmare bestämt kastanjebrunt. Hon fick tag på ett grått strå en morgon och sedan började hon rationell hårskötsel. Och nu är hon grönrandig.
— Hon har naturligtvis burit sig åt som en padda.

Odontolithiasis

Det låter som latin — men det är grekiska. Tycker Ni inte, att det ljuder som ett varningsrop. Odontolithiasis är mycket riktigt en varningssignal som betyder: tandstensavlagring. Det finns ett sätt att förebygga denna tändernas ruin. Använd två gånger dagligen Barnängens Vademecum Tandcrème. Denna verkningfulla tandcrème är en lättlöslig pasta, som vid dagligt bruk effektivt förhindrar tandstensavlagring. Genom sin behagliga, friska smak är Vademecum Tandcrème en njutning för gommen.

Le med
Vita Vackra VADEMECUM-tänder

Arl. tandläkarebesök
Dagl. tandborstningar
»Lyd hygienens lag —
Vademecum varje dag!»

Marknadens största tub till 1:— krona.

— I varje fall har hon gjort det själv. Hur i friden skall man kunna bli annat än kameleontfärgad när man är så dum så man gör en sådan sak själv.
— Inte dumt alls. Förutsatt att man vet vad man gör. Det visste hon naturligtvis inte.
— Vad visste hon inte?
— Att man skall tvätta håret med ett avkok på galläpplen och valnötsskal. Det där fattiga strået överlever aldrig den champoneeringen.
— Är det det absolut effektivaste?

— Nej, borstning med tinktur är ändå bättre.
— Och du tror att jag begriper ett ljud när du säger tinktur. Tinktur — det kan väl vara vad som helst —
— Det kan det visst det, d. v. s. det kan det inte alls, för nu är det händelsevis en högst förtju-sande soppa, sammansatt av 50 gram pulveriserad henna, 30 gram pulveriserade galläpplen, 20 gram pulveriserad valnöttsblom, 80 gram 90 % alkohol, 100 gram rosenvat-ten, 6 gram glycerin och kokhett destillerat vatten.

SINGER

TEKNISKT FULLÄNDAD

Humoderus
troquasto hjälpreda

ARTI HEMFÄRGER
äro utan jämförelse bäst.

A.-B. EUG. WINGÅRD, MALMÖ.

— Och det där skall man ha i huvudet?

— Ja, både ha i huvudet och ha i huvudet.

— Nå, när man har införskaffat den där floran, vad gör man då?

— Man låter de tre pulveriserade sakerna ligga i alkohol 4—5 dagar, så filtrerar man dem och tillsätter rosenvattnet. Alltihop får stå en timme, då tillsättes så mycket vatten att hela soppan blir 300 gram. Sist tillsättes glycerinet.

— Och där står man med gröten —?

— Tvätta håret som vanligt och låt det torka. Doppa sedan en borste i tinkturen och borsta inte på ditt vanliga masiga sätt utan fort så att inte halva håret är torrt och halva vått.

— Och så rinner det ner i ansiktet och man blir vackert kastanjefärgad där med — du har alltid varit min sanna vän —

— Ja. För jag lägger ett skynke över, fördelaktigt för ditt utseende ur alla synpunkter. Skämt åsido, som det står i böcker, när du borstat det en gång och eventuellt vill förstärka tinkturens verkan så tvättar du det igen med vatten och ammoniak — 10 gram ammoniak till en liter vatten. Torka och borsta igen.

— Det var ett gräsligt arbete —

— Var tröst av att det är Aina det gäller, du som är blond skall få ditt nästa gång.

— Hur ofta skall den arma människan tära på sina krafter med det där?

— En gång i månaden om hon vill ha djup färg, annars var gång hon hittar ett grått strå.

— Och det blir inte matt och rött?

— Det blir glansigt och kastanjebrunt. Beedigas Stockholm den o. s. v. *Pandora.*

HEMTREVNADSRÅD

Av möbeldesigner Eduard Rasch

Val av färger.

Fråga: Hurudan färg på tapeter och målning i stor matsal med tre fönster? Möbel svart ek, gustaviansk stil. På ena kortan-

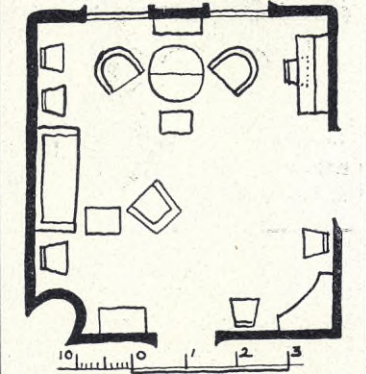
dan av rummet soffa, bord med klaffar och bruna skinnfåtöljer. Matta i två färger brunt. Vilken färg på gardiner?

Oviss mångårig prenumerant.

Svar: En ganska ljus rostbrunlila färg på väggen, med dörrar och foder i varmgrått. Till detta bör mattan och skinnfåtöljernas bruna återkomma i gardinerna, vilka kunna vara randade eller mönstrade ton i ton.

Möblering av matrum.

Fråga: I vår matrumsmöbel har kommit mask och vi ha tänkt skaffa oss en ny. Men nu vet vi ej om vi skall köpa en likadan eller en med några olika möbler i. Vår nuvarande möbel består av buffé, linneskåp, serveringsbord, bord och 6 stolar och 2 fåtöljer, de senare äro inte alls bra att sitta i, benen äro bestämt för höga. Ett piano finnes också vilket jag tänkte skulle kunna ingå i den nya möbelen. Kan man tänka sig en soffa med bord framför som man skulle kunna duka på. Vi har även lite böcker, ska vi ta ett skåp för dem eller en hylla? Ett skåp behöver jag även för porslin och linne. *H. v. A.*

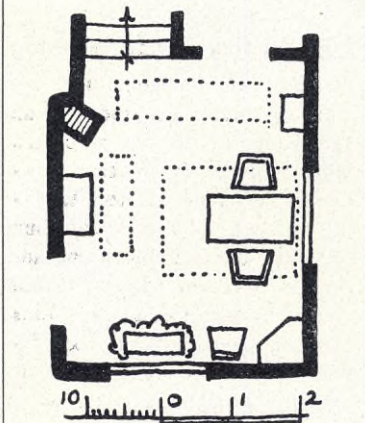

Svar: Ovan angivna plan har lösts med tanke på att få ett rum, som har mera vardagsrumskaraktär. Ett runt bord med ilägsskivor tjänstgör som matbord; det är placerat vid fönstren omgivet av två överstopade fåtöljer och en taburett. Sofan på långväggen med ett mindre bord och en bekväm fåtölj vid sidan, ett hörnskåp för linne och porslin, samt för böckerna en lång hylla mellan fönstren. Pianot, sex stolar, samt ett bord (serveringsbord) vid kakelugnen har dessutom plats i rummet.

Möblering av hall.

Fråga: Hall och entré, den förra 3,95x3,20, den senare 2,20x1,70 enligt bifogade skiss, skola möbleras. Har något funderat på att skaffa en möbel enligt bifogade bild. Färgprov å möbel jämte förslag till dekor å densamma medföljer. Nu undrar jag, om det är klokt att skaffa en dylik möbel, eller om så inte anses, förslag kunde givas till en annan hallmöbel. Kan denna tänkta möbel i längden verka "trivsam"? Har redan golvr och hörnskåp, som båda i så fall fingo behandlas i färg med övriga pjäser. Tänkte endast nyanskaffa soffa, bord, två fåtöljer och tre små stolar samt kista. Önskligt vore ett förslag till hallens möblering. Tapetprov medsändes. Hurudana gardiner, möbeltyg, mattor, armatur, färg å dörrar och fotlister? Dörrar och träverk i såväl entré som "övre hallen" äro hållna i matt, mörk ek. Skulle någon "stores" framför "österfönstret" skänka mera lugn åt rummet?

Iakttagare av Iduns goda heminredningsförslag.

Svar: I stället för denna "billigt" utförda möbel rekommenderas Eder att komplettera redan befintliga hörnskåp och golvr med en kista, ett blombord, ett bord, två fåtöljer samt tre stolar, av vilka två placeras i entrén. Dessa möbler kan Ni erhålla t. ex. i antikaffärer. Stilen bör vara 1600-talets, gärna av allmogetyp, med liknande stol Eder bild anger, men möjligen med stoppad sits och rygg. Möblerna kunna vara av mörkbetsad ek eller furu. Tapeten är alltför mönstrad till den redan rikt dekorerade mö-

beln Ni tänkt Eder i rummet. En enfärgad "putsimitations"-tapet är i så fall att föredraga. Mörk ekfärg å dörrar och foder. Möbeltyg i brunt, beige-grått och blått; gardiner i blått samt trasmattor i brunt, beige-grått, blått och tegel. Bra som takbelysning vore en liten s. k. kyrkkrona i antikmäsing. Stores av mycket grov omönstrad tyll i tefärg är tänkbara, men ej nödvändiga i detta fall.

FRÅGOR OCH SVAR!

Titelfråga.

Fråga: Då en man är konsul, böra tjänarna då säga konsulinnan till hans fru? *A. B. C.*

Svar: Det är nog ganska brukligt att maken till en konsul låter kalla sig "konsulinnan" av sina tjänare. Men det beror helt och hållet på fruns (och herrns) egen vilja i detta fall.

Bröllop.

Fråga: Min fästman och jag ämna tillbringa vår semester på landet på något pensionat. Vi hade gärna velat gifta oss under vår semester, vore därför mycket tacksam för upplysning samt prisuppgift om ett par goda hotell, pensionat eller någon herrgård, där kyrka finnes och vigsel kunde ordnas. *Mångårig Idunläsare.*

Svar: Hur vore det att viga i Varnhems gamla stämmingsfulla kyrka? I närheten därav finnes en liten badanstalt, Himmelskällan, 1 km. från Varnhems station, med pensionat, 4: 50 å 5:— kr. pr dag för helpension. Även rum i närliggande gårdar. Mat i pensionatet 3—4 kr. pr dag.

Grangärde pensionat (fru M. Holmberg) ligger invid Grangärde kyrkoby. Pris pr dag 6 å 7 kr.

Bergsluft.

Fråga: 1) Ämnar tillbringa c:a 4—6 veckor vid en av Sydtycklands bergsbadorter, eller rättare kurorter, men då jag ej känner vidare till det bedes om råd huru mycket och vad i klädväg som behöver medtagas. Alltså för olika bruk under dagens lopp såväl som för promenad. Sport kommer ej ifråga ej heller bad då det skulle vara så tidigt som i mars månad. Då platsen ligger mycket högt förmodar jag att det är ganska kallt där vid den tiden på året. 2) Är det numera mest bruk med pyjamas för natten? Tacksam för snart svar är. *Okunnig.*

Svar: 1) Beror mycket på hur stora pretentioner ni själv har i toalettväg. Det viktigaste vid en

vistelse i bergstrakter är dock att ha varma kläder till dagligt bruk samt tillräckligt varma ytterkläder. Päls eller ulster bör medtagas. Detta hindrar inte att man kan medtaga ett par fina tunna klänningar till middags- och sällskapsbruk. Se f. ö. en artikel om reseutrustning och många goda råd i nr 7 av Idun samt om enkel utrustning i svaret till "Tvekanke" här nedan.

2) Pyjamas användes mycket isynnerhet på resor.

Reseutrustning m. m.

Fråga: 1) Hur bör självförsörjande 35 års dam på enklaste sätt ordna sin garderob för deltagande i sällskapsresa under april—maj till italienska Rivieran?

2) Till 50 årsmiddag äro både festföremålets och hustruns föräldrar samt femtioåringens tämligen unga chef inbjudna (de sistnämnda för första gången). Hurudan blir bordsplaceringen? *"Tvekanke".*

Svar: 1) Det enklaste sättet är att ha en kombinerad res- och promenaddräkt samt två lätta finare toaletter till middag, teater m. m. Ett par bekväma promenadskor och ett par lackskor samt strumpor passande till de olika klänningarna. En varm kappa är nödvändig. En enda hatt, en ljus filthatt, torde vara tillräcklig. — Underkläder endast två ombyten. Om de äro av triåk, äro de lätta att tvätta, t. o. m. i handfatet.

2) Förslag till placering vid bordet. *Värdinnan* har chefen på vänster sida och sin svärfar på höger, vilken har värdinnans mor på sin andra sida. Mitt emot sitter *värden* med sin svärmor på höger sida och chefens fru till vänster. Denna har på sin andra sida värdinnans far.

Ansökan.

Fråga: Har flera år lidit av ledgångsreumatism. Har av en bekant hört att Pensionsstyrelsen har en avdelning i Norrköping för behandling av dylika sjukdomar. — Hur söka dit och vad kostar det? *Prenumerant.*

Svar: Ansökan om vård å någon av Kungl. Pensionsstyrelsens kuranstalter ingives till vederbörande pensionsnämndsordförande i den församling där sökanden för innevarande år är mantalsskriven. I Stockholm dock till Pensionsnämndernas upplysningsbyrå St. Nygatan 2 B kl. 11—2. Till ansökan, som avfattas av ordföranden, skall fogas läkareutlåtande enligt fastställt formulär. Kostnaderna uppgå i regel till lägst 150:— kr. för minst 8 veckors vistelse vid anstalten i fråga. Övriga kostnader, även resekostnaderna, gäldas av Pensionsstyrelsen. Bidrag från Pensionsstyrelsen kan dock påräknas endast under förutsättning att goda utsikter till eller vä- (Forts. sid. 255.)

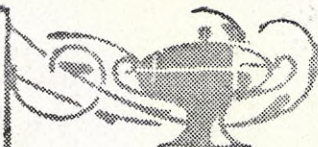
Nå, hur smakar det?

Utomordentligt!

IDUNS HUSHÅLLSSIDA

REDIGERAD AV ANNA SCHENSTRÖM, GUNILLASKOLAN, UPPSALA.

- 1 God kvalitet
- 2 Stor hållbarhet
- 3 Prisbillighet

utmärka

FALU-ÄTTIKA

FISKRÄTTER I VARDAGSKOSTEN.

Nog är det kanske bekvämare att servera fisken endast kokt med potatis till, och det vanligaste är det kanske också, men en hel del fiskar särskilt de billigare, som lämpa sig för vardagskosten, kan man i allmänhet få betydligt smakligare om man "trollar" litet med dem. Och snart kommer den årstid, då lektiden inträder för de flesta av våra för vardagen lämpliga fisksorter, vilket betyder, att de försämrats i smak, och att vi icke lika gärna servera dem åtminstone icke utan en del tillsatser, som kunna göra rätterna mer tilltalande. Ännu någon månad ha vi emellertid god tillgång på fisk av prima beskaffenhet, och det är förstådligt att utnyttja tiden. Fisk är ett både läckert, hälsosamt och omväxlande inslag i kosten. Men man bör se till, att man får den så färsk som möjligt och sedan tillagar den omedelbart på lämpligt och omsorgsfullt sätt. Fjälla först fisken (gädda till kokning utgör ett undantag) rensa den väl, akta att gallblåsan ej går sönder, skölj den omsorgsfullt och torka den. Gnid härefter i den med salt och ättika och låt den vila en stund. Tag vara på lever, rom och mjölke (åtminstone av större fiskar) till soppa, beskrivning se nedan.

Att flå fisken och taga ut den befri i filéer hör egentligen till den finare matlagningen, och vi hoppa därför över denna procedur här. Sedan kan man välja på olika tillagningssätt: koka, steka, stuva, koka i flottyr, bereda färs, och alla dessa sätt med eller utan tillsatser.

Vi giva nedan några utförliga beskrivningar på goda fiskrätter i vardagskosten.

Bland de allra bästa och läckraste fiskrätterna äro sådana "kokta i flottyr". Jag erinrar mig en finare middag för något år sedan i Stockholm, anordnad för några läckergommar från Frankrike. Fiskrätten bestod av frityrkokt strömming fylld med dill. Fransmännen kunde icke nog uttrycka sin förtjusning över denna underbart läckra fisk, som de icke hade maken till i sitt hemland. Ja, för dem, som icke prövat denna i sig själv synnerligen enkla anrättning, lönar det sig att försöka. Beredningen tillgår på följande sätt.

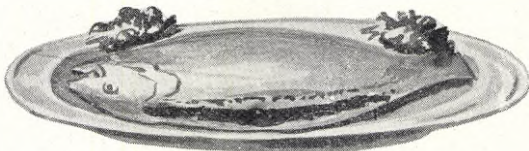
Frityrkokt strömming.

Rensa strömmingen väl och tag bort huvud, alla ben och fenor. Skölj dem väl, men torka dem se-

dan på duk än omsorgsfullare. Salta strömmingen lätt, fyll var och en med litet finhackad dill och vik ihop dem. Doppa den sedan i en god frityrdeg av t. ex. följande proportioner: 80 gr. mjöl, 1 dcl. ljuvtt vatten, 1 ägg, 20 gr. smält smör eller kronolja. Och sänk dem sedan omedelbart i upphettad kronolja, där de få koka, tills de bli ljusbruna och frasiga.

Framför mig på bordet ligger en av de digraste och nyaste bland svenska kokböcker (tryckt 1926), och där läser jag i en beskrivning över flottyrkokt fisk att "en panna sättes på elden med ren flottyr och när denna kokar, doppas filéerna i söndervispat ägg och sedan i fint rivebröd, nedlägges i flottyn att kokas ljusbruna på bägge sidor" o. s. v.

Det där om att flottyn är färdig, när den kokar, är knappast en regel för nybörjare. Det ligger ju nära till hands, att så är fallet, och det är nog därför som många nybörjare så kapitalt misslyckas med flottyrkokning av vad slag det vara må, och till följd härav som denna slags matlagning många gånger kommit i vanrykte därför att den anses tidsödande och svår, eller därför att resultatet smakar flottyr. Två typiska fel som båda bero på samma sak. Flottyn har ej varit tillräckligt

Stekt svampfylld kolja.

het vid kokningens början eller den har blivit avkyld genom att för många bitar eller bullar lagts ned på en gång. Vanlig flottyr brukar vara lagom upphettad, då den slutar att koka och bullra, d. v. s. då den inmängda vätskan kokat bort i ånga. Samtidigt börjar en blåaktig rök synas över det heta fett. Då bör man skynda sig att börja kokningen, ty annars kan flottyn brännas. Samma gäller om andra fettsorter, som användas till flottyrkokning. När det gäller kronolja och vissa slag av kokosfett får man emellertid icke vänta på att det koker eller bullrar, ty fett är här så rent, att ingen vätskeavdunstning är skönjbar. Det tillförlitligaste

Gädda med rötter.

sättet är att lägga ned en brödbit i flottyn (vilken sort man än använder), och när denna genast blir ljusbrun är temperaturen (c:a 200° C.) lagom. Att det "gyllene lagom" här utgör en utomordentligt viktig detalj kommer man snart underfund med, och det är icke svårt att pröva sig fram bara man har ovanstående regel för ögonen.

Alla flottyrkokta saker böra omedelbart läggas ett ögonblick på gräpapper, så att droppar av fett, som fastnar utanpå, få rinna av. De läggas sedan på ett serveringsfat och serveras genast. Måste anrättningen hållas varm, innan allt blir färdigt, bör bitarna ej läggas på varandra eller hållas varmt över vattenbad då de lätt "slå sig", utan bredas ut på en plåt el. d. och hettas upp i stekningen.

I stället för frityrdeg kan i enklare fall vanlig panering (ägg och finstötta skorpor) användas till strömmingen, och även kan man flottyrkoka den hel med ben och utan fyllning. Nästan all slags fisk kan anrättas på samma sätt, hel om det är små fiskar eller i bitar om det är fråga om större.

Flottyrkokt fisk serveras gärna med stekt persilja och citronklyftor. Annars kan denna anrättning serveras med svampsås, räksås, kaprissås eller gurksås.

Stekt svampfylld kolja (för 6 pers.).

1½ kg. kolja, 1 msk. ättika, 1 msk. salt.
Fyllning: 1 burk konserverad svamp, 50 gr. smör, 1 knippa persilja.

Äkta endast i "Slottsgryns" påsar med ovanstående etikett.

Till panering: Ägg, finstötta skorpor.

Till stekning: 50 gr. steksmör, kokande mjölk och vatten.

Sås: Fisksåsen, 1½ msk. mjöl, fiskspad eller vatten, 1 dcl. gräddde, salt, socker, vitp.

Koljan fjällas. Man gör ett skarpt snitt längs ryggen och tar ut inälvorna den vägen, varefter fisken sköljes, befrias från ryggen och torkas. Svampen skäres i små bitar och fräses tillsammans med hackad persilja i smör. Härmed fylles fisken och sys åter ihop. Den paneras och stekes i ugnen på vanligt sätt. Då och då spådes den och öses med mjölk eller vatten.

Den lägges upp på varmt serveringsfat (se bilden) trådarna avlägsnas, och anrättningen garneras med persilja el. grönsallad. Såsen beredes på vanligt sätt och hålles över fisken.

Torsk i äggstanning (för 6 pers.).

1 kg. torsk, 1 tsk. ättika, 1 tsk. salt, 3 ägg, 2½ kkp mjölk, 1 msk. smör.

Fisken ansas, befrias från ben, skäres i bitar, gnides in med salt och ättika och lägges i en väl smord eldfast form. Äggen vispas tillsammans med mjölken och hålles över fisken, som ställes i medelvarm ugn, tills äggblandningen stannat och fisken är färdig.

Gädda med rötter (för 6 pers.).

1½ kg. gädda, ½ selleri, ½ portug. lök, 1 stor palsternacka, 50 gr. smör, ½ msk. salt, 1½ msk. ättika, 6 kryddp.-korn, ¼ tsk. socker, 2 msk. vetemjöl, vatten.

Gäddan fjällas, rensas, sköljes och befrias från ryggen. Den skäres därefter i för servering lagom stora bitar. Selleri, palsternacka och lök ansas och skäres i tunna skivor eller strimlor. I en väl smord kastrull läggas fiskbitarna varvvis med rötter, kryddor och smörflockar. Vetemjålet röres ut med kallt vatten, som hålles på, tills det står nätt och jämnt över fisken, varefter det hela bringas att sakta koka under lock, tills fisk och rötter äro

Ur Idun:

"Till sist vår vackraste föda frukter och bär, i deras prunkande mångfald lya tomater och apelsiner som de ur hälsosynpunkt måhända allra främsta."

Andrea Andreen-Svedberg.
Med. Doktor.

Ät Mer Frukt!

Prova vår avkännare
högt uppskattade

KLASS II
PILSNER

A.-B. HEMBRYGGERIET
HELENEBORGSG. 15, STOCKHOLM
TEL. Söder 37045, Söder 37046.

Hembäres direkt till privathushåll.

EKSTRÖMS

VANILIN-SOCKER

VAR SKOLA VI GÖRA VÅRA INKÖP?

En lättbesvarad fråga-läs Idun

Drick

KLASS I
Normmalm's Bryggeri A.-B.
 Tomtebogatan 11
 S T O C K H O L M
 Tel. V. 6098. Tel. V. 18585.

Antikvariat & Konsthandel:
EBBA ASPINGTON
 Drottninggatan 87 - Sveavägen 52
 SÖD-RTÄLJE: Järnagatan 8

Bagerier:
Moster Lottas Brödbod
 Birger Jarlsгатan 53

LEKSANDBAGERIET
 Nybrogatan 69.

Blommor, band, strass:
FÖRSTRÖMS BANDHANDEL
 Birger Jarlsг. 6.

Fotograf:
SANDELS JOR
 Drottningg. 27, 4 tr. hiss. Tel. N. 9329

Garn & Handarbete:
Systrarna Hultgren
 Birger Jarlsгatan 13

Kaffe & Konserver:
A. Brunanders Handels A.-B.
 Humlegårdsg. 2. Tel. 74425, N. 4178
 Nybrogatan 9. Tel. 74S40, N. 4116

Klädesvaror:
DAVID SÖDERMAN
 DROTNINGGATAN 22

Kristall & Glas:
Nordiska Kristallmagasinet
 Drottninggat. 71 - Renstjärnasgat. 16
 Kungsgatan 7

Körsnär:
SOPHIE ERICSSONS EFTR.
 Etabl. 1886
 DROTNINGGATAN 69

Modemagasin:
Firma Gerda Janson & C:o
 Inneh.: Ebba Olson & Gerda Janson.
 Drottninggatan 45.

Optiker:
Clara Ekström
 Jakobstorg 3

Parfumeri:
Parfumeri Aroma
 Kungsg. 13.

möra, c:a 30 min. Fiskbitarna tagas upp med hälslev och läggas på serveringsfatet, se bilden. Rötterna läggas i grupper, och såsen vispas och hålles över.

På samma sätt kan man tillaga kolja, torsk el. kummel.

Soppa på fiskrom (för 6 pers.).

Rom och lever av c:a 2 kg. gös, gädda, karp el. andra fisksorter, 1 morot, 1/2 selleri, 1 purjolök, 2 lit. vatten, 50 gr. smör, 2 1/2 msk. mjöl, 1 äggula, 1 dcl. grädde, salt, socker, vitpeppar.

Inälvorna få "dra" i kallt vatten 1/2 timme. Om det finns litet fett på tarmarna kan detta medtagas. Rötterna ansas och skäras i fina strimlor. De kokas sedan mjuka tillsammans med rom och lever i lätt saltat vatten. Soppan silas. Smör och mjöl fräses tillsammans i en kastrull, och spadet spädes på litet i sänder under flitig omrörning. När soppan kokat 5 min. tillsättes rommen, som klimpat ihop sig samt den finhackade levern, och soppan får under kraftig vispning koka ytterligare 5 min., då hela soppan blivit jämnt grymig. Äggula och grädde blandas i soppskålen, och den heta väl smaksatta soppan tillsättes under vispning. Rötterna, som hållits varma, tillsätts, och soppan serveras.

Soppa på gösrom är godare än gäddrommen, emedan den senare är så mycket grövre. Man kan även göra soppan på mjölke, men med rom blir den godare.

Malda fiskkotletter (för 6 pers.).

3/4 kg. torsk, kolja el. d., 1/2 kkp stöta skorpor, 1 ägg, 1-1 1/2 kkp mjölk, 50 gr. späck, 1/4 tsk. vitp., 2 tsk. salt.

Till stekning: 50 gr. smör.

Fisken ansas, befrias från ben och drives genom köttkvarnen (helst försedd med fiskbensrensaren Revolt). Färsen blandas med malet späck, i mjölk uppblötta skorpor, söndervispat ägg och kryddor. När färsen är väl arbetad formas den i små runda kotletter, vilka stekas vackert bruna i smör. De serveras med räk- eller svampsås samt kokt potatis.

Fiskpudding med ansjovis (för 6 pers.).

Lägg rester av kokt eller stekt fisk, som noga befriats från ben, i en väl smord eldfast form varvvis med kokt potatis i skivor och rensade ansjovisfiléer. Håll över en äggstanning (1 kkp mjölk till varje ägg) och grädda puddingen i medelvarm ugn, tills den stannar. Serveras med smält smör utblandat med lika mycket grädde.

IDUNS KÖKSALMANACKA (3-9 mars).

SÖNDAG. Frukost: Kalvräskroketter med persilja och arter; smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller té, vetebröd. — Middag: Tomatsoppa med fiskfärsbollar. Rensad del med legymer. Frusen fruktpudding.

MÅNDAG. (Makaronidag.) Frukost: Havregrynsgröt med mjölk. Skinklåda; smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller té, vetebröd. — Middag: Makaronipastej med kaprissås. Nyponsoppa med grädde och småskorpor.

TISDAG. Frukost: Majsflingor med mjölk. Färsfylld selleri; smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller té, vetebröd. — Middag: Griljerad salt lax med stuvad potatis. Fyllda semlor med mjölk.

ONSDAG. Frukost: Havremustvälling. Kalvsvylta med rödbetor och potatis; smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller té, vetebröd. — Middag: Ugnstekta gäddfiléer med svamp i gräddsås och potatis. Grahamstärta.

TORSDAG. Frukost: Havregrynsgröt med mjölk. Stuvning av fisk och räkor i snäckor; smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller té, vetebröd. — Middag: Jordärtskockspuré med frikadeller. Smörgåspudding.

FREDAG. Frukost: Havregrynsgröt med mjölk. Stekt salt sill med lök och gräddsås samt potatis; smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller té, vetebröd. — Middag: Kallops

på får med rötter. Apelsinkräm med formbakelser.

LÖRDAG. Frukost: Små pannbiffar med ansjovis och stekt hackad potatis; smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller té, vetebröd. — Middag: Kokt gös med smält smör, hackat ägg och potatis. Kokta sockerrötter med rört smör. Bananskivor med majsflingor.

Kalvräskroketter med brynt persilja. 3 hg. kalvräsk, 1 msk. smör, 1 hg. salt oxtunga, 1 1/2 msk. smör, 4 msk. mjöl, 2 dcl. buljong, 2 dcl. grädde, salt, vitp., 2 äggulor, 2 knippor persilja.

Till kokning: Kronolja.

Till panering: 2 ägg, 2 kkp. st. skorpor.

Beredning: Brässen blancheras, befrias från hinnor och brynes i smör samt skäres i bitar. Så även oxtungan. Smör och mjöl fräses, buljong och grädde spädes på, och avredningen får koka 5 min., varefter den lyftes från elden; köttet, äggulorna och kryddorna tillsättes, och massan slås upp på stora fat att kallna. Sedan formas avlånga kroketter, som doppas i ägg och beströs med st. skorpor. Detta upprepas efter en stund. Medan kroketterna torka, upphettas kronoljan, och däri kokas sedan kroketterna vackert bruna.

Tomatpuré (för 6 pers.). 50 gr. smör, 1 medelstor portug. lök, 2 lit. buljong (eller vatten och buljongersättning), 2 msk. arrowrotmjöl, 6 medelstora färska tomater, salt, vitpeppar, (2 msk. sherry el. madeira).

Löken skalas, skäres i tunna skivor och brynes tillsammans med tre finskurna tomater i smöret, buljongen hålles på, och soppan får koka 20 min., då den passeras. Den passerade soppan hålles tillbaka i kastrullen och redas av med mjölet uttröt i kallt vatten. När soppan kokat ett par min. tillsätts de andra tre tomaterna, som passerats råa, varefter soppan avsmakas väl och serveras genast.

Fiskbullar. 200 gr. skrapat fiskkött av gädda, 80 gr. smör, 2 msk. vetemjöl, 2-3 dcl. grädde, 1 ägg, salt, vitp., socker.

Fiskköttet males tre gånger och bultas här- efter fint i stenmortel tillsammans med smör och söndervispat ägg. Mjölet röres ut med mjölken och kryddorna, och denna blandningen inarbetas i fisksmeten matskedvis. Av massan formas med teskedar små bollar, som kokas i kokande, lätt saltat vatten. Bullarna serveras i soppan.

Frusen fruktpudding (för 10-12 pers.) 8 dcl. tjock grädde, 2 msk. vaniljsocker, 1 kkp hallonsylt, 1/2 burk ananas, 100 gr. biskvier.

Till garnering: 1 1/2 dcl. tjock grädde, frukt, grön karamellfärg, 2 msk. vinbärsgele.

Grädden vispas till skum och smaksättes med vaniljsocker. En slät hög rund form med lock spolats ur med kallt vatten, och häri lägger man först ett tjockt lager av vaniljgrädden, härpå ett lager med små ananasbitar samt brutna biskvier, sedan grädden med ett lager hallonsylt samt biskvier, grädde igen o. s. v., tills allsammans kommit i formen. Överst i formen lägges ett smörpapper och härpå locket, som bör sluta väl till. Formen kan så här vintertid grävas ned i en snödriva ute. Man bör emellertid (om det icke är mycket kallt), strö litet grovt salt emellan i det snölager som packas omkring och över formen. Annars sättes formen i köldblandning (2 tredjedelar hackad is och en tredjedel grovt salt), härvid bör man emellertid se till att smältvattnet i den omgivande baljan el. spannen ofta avlägsnas. Puddingen bör stå i köldblandningen c:a 5 tim., då tages den upp, stjälpes upp på tårtfat och garneras med ananas, renklor, röd gele och vispad grädde utspritsad i mönster och delvis färgad lyst grönt.

Makaronipastej (för 6 pers.). 200 gr. makaroner, vatten, salt, 50 gr. smör, 2 ägg, vitp., 300 gr. hackade stekrester.

Deq: 100 gr. margarin, 100 gr. mjöl, 1/2 ägg. Tillagning: Makaroner brytas, sköljas och kokas mjuka i saltat vatten samt få rinna av.

(Forts. nästa sida.)

KAFFEGRÄDDE

är vad som fordras till ett gott kaffe.

För återförsäljare:
 Tel.: N. 7041, V. 7041.

Skodon:
JERN'S
 Drottninggatan 35

Smör, ost, ägg:
Ph. Engfeldts Smöraffär
 Östermalmstorg 3.

Spetsar:
De Förenade Spetsfabrikernas FÖRSÄLJNINGSLOKAL
 Grevturegatan 13

Underkläder, Strumpor & Corsetter:
Eva Magasinet
 Biblioteksgatan 11 - Kungsgatan 29

VÄVSKEDAR
 av rostfritt material. Obs. denna fördel! Skyttlar, spännare, solv m. m. för hemslöjd.

NYHET! alla väverskor bör "BOBIN" köpa vår patentrade bobin-växel. Begär vår nya illustr. katalog och prisuppgift. Sändes gratis.

A.-B. Borås Mek. Väfskedsfabrik
 Rikst. 1028. Borås. Rikst. 1028.

CYPROLIN

Är trots all konkurrens
 främst bland putsmedel för koppar o. mässing.

Den omtänksamma Husmodern
 vänder sig alltid till **LUNDA TVÄTTINRÄTTNING**
 Telefon Drottningholm 20 och 190

"BABYUTSTYRSLAR"
 verkf. förstkl., kompl. utst. kr. 7, extra fin kr. 9, lyxutf., handarb., kr. 12, bärmantel kr. 3, d:o m. handarb. kr. 4.50. Lakan och örngott av noblessväv, äkta knypl. spetsar kr. 7. Mönster följer. Clara Lindqvist, Kvarngat. 20, Borås.

Gott Kaffe
 hälsosamt och drygt blir det, blandat med **Victoria Kaffe-tillsats**

5:- Ett gediget och billigt praktverk **5:-**
 Carl Larssons: Svenska kvinnan genom seklen.
 Rekv. direkt fr. Iduns Exp., Sthlm. Fraktfritt Kr.

FYRTORNETS KONSERVER
 För säsongen nya **SILL-INLÄGGNINGAR**
 såsom Aptitbitar, Kungssill, Slottssill, Briossill, Turistsill, Lunchsill.

I sjukgymnastik,

massage och övriga fysikaliska behandlingsmetoder börjar ny kurs 20 september. Grundlig och billig utbildning. Låga levnadsomkostn. Anm. snarast erforderligt, enär pågående kurs var övertecknad. Begär prospekt!
MALMÖ-ZANDER-INSTITUTET.

Stamning.

Snabb, säker bot enligt professor Kounows metod.
O. Broberg, taltekn. special,
Birger Jarls gatan 8, 1, Sthlm.
Tel. 74401.

Elever

i Gobelinvävnad (1 friele) emottages nu genast hos Amelie Fjæstad, Rackstad, Arvika.

Länslasarettet i Östhammar.

Befattningen som operationsbiträde är ledig att tillträda snarast möjligt. Grundlön 810 kronor med tre ålderstillägg efter 1, 4 och 7 år, två veckors semester med kostpengar.

Egenhändigt skriven ansökan, åtföljd av betygsavskrift, läkare- och åldersbetyg, önskvärdt även fotografi, som återsändes, insändes snarast möjligt, senast den 8 mars, till
LASARETTSLÅKAREN,
Östhammar.

Platser som sjuksköterskeelever

för ettårig förberedande kurs, äro lediga att tillträdas den 20:de mars och den 1:sta september vid Länslasarettet i Norrtälje. Närmare upplysningar lämnas av Lasarettets husmoder. Ansökningar åtföljda av skol- och friskbetyg, insändas till
LASARETTSLÅKAREN.

Utmärkta organ

för

annonsering i landsorten:

Arboga: Arboga-Posten.

Avesta: Avesta-Posten.

Bollnäs: Tidningen Ljusnan.

Borlänge: Borlänge Tidning.

Borås: Borås Tidning.

Engelholm: Engelholms Tidning.

Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.

Falkenberg: Hallands Nyheter.

Falun: Falu-Kuriren.

Gävle: Gefle-Posten.

Halmstad: Tidningen Halland.

Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.

Hudiksvall: Hudiksvalls-Tidningen.

Hälsingborg: Hälsingborgs Dagblad.

Härnösand: Härnösands-Posten.

Hörby: Mellersta Skåne.

Jönköping: Smålands Allehanda.

Kalmar: Barometern.

Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.

Karlstad: Värmlands Läns Tidning.

Katrinesholm: Katrinesholms-Kuriren.

Köping: Bergslagsbladet.

Landskrona: Landskrona-Posten.

Linköping: Östgöten.

Ludvika: Ludvika Tidning.

Luleå: Norrbottens-Kuriren.

Lysekil: Lysekils-Posten.

Malmö: Skånska Aftonbladet.

Mariestad: Tidning för Skaraborgs län.

Mjölby: Mjölby Tidning.

Infört genom Stockholms Läkareförening

Doktor J. Arvedsons kurs i Sjukgymnastik, Massage Pedagogisk Gymnastik

medför enligt kungl. Maj:ts medgivande samma komp. och rättigheter som en kurs vid Gymn. Centralinstitutet.

Kursen, 2-årig börjar d. 15 sept. Prosp. på begäran gen. D:r J. Arvedson, adr. Odeng. 1, Sthlm.

Professor PATRIK HAGLUND'S Gymnastisk-Ortopedisk-Kirurgiska Privatklinik.

Sturegatan 62, Stockholm. R. T. 75025. N. 8301. För behandling av hållnings- och rörelseorganens skador, sjukdomar, deformiteter och funktionsrubbningsar

Dr A. Karsten

Medicinskt Elektricitets-, Ljus- och Röntgeninstitut
Kungsgatan 60, Stockholm

Doktor I. Samzelius-Lejdström

Röst- och talrubbningsar.
Mottagning efter överenskommelse, helst 11-11, pr tel. 77840.
Artillerig. 23, 3 tr. t. v. Sthlm.

Sällskapet

Barnavårds utbildningsanstalt Stadshagen, Stockholm.

4 månaders kurser i barnavård. 6 elever mottagas den 1:sta i varje månad. Elevavgift: kr. 125 i månaden för undervisning, föda och bostad. Inträdesfordringar: fullständig folkskoleutbildning. Ansökan om elevplats ställes till föreståndarinnan och bör vara åtföljd av frejd- och läkarbetyg, avskrift av skolbetyg och rekommendation av trovärdig person.
Styrelsens ordförande är H. K. H. Prinsessan Ingeborg. Anstaltens läkare Dr. Arthur Fürstenberg.

En trött husmor

stärkes och livs av Fästmiddelen IDOZAN Skadar ej händerna. Förordas av läkare. Fås å alla apotek.

(Forts. fr. föreg. sida.)

De blandas ut med smör och ägg samt kryddas, varefter stekresterna tillsätts.

Margarin, mjöl och ägg blandas till en deg som kavlas ut. Stuvningen lägges i en smörad pajform och den utkavade massan lägges över. Man kan även bekläda formen med deg, grädda den i 10 min., lägga stuvningen över samt av utsporrade remsor av degen göra ett galler som lock. Pastejen gräddas i god ugnsvärme.

(Forts. fr. sid. 252.)

sentlig förbättring av arbetsförmågan enligt läkares utlåtande anses föreligga.

Zinkvitt.

Fråga: Hur mycket holländskt zinkvitt importerats årligen? Hur mycket har importerats sedan det fick tillåtelse att införas i Sverige?
X.

Svar: Holländskt zinkvitt importerades numera i så ringa mängd, att det blott uppgår till ett par procent av allt det importerade. Orsaken är att det innehåller alltför mycket arsenik för att kunna brukas till målning inomhus. — Numera importerades giftfritt zinkvitt från Tyskland. Detta senare har undanträngt det holländska, som för flera år sedan användes mycket här. Den tyska varan är dessutom vitare än den holländska.

Skola.

Fråga: Jag är svensk och sedan flera år bosatt i Egypten. Nu önskar jag låta min son få åtnjuta skolundervisning i Sverige. Gossen är snart 10 år, frisk, välartad och har utmärkt lätt att lära. Han talar icke svenska språket men däremot franska och engelska flytande. Frågan är om denna sak lämpligast bör ordnas genom vistelse i internatskola eller på annat sätt. Vore synnerligen tacksam för ev. råd och upplysningar!

Idunläsare i Egypten.

Svar: Det bästa vore nog att skicka gossen till en internatskola, där han får både undervisning och god tillsyn i skolhemmet. Av sådana föreslås Sigtuna internatskola och Lundsbergs skola i Värmland.

Komedi.

Fråga: Vad heter Ladislav Fodors komedi, "Fröken Kyrkrätta", på originalspråket?
X.

Svar: Den heter Fräulein Kirchenmäuschen, alltså ordagrann översättning.

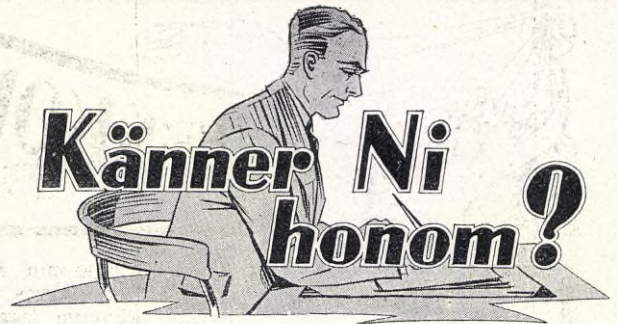
Blomsterlökar m. m.

Fråga: 1) Jag har sett några slags lökar som blomma liggande i ett fönster, utan jord och kruka. Vore tacksam för underrättelse var dylika köpes.

2) Jag har en tambur belagd med små röda fyrkantiga plattor, men de äro som överdragna med damm. Hur skall förfaras för att få dem röda och blanka?
Okunnig.

Svar: 1) Dessa lökar finner ni i en större fröhandel, t. ex. Nordiska Fröhandeln. Det förekommer både en sådan värlök vid namn Arun och en höstlök, Corsican.

2) Tvätta golvet först grundligt med såplösning och skölj efter. När det sedan är torrt, bonas det med bonvax-aldeles som ett parkettgolv och skötes sedan som detta.

Känner Ni honom?
På ett sydsvenskt bruk arbetar i dag en mycket energisk disponent. För 14 år sedan var han yngste man på kontoret vid samma bruk. Han hade då endast gått i vanlig folkskola och startade den gången med mycket små teoretiska resurser. Men han hade andra resurser: han var energisk, han var arbetsam.

Kontorspojken knogade under dagen på brukets kontor och läste på lediga stunder Hermods kurser. Han blev snart uppmärksam av ledningen tack vare att han så att säga växte till snabbare än andra. Så avancerade han raskt och sitter nu som ledare eller rättare sagt *arbetar* som ledare vid bruket. Ty hermodseleven bygger sin framgång på arbetet, och därför släpper han det ej, sedan han en gång kommit sig upp.

Detta är ett exempel. Men det kan mångfaldigas. Överallt i Sverige träffar Ni på f. d. hermodselever i framskjutna ställningar. De kunna berätta för Er vilken hjälp en hermodskurs är för en energisk människa.

Bliv även Ni hermodselev! Begär i dag prospekt!

Hermods Korrespondensinstitut

Slottsgatan 53 B.

Malmö.

Sänd mig gratis och utan förbindelse å min sida Er tidsskrift "Korrespondens" för 6 mån. jämte Ert illustrerade prospekt över den bransch eller den kurs, framför vilken jag ritat ett x.

Praktisk kurs i Svenska Engelska, Tyska, Franska, Ryska Merkantila kurser Tekniska kurser Teckningskurser Målningskurser

Studentkurser Realskolekurser Inträdeskurser för olika Fackskolor Trädgårdskurs Textning Nationalekonomi Musikteori

Namn:

Adress:
Idun 93 3/3 29.

RED:s BREVLADE.

Olle. Det finns vackra rader och vackra känslor i er dikt, men den har också andra ställen, som

verka krystade och som därför störa helhetsintrycket.

T. G. uppmanas att uppgiva namn och adress för vidarebefordran av ett svar på frågan om örönsusning.

Villrådig ombedes lämna namn och adress för vidarebefordran av ett svar på frågan om nervsjukdom.

Nytt! ARE STICKMASKIN Modell 1929 Nytt!

Enda stickmaskin i världen med Kullager - Silverstål - Häl- & Tåapparater
GARANTERAT HEMARBETE.

Svenskt Patent. Svensk Tillverkning. Levereras till statliga institutioner. Prospekt gratis!

NORDISKA TEXTILKOMPANIET,
Klarabergsgatan 58, avd. IV, Stockholm.

Trädgårdskurs för kvinnliga elever vid Torshäll, Leksand.

5 apr.—31 okt. — 22:dra kursen. Extra elever även på kortare tid. Vegetarisk kost. Ref., prospekt och vidare upplysningar på begäran. Riks 194.
LILLIE LANDGREN.

Husmoderns SKÅNSKA DAGBLADET

vän och vägvisare är
Där hittar hon lättast de hembiträden hon behöver;
där påträffar hon ett rikt urval av firmor, som duka hennes bord, fylla hennes skafferier, möblera hennes hem och utrusta garderoben; och
där finner hon dessutom den nyttigaste och nöjsammaste läsning, ty
SKÅNSKA DAGBLADET med söndagsbilagan **HEMMET** är hemmens tidning framför alla andra i sydsverige.
PRENUMERERA! PRENUMERERA!

*"Vi ha väntat på
den länge"*

skrev Mona häromdagen i St. D.,
när hon såg "på världen och
flärden".

Det är ANSIKTS-FILM det
gäller, och vi citera Mona:

"ANSIKTS-FILM är en halvflytande vätska,
som strykes över ansiktet, till dess huden blivit
helt täckt. Den får sitta kvar ungefär en kvart,
d. v. s. tills den hunnit stelna till en hinna. Under
denna tid 'suger' filmen upp allt osunt fett, drager
ihop porerna och slätar ut rynkorna. Vad kan
man väl mer begära? Behandlingen måste emel-
lertid göras rationellt och ytterst väl. — En bra
beskrivning medföljer varje tub."

ANSIKTS-FILM säljes i parfymaffärer, färg-
och kemikalieaffärer och kostar endast Kr. 3:75
pr tub, som räcker till ca 14 behandlingar.

Kr. 3:75

ANSIKTS-FILM

FACE-FILM Co., Kungsg. 51, Stockholm. Tel. 125 89.

Gyllenhammars
**HAVRE-
GRÖT**

vill allihop ha
till frukost

2¹/₂
öre

En portion gröt
kostar endast

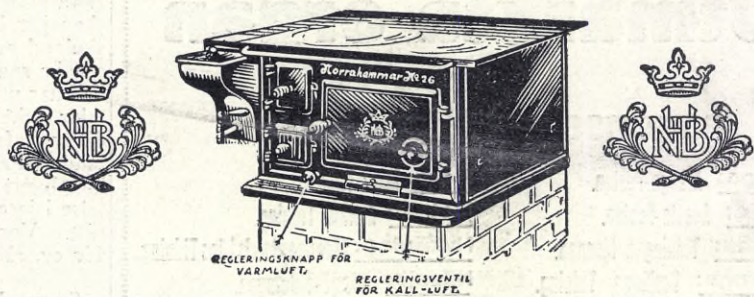
2¹/₂
öre

Persil
för all slags tvätt

Säljes överallt i ori-
ginalpaket à 50 öre,
aldrig i lös vikt.

Henkel Kemiskt Tekniskt
Aktiebolag, Stockholm.

EN MODERN SPIS

och därtill den förnämsta i marknaden får
Ni, om Ni köper en Norrahammars.

1928-års modell med LUFTFÖRVÄRMARE
innebär högre värmeeffekt och avsevärt
mindre bränsleåtgång.

En Norrahammars spis i ett kök vittnar
om husmoderns förutseende och goda smak.
Man blir alltid belåten med den, ty den är
ekonomisk, pryddlig och lättskött.

Vill man ha en förstklassig spis köper
man en

**NORRAHAMMARS
SPIS**

FÖRSÄLJAS AV JÄRNAFFÄRERNA.

NORRAHAMMARS BRUK, NORRAHAMMAR.